LIET. BIBLIOGR. TARNYBOS DOVANA

TĖVIŠKĖS ŽIBURIAI

Nr. 31-32 (499-500) TORONTO, Ontario, 1959 m. liepos (July) mėn. 30 d. Kaina 10¢

The Lights of Homeland

Lithuanian Weekly

Published by the Lithuanian R.C. Cultural Society of Canada

Authorized as Second Class Mail Post Office Department Ottawa

SAVAITRAŠTIS

Leidžia Kanados Lietuvių Katalikų Kultūros Draugija

941 Dundas St. W., Toronto

500 Žiburių

Išleidžiant pasaulin 500-jį numerį, dėmesys savaimingai nukrypsta į pirmąjį. Įsibėgėjusiam savaitraščiui žingsniai pasidaro lengvesni, tačiau pats įsibėgėjimas nebuvo lengvas. Jį reikėjo organizuoti tokiomis aplinkybėmis, kurios reikalavo stiprios pradinės jėgos. Juk reikėjo ir tinkamus darbininkus surasti, ir spaustuvę organizuoti, ir patalpas gauti, ir lėšas sutelkti, ir bendradarbius pritraukti, ir visuomenėje atramą susidaryti. Visa tai atsirado ne su viena diena. Visai eilei žmonių teko įdėti labai kietų pastangų išjudinti savatiraščio įsibėgėjimui. Laimei, pasiryžimas buvo pakankamai tvirtas, ir gresiančios kliūtys liko įveiktos.

Tai, be abejonės, pasiryžėlių nuopelnai. Juos tenka šia proga pripažinti ir kartu pastebėti, kad jie buvo įgalinti ir plačiosios mūsų ivsuomenės. Be šios pastarosios būtų supliuškę ir didžiausi pasiryžimai bei gražiausi planai. Nuo pat pirmojo numerio "Tėviškės Žiburiai" jautė visuomenės paramą, kuri vis platėjo ir didėjo. Tai ženklas, kad "TŽ" atspėjo visuomenės lūkesčius ir susirado savo vietą lietuviškosios išeivijos gyvenime. Tiesa, pačioje pradžioje buvo parodyta netik abejingumo, bet ir priešingumo šiam naujagimiui, tačiau netrukus viskas išsilygino ir šiandieną, išeinant su 500 nr., tenka tik pasidžiaugti pozityva atmosfera, kur atsispindi pvz. ir naujo linotipo vajuje. Plačioji visuomenė atsiliepė gana palankiai, veikiai suprasdama "TŽ" padėtį ir misiją. Tai drąsina laikraščio leidėjus, darbininkus ir bendradarbius tęsti darbą užimtuose baruose su atnaujintu ryžtu. Kai dirbantieji jaučia, kad jų pastangos yra visuomenės vertinamos, kad jų darbas reikalingas, kyla noras netiktai tęsti darbą, bet ir jį tobulinti. Tada ir visuomenė gauna į rankas geresnį vaisių, prie kurio subrandinimo pati buvo prisidėjusi. Jos rodoma moralinė ir medžiaginė parama laikraščiui grįžta atitinkamu derliumi. Mat, laikraštis yra toks padaras, kuris laikosi ir auga ant plačios visuomenės rankų. Atimki jas, ir laikraštis sunyks. Šiltadaržio vienumoj jis negali gyvuoti. Kai nėra dialogo su visuomene, išnyksta ir spausdintas žodis, nors jis būtų ir labai išjieškotas. Užtat "TŽ" visada stengėsi neatitrūkti nuo visuomenės, būti jos širdies pulsu ir jos rūpesčių veidrodžiu. Dėlto skaitytojai randa juose numonių bei minčių, kurios ateina iš pačios visuomenės ir prašosi apsvarstomos, nors nevisada išreiškia redakcijos nusistatymą. Jeigu jos ateina iš geros valios, neabejotinai prisideda prie gyvenamų problemų nušvietimo ir suradimo kelių į jų sprendimą.

Tai betgi nereiškia, kad laikraštis padaromas viešąja lenta, kurioj kiekvienas be jokios atodairos gali prisegti savo idėjas. Tam yra atitinkami tvarkytojai ir tvarka, paremta principais. Be jų susidarytų tokia maišatis, kurioje niekam nebūtų įmanoma susikalbėti. Tokio Babelio griuvimas būtų neišvengiamas. Tenka todėl derinti žodžio laisvę su principingumu bei išmintimi.

Žvelgiant ateitin, paprastai ima pagunda pranašauti. Šiuo atveju betgi mums rūpi ne pranašystės, o darbas, kuris deramai tarnautų lietuviškajai išeivijai. Mums rūpi ir toliau berti žiburius ant lietuviškojo kelio, vingiuojančio per nykius plotus ir vedančio į Lietuvos laisvę. Nueitas kelias įgalina mus viltis, kad kiekvienas naujas žiburys ties Lietuvos keliu, stiprins ir toliau mūsų visuomenę bei gaivins ją tautos prisikėlimo laukime. Tikimės, kad Apvaizda leis šiam savaitraščiui tęsti savo misiją žėrint idėjine šviesa.

Pr. G.

Augštieji Lietuvos dvasininkai: kan. J. Meidus, Kaišiadorių vyskupijos valdytojas, J.E. vysk. J. Steponavičius, valdąs Panevėžio ir Vilniaus vyskupijas, kan. dr. J. Stankevičius, Kauno ir Vilkaviškio vyskupijų valdytojas.

CHRUŠČIOVAS RŪSTAUJA...

PAVERGTŲJŲ SAVAITĖ JAV ĮSIUTINO KREMLIAUS VALDOVUS

\- - -

JAV viceprez. Nixon, vos įkėlęs koją Maskvon, susilaukė aštrių puolimų iš Chruščiovo pusės: girdi, Nixon atvykęs lankyti pavergtųjų sovietinių tautų. Ką tik atskridęs iš Lenkijos Chruščiovas nuskubėjo į sporto rūmų salę, kur pasakė kalbą, smerkiančią imperialistus, kurie panikos apimti atsiuntė Nixoną Maskvon. Tokioj nuotaikoj Nikita Chruščiovas susitiko su JAV vicepreziedntu ir, lankydami amerikiečių parodą Sokolniki parke, abu karštai ginčijosi. Tas jų ginčas vyko gausių spaudos ir televizijos atstovų akivaizdoje. Kiekvienas judviejų žodis buvo užrašytas ir paskelbtas JAV per didžiuosius televizijos tinklus, nežiūrint Valst. Departamento priekaištų.

Kas sugadino nuotaiką?

Buvo žinių, kad Chruščiovas biogai jaučiąsis, bet kai grįžo iš Lenkijos, pasirodė visai sveikas. Jo nuotaiką aptemdė politiniai debesys. Lenkijoj jis nerado komunizmo, kurio norėtų. Lenkų katalikybė ir nacionalizmas pasirodė komunizmui neįveikiami, o Maskvos valdovai spaudžia premjerą Chruščiovą sutvarkyti Lenkiją. Skandinavijos spauda, vertindama planuojamą Chruščiovo vizitą, nepagailėjo priekaištų, pavadindama jį net nauju Hitleriu. Chruščiovas greit reagavo ir oficialiai paskelbė nebevyksiąs Skandinavijon, nes nenoris, kad jam būtų spjaudoma į veidą. Esą, kai vykęs Britanijon, tik opozicinė spauda kėlusi priekaištų, o Skandinavijoj priekaištavusi net vyriausybinė spauda. Bet labiausiai įsiutino Chruščiovą pavergtųjų savaitės paskelbimas JAV. Pasak vakariečių stebėtojų, jis tikėjęsis pavergt. E. valstybių klausimą užglostyti duodamas kiek daugiau laisvės R. Europos kraštams ir įsileisdamas vakariečių lankytojus Sov. Sąjungon. Esą Chruščiovas manęs, kad JAV už tai parodys nuolaidų Ženevoj Berlyno klausimu ir nekliudys R. Europos. Kai tos viltys nepasitvirtino, Chruščiovo rūstybė išsiliejo viešumon.

Pavergtieji manifestuoja

Pavergtųjų kraštų grupių nuotaikos visur pakilo, kai prez. Eisenhoweris, Kongreso pavestas, paskelbė liepos 19-26 pavergtųjų tautų savaite. Ta proga Niujorke, prie Jungt. Pavergtųjų Valstybių rūmų, įvyko viešа manifestacija, kurioje be pavergtųjų atstovų dalyvavo: senatoriai, Niujorko gubernatoriaus, burmistro ir kardinolo Spellman atstovai, įvairių amerikiečių organizacijų vadovaujantieji asmenys ir būrys svečių. PEV pirm., lenkų atstovas S. Korbonski, padėkojo JAV valdžiai už pavergtųjų savaitės paskelbimą, kuris reiškias JAV taikos troškimą. Senatorius J. K. Javits savo kalboje pareiškė, kad kol pusė Europos yra Maskvos pajungta, taikos Europoj nebus. Vakarų valstybių politikos tikslusose nesą numatyta esamą R. Europoje padėtį keisti jėga, bet Vakarai turį remti visomis taikiomis priemonėmis apsisprendimo teisės praktišką taikymą R. Europos tautoms. Šiokios Vakarų pastangos esąs aiškiausias rodiklis jų pasisekimo kovoje dėl laisvės. Pavergtųjų valstybių išlaisvinimui didžiausia atrama esąs NATO. Prisiminęs dabartinius Ženevos pasntarimus, senatorius Javits pabrėžė, kad sutikimas su Rusijos viešpatavimu Vidurio ir R. Europoje sudarytų didžiausią grėsmę laisvajai Europai. Ženevoje šioks pavojus dažnai pakimbąs viršum derybininkų stalo, nes rusai nuolat visokiais būdais ir visokiomis priemonėmis spaudžią JAV, Britaniją, Prancūziją, V. Vokietiją, kad atsisakytų savo užimtos pozicijos.

Konkretūs pasiūlymai

Prel. J. Balkūnas, iš Vidurio ir R. Europos kilusių amerikiečių organizacijos vardu pasakė atitinkamą kalbą, o kitos panašios draugijos — pavergtųjų valstybių bičiulių — pirm. Chr. Emmet paskelbė manifestą su konkrečiais pasiūlymais:

1. Europos problemoms spręsti imti pagrindu prez. Eisenhowerio laišką Bulganinui 1958. I. 13, kur, be kitko, siūlomi rinkimai pavergtuose kraštuose;

2. Vakarai turėtų remtis šia idėja savo politiniuose žygiuose;

3. Kelti pavergtųjų kausimą kiekvienoje JT sesijoje.

(Nukelta į 6 psl.)

Giriasi laisve, bet jos neduoda

Nors komunistinė spauda mėgsta kartais pasigirti tikybine laisve okupuotoj Lietuvoj, visdėlto negali nuslėpti esamų suvaržymų. Pvz. vietoj buvusių neprikl. Lietuvoj keturių kunigų seminarijų tėra viena vienintelė Kaune, kuriai leista priimti tik 75 klierikus ir tai tiktai baigusius gimnaziją ir atitarnavusius kariuomenėj. Nežiūrint įtemptos antireliginės propagandos per radiją, spaudą, mokyklas ir atkritusius ex-kunigus — Ragauską, Ramašauską — kandidatų į seminariją atsiranda ir tai daugiau nei valdžios nustatytas skaičius leidžia.

Kunigų seminarijos rektorius pastaraisiais metais buvo kun. K. Žitkus, žinomas kaip patyręs pedagogas ir tikybos vadovėlių autorius. Dėl nežinomų priežasčių iš šių pareigų jis pasitraukė, ir jo vieton nuo rudens skiriamas kun. Česna, Joniškio dekanas.

Vadovaujantieji dvasininkai verčiami dalyvauti vadinamuose taikos mitinguose arba vykti į užsienius pagal valdžios norą. Tokia delegacija lankėsi Vengrijoj, kur išbuvo 10 dienų. Keliauti turėjo per Maskvą.

Vysk. T. Matulionis yra ištremtas Šeduvon, jo pagalbininkas vysk. V. Slatkevičius irgi yra ištremtas iš Kaišiadorių, o valdytojui kun. Meidui neleidžiama apsigyventi Kaišiadoryse.

ARKIVYSKUPO SKVIRECKO SUKAKTYS

Kauno arkivyskupui metropolitui dr. J. J. Skvireckui šiemet sueina 86 metai amžiaus, 60 metų kunigystės ir 40 metų vyskupystės. Ta proga Jo Ekscelencija gavo daugybę sveikinimų. Popiežius Jonas XXIII atsiuntė šią telegramą:

Jo Ekscelencijai Kauno Arkivyskupui Jonui Juozui Švenčiant 60 metų sukaktį nuo kunigystės šventimų gavimo, Augščiausias Ganytojas ypatingo palankumo ženklan suteikia visų dangišku malonių ir paguodos tarpininką — savo apaštalinį palaiminimą.

Šiuo metu J.E. arkiv. J. Skvirecckas gyvena Austrijoj, Zams - Tirol vietovėje su savo sekretoriu mons. dr. Kl. Razminu. Visas savo jėgas jis yra sudėjęs į šv. Rašto vertimą ir jo aiškinimus.

Arkivyskupo sveikata buvo susilpnėjusi, bet šiuo metu ji vėl yra atsigavusi, ir jubiliatas dar triūsia prie savo rankraščių, sekretoriaus padedamas.

Kanados ūkis gerokai pakils š. m. pabaigoj — skelbia prekybos ministerija. Ir tai todėl, kad dideli prekybos ir pramonės fondai būsią paleisti apyvarton, be to, prasidėsią nauji viešieji darbai, organizuojami visų vyriausybių. Taipgi padidėsiąs pinigų investavimas 2.7% ir pasieksiąs $8.545.000.000. Pernai investavimas siekė $8.417.000.000. Nebūsią tik pasikeitimo namų statybos finansavime.

LINOTIPUI PIRKTI VAJUS

Naujasis linotipas jau baigiamas sureguliuoti ir netrukus galės veikti pilnu tempu. "T. Žiburių" ir spaustuvės vadovybė tebėra susirūpinusios užtraukta didoka paskola, kuri tebesišaukia rėmėjų bei bičiulių paramos. Čia skelbiame tęsinį aukojusių ir pirkusių akcijų-šėrų.

Aukojo: torontiečiai — Vytautas Senkus $5, Pranas Kupčiūnas $5, Juoz. Skėrius $2; Juozas Siminkevičius iš Rodney, Ont. $5, J. Malinauskas iš Winnipego $3, P. A. Grusiai iš Wawa, Ont., $2, B. Š. $2; B. Vidugiris iš Winnipego savo dividendą $3.80 už turėtą šėrą paaukojo linotipui pirkti.

Kazys Kudukis iš Londono atsiuntė $2.

Pirko šėrų: torontiečiai — kun. dr. J. Gutauskas, turėjęs du šėrus, vieną už $10; Mykolas Regina, turėjęs vieną, pirko antrą už $10; Eliziejus Šlekys, irgi turėjęs vieną, paėmė antrą už $10; Gediminas Galvanauskas iš JA V-bių, žymus žurnalistas, veikėjas, "TŽ" bendradarbis, pirko 4 šėrus už $40; Juozas Siminkevičius — 1 šėrą už $10.

Taipgi vieną šėrą pirko St.Prakapas iš Toronto, jau turėjęs vieną.

Visiems nuoširdus ačiū.

Vajaus komisija.

Savaitės įvykiai

Sovietų paroda Niujorke, amerikiečių — Maskvoje pateko politinin sūkurin. Sovietinę parodą atidaręs vicepremjeras F. Kozlov turėjo netik politinių pasikalbėjimų su JA vadovaujančiais politikais, bet ir nekartą buvo bombarduojamas politiniais klausimais įvairiuose priėmimuose. Maskvos radijas skundėsi blogu Kozlovo priėmimu JAV ir reikalavo suvaldyti sovietinės parodos lankytojus, pikietuojančius kaikuriuos parodos skyrius, dalinančius propagandinius lapelius, įrašinėjančius sovietus įžeidžiančias pastabas lankytojų knygoje. Tai, be abejonės, pavergtų tautų lankytojų protestai prieš sovietinę vergiją.

Neišvengė politikos nė amerikiečių paroda Maskvoje, kuri buvo irgi organizuota kultūrinio apsikeitimo pagrindu. Ji buvo atidaryta viceprezidento Nixono po karštoko ginčo su Chruščiovu dėl politinių problemų. Vėliau jiedu susitiko Chruščiovo viloje prie Maskvos ir ilgokai svarstė politinius klausimus jau ramesnėje nuotaikoje. Dėl buvusio ginčo abu pareiškė, kad jis buvęs karštas, bet neįžeidžiantis. Nixono - Chruščiovo pasitarimų numatyta bene 5. Be to, Nixonas aplankys eilę miestų, neišskiriant Sibiro. Su juo keliaus admirolas Rickover, Miltonas Eisenhower ... ir virš 30 reporterių.

Savaitė Ženevoj

Aštuntoji derybų savaitė Ženevoj jau buvo prieinanti liepto galą. Vakariečiai, matydami, kad reikalas nejuda priekin, buvo pri spyrę Gromyko arba daryti nuolaidų, arba išsiskirstyti. Mat, Gromyko vis spyrėsi dėl abiejų Vokietijų komisijos. Vokiečiai sujungti ir nesileido į diskusijas dėl Berlyno. Vakariečiams gi tokia komisija nepriimtina, nes jie R. Vokietijos nepripažįsta valstybe, be to, tai būtų priemonė daryti spaudimą į V. Vokietiją ir skintis kelią į pripažinimą iš vakariečių pusės. Gromyko nusileido ta prasme, kad sutiko svarstyti abu klausimu — Vokietijos suvienijimo komisijos ir Berlyno — lygiagrečiai. Jis padarė mostą, matyt, ryšium su JAV viceprez. Nixono vizitu Maskvoj, tikintis naujų direktyvų ir norint nenutraukti konferencijos. Savaitgalio proga JAV užs. r. min. Herter buvo nuskridęs į V. Berlyną, kur atidarė J. F. Dulles vardo gatvę ir pasakė kalbą, pareikšdamas, kad vakariečiai neapleis laisvojo Berlyno. Grįžęs Ženevon, jis ėmėsi derinti nuomonių skirtumus vakariečių pusėje dėl viršūnių konferencijos. Britų užs. r. min. Lloyd siūlo ją užsispyrusiai, o kiti mano, kad pasiektieji Ženevos konferencijos rezultatai dar nesudaro tam pagrindo.

Prancūzija stiprėja

De Gaulle vyriausybė sėkmingai tęsia ūkines krašto reformas. Aptvarkiusi biudžetą, ji ėmėsi pagrindinės reformos — savojo franko, kuris nuo 1914 m. buvo nuvertintas 12 kartų. 1933 m. franko vertė buvo 5.16 už vieną JAV dolerį, o 1958 m. oficiali jo vertė buvo 420, neoficiali — 450. De Gaulle valdžia pradėjo franko stabilizavimą praėjusių metų gruodžio mėn. nuvertindama jį 17.55% ir nustatydama jo vertę 493.7 už vieną dol. Dabargi ji padarė naują žingsnį — pakėlė franko vertę santykiu 1 už 100 senųjų frankų, taip kad naujojo franko vertė yra lygi JAV 20 ct. Be to, De Gaulle valdžia pradėjo pasiruošimus atominiams ginklams, ėmėsi didelio masto puolimo Alžerijoj. Nežiūrint smarkios socialistų opozicijos, ji paskelbė teiksianti paramą privatinėms katalikų mokykloms ir tuo reikalu rengianti atitinkamą įstatymą.

Parama Ispanijai

Per du pastaruosius dešimtmečius Franko Ispanija gyveno sunkias dienas ūkiniu požiūriu, nes vakariečiai ją boikotavo, daugiau dėmesio kreipdami Jugoslavijai ir kt. kraštams. Pagaliau Ispanija praėjusią savaitę buvo priimta į Europos ekonominę organizaciją kaip 18-tas narys. Jos pezetas nuvertintas nuo 42 iki 60 už vieną JAV dol. Tarpt. monetinis fondas davė $75 milijonus paskolos, JAV — $200 mil., Ekonominė Europos Organizacija — $70 mil.

Nixon, JAV viceprez., iš Sov. Sąjungos vyks į Varšuvą 4 dienoms.

Nasser, Jungt. Arabų Respubl. prezidentas, Suezo suvalstybinimo sukakties proga pasakė kalbą, esą Izraelio valstybė esąs imperialistų padaras ir ateityje būsiąs sunaikintas.

Fidel Castro grįžo į Kubos premjero pareigas po triukšmingos manifestacijos Havanoje, kur dalyvavo apie 1 mil. žmonių.

Katalikų švietimo taryba sudaryta katalikų vyskupų ir pasauliečių suvažiavime Otavoje. Jos uždavinys—derinti visų Kanados katalikų švietimo organizacijų darbą. Jau sudaryti tarybos įstatai, kuriuos turi patvirtinti vyskupų konferencija spalio mėn. Quebece.

Automobilių pardavimas per pirmuosius š.m. 5 mėn. padidėjo 30.739 ir pasiekė 231.644. Daugiau kaip pusė jų — 17.103 — importuoti iš Europos ir Britanijos.

KAS NAUJO KANADOJE?

Atominiai ginklai galėtų būti laikomi Kanadoj, jei jos vyriausybė to panorėtų, pareiškė JAV gynybos ministerijos vicemin. gen. H. Lopez. Tie ginklai betgi pasiliktų JAV kontrolėje. Ta prasme esanti sudaryta su Kanada sutartis, kuri apima ir atominių informacijų teikimą Kanadai. Kadangi Kanada dar nesanti pajėgi gaminti atomines bombas, negausianti ir informacijų šioje srityje. Kanados gynybos min. Pearkes pareiškė parlamente, kad JAV pasilaikysiančios atominių ginklų, laikomų Kanadoje, kontrolę iki jie būsią perduoti Kanados vyriausybei.

**

Bedarbių skaičius birželio mėnesį gerokai sumažėjo. Statistikos biuro duomenimis, birželio 20 d. buvo tik 234.000 bedarbių, t.y. visu 100.000 mažiau nei gegužės mėn. ir 90.000 mažiau nei pernai tuo pačiu metu. Darbo įstaigos duomenimis, birželio 18 d. buvo 320.927 registruotų bedarbiai, t.y. 265.000 mažiau nei gegužės mėn. Jų tarpe yra ir daugelis tokių, kurie įsiregistravę norėdami pereiti į kitą darbovietę.

**

Newfoundlando provincijos vyriausybė pareiškė protestą prieš federacinės vyriausybės nutarimą, parlamento patvirtintą, mokėti parama N. provincijai iki 1952 m. $36.500.000. Esą pagal sutartį su feder. vyriausybe, Newfoundlando prov. turinti gauti tą pačią paramą ir po 1962 m. Du N. provincijos atstovai feder. parlamente pasitraukė iš konservatorių partijos, protestuodami prieš feder. valdžios nutarimą ir įsteigė naują Newfoundlando partiją.

**

91 Kanados skautas dalyvavo tarptautiniame skautų sąlėkyje Filipinuose atstovaudami savo kraštą. Sąlėkyje dalyvavo 11.000 skautų iš 50 kraštų. Kanadiečių skautų išlaidas turėjo apmokėti patys skautai, miestai ir šiaip rėmėjai. Vieno asmens kelionė atsiėjo $1.200-$1.500, įskaitant kelionę lėktuvu iš Vancouverio — $750.

**

Automobilių apdrauda atpiginama nuo rugsėjo 1 d. tiems, kurie atitinka šiuos reikalavimus:

automobilis naudojamas tik malonumui (pleasure use); apdraustojo automobilio nevairuos asmuo neturintis 25 metų amž.; savininkas, turintis vairavimo leidimą ir automobilį per paskutinius 5 metus ir neturėjęs nė vienos nelaimės per tą laiką; automobilis nenaudojamas važiuoti į darbą ir naudojamas nedaugiau kaip 10.000 mylių per metus.

Be šių sąlygų yra dar kelios mažiau reikšmingos, kurios liečia savininkus, turinčius daugiau negu vieną, bet mažiau negu 5 automobilius. Asmenys, kurie atitinka anuos reikalavimus, turi pranešti savo draudimo agentui porą mėnesių prieš draudimui pasibaigiant, kad jis atitinka naujai rinktinei klasei. Draudimo įstaiga prisiųs tam tikrą blanką, kurią reiks užpildyti ir pasirašyti.

Rinktinės klasės draudimas bus pigesnis 20% susidūrimo ir pan. atvejais.

Al Duda.

Lietuvos jaunimo grupė Vienoje

Ikišiol tarptautinis komunizmas savo idėjinę ir politinę propagandą užsienių jaunimui organizuodavo už geležinės uždangos esančiuose kraštuose. Dabar pirmąkart jis išdrįso organizuoti tarptautinį jaunimo festivalį Austrijos sostinėje Vienoje. Liepos 26 dienai suplaukė apsčiai jaunimo, ypač iš komunistinių kraštų, laivais, lėktuvais ir traukiniais. Austrijos komunistinės grupės rūpinosi jų sutikimu ir apnakvinimu. Organizacinis komietas sukvietė dainininkų, šokėjų grupes, chorus, orkestrus, Paryžiaus baleto grupę Roland Petit Balet, kad pademonstruotų vakarų pasauliui komunistinio jaunimo pajėgumą. Ypač norėta padaryti įspūdžio Austrijos jaunimui. Šį kartą organizatoriai betgi apsiskaičiavo — Vienos spauda tyli apie kom. jaunimo festivalį, ir plačioji visuomenė net nežino kas ruošiama. Rengėjai tikėjosi, kad visa Austrijos spauda plieks festivalį ir tuo išreklamuos. Pasirodė betgi, kad spaudos tyla yra nuostolingesnė nei puolimas. Negana to, jau stotyje antikomunistinės jaunimo grupės ėmė dalinti savo literatūrą atvykėliams. Kaikur įvyko net susirėmimų. Tokios literatūros įvairiomis kalbomis buvo paruošta iš anksto.

Atrodo, Vienoj yra jaunimo ir iš Lietuvos. Dar nežinia, kiek jų atvyko ir kokiame sąstate.

SEKANTIS "TŽ" nr. išeis po vienos savaitės atostogų — rugpjūčio 13 d.

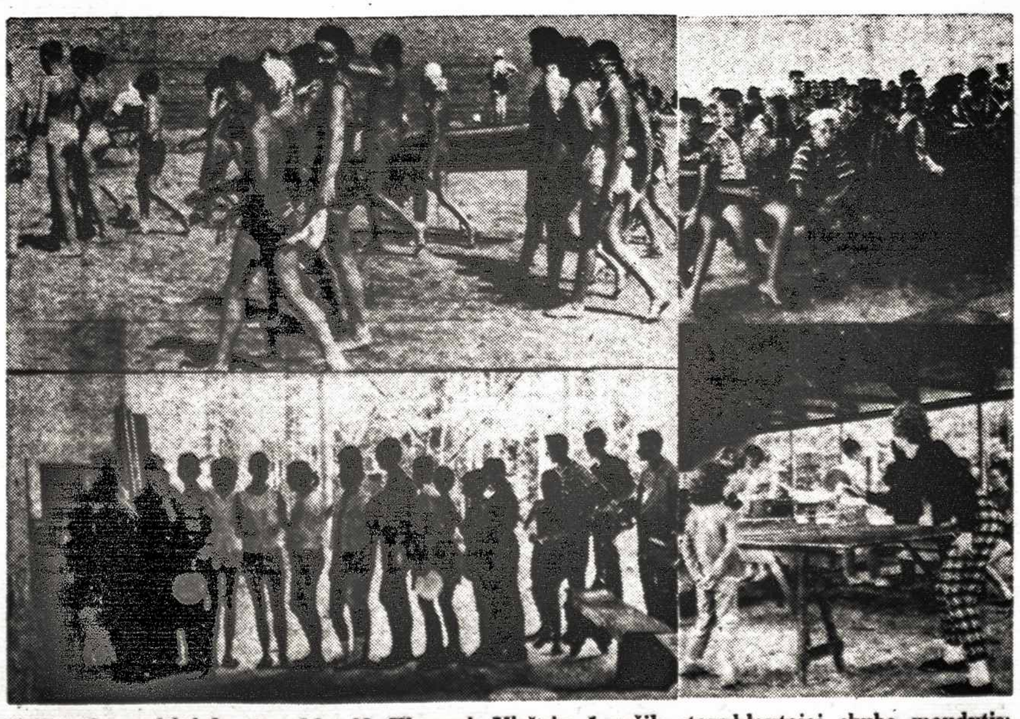

Iš Kanados ateitininkų stovyklos N. Wasagoj. Viršuje: 1 sušilę stovyklautojai skuba maudytis; 2. klauso paskaitų; 3. semia kūno stiprybės iš virtuvės; 4 sporto entuziastai.

Tėviškės Žiburiai
THE LIGHTS OF HOMELAND
Published by Lithuanian R.C. Cultural Society of Canada
SAVAITRAŠTIS
Redaguoja Dr. A. Šapoka ir Dr. Pr. Gaidamavičius
Leidžia Kanados Lietuvių Katalikų Kultūros Draugija
Prenumerata visur metams $5.00, pusmečiui $3.00.
Įmokėję nemažiau $10 laikomi garbės prenumeratoriais
Už skelbimų turinį redakcija neatsako.
941 Dundas St. W., Toronto, Ont. Canada Telef. EM. 8-6813.

RELIGINIAME PASAULYJE

• **Tarptautinis masonų kongresas** įvyko Urugvajaus sostinėje Montevideo. Oficialiai jis vadinosi "Antrasis tarptautinis visuotinės brolybės kongresas". Ta proga Argentinos katalikų vyskupai išleido bendrą ganytojinį laišką apie masonus, kuriame primena popiežiaus Leono XIII encikliką ir kitų popiežių pareiškimus prieš masonų doktriną, kuri siekianti sugriauti krikščioniškąją santvarką. 1958 m. Čilėj, Santiago mieste, įvykusiam tarpamerikiniame masonų suvažiavime buvę nutarta teikti pagalbą savo šalininkams, kad jie savo kraštuose išsikovotų augščiausias vietas. Jame taipgi buvę nutarta visomis priemonėmis remti laicizmą, siekiantį pašalinti betkokią religinę įtaką gyvenime. Tuo tikslu esą masonai P. Amerikoje turį eiti išvien su komunistais, nors viešumoje tai neturėtų būti matoma. Pasak Argentinos vyskupų, antrasis "visuotinės brolybės" kongresas, buvęs komunistų įtakoj ir pasišovęs pasitarnauti tarpt. komunizmui, kuris irgi skelbiasi kovojąs už žmonių brolybę ir pasaulio taiką. Marksistai ir masonai turį bendrą žemiško rojaus idealą. Masonai jo siekią per didžiuosius finansininkus, augštąją politiką ir spaudą, o komunistai — per atvirą revoliuciją, per mases, per klastingus sukilimus. Perspėdami Argentinos vyskupai savo tikinčiuosius, kviečia saugotis ir masonų ir komunistų pinklių, kurios ateina per masonijos išriedas — įvairių formų liberalizmą ir laicizmą. Panašų ganytojinį laišką yra paskelbęs ir Ciudad vyskupas Juarez Meksikoj.

• **Masonai vertinami** nevienodai — P. Amerikoje ir Europoje jie griežtai smerkiami, Amerikoje — švelniau. Ir tai todėl, kad masonai yra nevienodi. Britiškoji šaka su centru — didžiąja lože Anglijoj pripažįsta miglotą deistinį Dievą, nudievintą Kristų. Lotyniškoji šaka su centru Paryžiuje — didžioji oriento lože — yra aiškiai bedieviška ir laiko save antikristine bažnyčia, kovojančia už betikybinį gyvenimą. 1951 m. savo suvažiavime ji nutarė: kovoje su Bažnyčia "dėtis su visais sąjungininkais, jei tik suderinama su masonijos idealu". P. Amerikos masonai, apie kuriuos kalba Argentinos vyskupai, priklauso antrajai šakai.

• **Masonų skaičius** pasauly neskelbiamas. Pagal anglų 1953 m. duomenis, britiškajai-amerikinei šakai priklauso apie 5,2 milijono: Anglijoj 500.000, Airijoj 47.000, Europoje 100.000, JAV 3,6 mil., Kandoje 210.000, P. Amerikoj 60.000, Australijoj 300.000, Filipinuose 7.000, Indijoj 47.000. Apie tiek pat sekėjų turi ir lotyniškoji šaka: Prancūzijoj 30.000, Vokietijoj 18.000, Brazilijoj 150.000 ir t.t. Taigi, visame pasaulyje yra apie 10 mil. masonų.

• **Katalikų universitetas** Liubline, Lenkijoje, ir šią vasarą surengė kursus kunigams. Juose buvo nagrinėjama pagrindinė tema: "Krikščionybė — gyvybės religija". Įvairių fakultetų dėstytojai skaitė paskaitas apie gyvybės atsiradimą, gimimų kontrolę, krikščioniškąją gyvybės sampratą, dabartinį šeimos gyvenimą ir pan.

• **Pėsti anglikonų vyskupai** Britanijoj keliose vietovėse lankė savo ganomuosius. Su sutana, ganytojo lazda jie traukė iš vienos vietovės kiton. Kaikurie jų padarė 300 km. Poilsiui jie nekartą buvo sustoję restoranuose, užkandinėse, kur darbininkai vakarop susirenka alaus išgerti. Pasak Reading vyskupo, tai buvo gera proga susitikti su žmonėmis bei pasikalbėti.

• **Amerikos parodoj,** kurią oficialiai atidarė JAV viceprezidentas Nixon Maskvoje, yra ir religinis skyrius, pavaizduojąs krašto religinį gyvenimą. Briuselio parodoj tokio skyriaus JAV paviljone nebuvo, ir daugelis amerikiečių jo pesigedo.

• **Redemptoristai Ukrainoj,** kiek gali, tęsia slaptą apaštalavimą. Jų ten dar yra apie 30. Jie yra belgai, kurie įsteigė Ukrainoj savo misiją 1912 m. ir kartu dirbo su ukrainiečių vienuoliais redemptonistais. Dalis jų grįžo Belgijon 1945 m., kai ten atėjo komunistai. Dabar jie dirba su ukrainiečiais JAV ir Kanadoje. Jų centras yra Yorktown, Sask., o pagalbiniai vienuolynai — Saskatoone ir Robline, Kanadoje.

• **Pirmasis vienuolynas** Norvegijoj nuo reformacijos laikų netrukus bus baigtas statyti. Jame įsikurs Tėvai Domininkonai, kuriems buvo leista grįžti Norvegijon 1922 m. Jie yra įsteigę savo Skandinavijos provinciją ir gyvena Oslo mieste, Norvegijos sostinėje. Jų tėra 8 asmenys, kurių 4 — norvegai.

• **Didžiausia katalikų bažnyčia** Tol. Rytuose, Nagasaki mieste, jau baigta statyti. Tai paminklas nuo pirmosios atominės bombos žuvusiems 1945 m. rugpiūčio 11 d. Jis pastatytas amerikiečių katalikų aukomis. Senosios subombarduotos bažnyčios sienos tebestovi, liudydamos 8.000 japonų katalikų mirtį. Naujoji bažnyčia yra 30 metrų augščio ir talpina 4.000 žmonių.

SOVIETŲ KULTŪRINIAI RYŠIAI PRIEŠ 30 METŲ

J. VIDZGIRIS (ELI)

Ryšium su nesibaigiančiais sovietų ir vakariečių pasitarimais pašalinių stebėtojų reiškiamos įvairios nuomonės. Pasak vienos tokios nuomonės, sovietai naudoją labai nesudėtingą taktiką. Gir di, pradžioje jie pakartoja savo ankstesnį "numerį", o po to laukia, stebi ir išnaudoja savo partnerių nesugebėjimą duoti vieningą ir vienaprasmį atsakymą. Kiek tokia nuomonė yra pagrįsta, vargu ar kas kitas be sovietų gali patikrinti, o patys sovietai, kaip patyrimas rodo, savo paslaptis saugoti "moka". Tačiau faktas, jog jie laikas nuo laiko savo taktikos ėjimuose kartoja jau žinomus numerius. Ir taipgi faktas, jog beveik kiekvieną kartą jiems pavyksta savo dialektinės rutinos pakartojimus Vakaruose pristatyti kaip "naujieną". Taip yra ir su vadinamais "kultūriniais ryšiais". Čia pateikiame žiupsnį medžiagos iš sovietinių šaltinių, paskelbtų 1925-29 metais.

Ryšiai, draugijos ir propaganda

Sovietų kultūriniai ryšiai daugeliui atrodo būdinga postalininio laikotarpio apraiška. Tai dalis (sovietų, bet ne vakariečių malonę) "pakeltosios geležinės uždangos", kaip šiuo metu įprasta sakyti. Iš tiesų, nesunku įsitikinti iš eilės ženklų, jog padėtis kaikuriais atžvilgiais "gerelesnė", negu prieš keletą metų. Tačiau dėl to sovietų priemonės dar nėra naujiena. Ir vad. kultūriniai ryšiai yra naujiena tiems, kurie užmiršo ar nepaslenka pavartyti prieš trisdešimt metų pasirodžiusios tos rūšies literatūros.

Po Lenino mirties vykstant sovietinių viršūnių kovai dėl valdžios, buvo pradėta plataus masto akcija, nukreiptą į užsienį (nūdien sakytumėm — "laisvąjį pasaulį"). 1925 m. rugpiūčio 3 d. buvo įsteigta **SSSR kultūriniams ryšiams su užsieniu draugija.** Jos organizacinė sandara buvo sekanti:

1. Septyni ypatingi poskyriai: Vid. Europai, romanų, anglosaksų, skandinavų kraštams, Pabaltijui ir Lenkijai, Art. ir Tol. Rytams; 2. Užsieniečių sutikimo biuras; 3. Tarptautinio knygų pasikeitimo biuras; 4. Spaudos biuras; 5. Parodų biuras; 6. "Susiartinimo vakarų" rengimo biuras; 7. "Russ- foto". Be to, veikė teisės, mokslo ir technikos, pedagogikos, studentų ir kt. sekcijos.

Per ketverius metus buvo užmegzti ryšiai su 77 kraštais, iš kurių 46 nepalaikė su SS-ga diplomatinių santykių. Užsieny šią veiklą rėmė vietinės SS-gos bičiulių draugijos, kurioms vadovavo "žymiausi mokslininkai, gydytojai ir laikraštininkai". Taip 1925 m. Maskvoje, "aktyviai dalyvaujant rusų ir vokiečių vadovaujantiems ūkio sluogsniams", buvo įsteigta abiejų kraštų bendradarbiavimo draugija "Kultūra ir technika", siekiant "sustiprinti ir išplėtoti kultūrinius ir mokslinius-technikinius ryšius". Pran cūzijoje susikūręs "Moksliniams ryšiams su SS-ga komitetas" buvo laikomas "grynai moksliniu" ir netrukus papildytas bendradarbiavimo d-ja, kuriai priklausė tokios asmenybės, kaip Julius Romain, prof. Curie-Skladowska, Duhamel, Ch. Gide ir kt. Amerikoje 1927 m. įsisteigė SS-gos bičiulių d-ja, kuriai priklausė tuometinis rusų-amerikiečių prekybos namų sekr. T. L. Coton, prof. D. Dawis, prof. S. P. Doggen, rašyt. E. Evans. Sekančiais metais Niujorke, Astoro viešbuty, surengė pirmąjį banketą **American Society for Cultural Relations with Rusia (USSR).** Sovietinė spauda tuo metu rašė, jog "tikrovė prašoko d-jos steigėjų planus ir vlitis".

"Rus-foto" atstovybės buvo atidarytos Amsterdame, Berlyne, Briuselyje, Londone, Niujorke, Paryžiuje, Vienoje, Skandinavijoje ir "visuose SS-gos miestuose". Jų paskirtis buvo aptarnauti sovietinėmis nuotraukomis Amerikos ir Europos spaudą, "meno, literatūros ir enciklopedijos leidinius". Vien tik 1929 metais sausio-rugpiūčio laikotarpy užsienin buvo pasiųsta 78.878 sov. nuotraukų.

Tų pat metų sausio mėn. Niujorke įvyko "sovietinių tautų" meno paroda, kuri anuomet su mažesniu triukšmu praėjo, negu šiemetinė. Prieš tai Danijoj vyko sov. pedagogikos paroda, Belgijoje — knygų, Maskvoje — Lichtenšteino paroda.

Vokiečių, anglų ir prancūzų kalbomis buvo leidžiami d-jos "Savaitiniai pranešimai", kur daug vietos užėmė sov. mokslų akademijos ir "kultūrinių ryšių" kronikos. Ši medžiaga yra ypač įdomi palyginti su daugeliu šiandieninių apraiškų. Ją vartydamas tiesiog negali atsistebėti, kaip "istorija kartojasi". Antai, 1927 m. buvo skelbiama apie GPU "darbo komūnas", kur "viešpatauja pilna laisvė be grotų ir sargybų" (plg. neseniai paskelbtą žymaus amerikiečio žinią apie "modernius" sov. kalėjimus). Tais pačiais metais ryšium su Londone įvykusia krata sovietų prekybos atstovybėje sov. Mokslų Akademija protestuodama grasino, girdi, tokie anglų veiksmai "kelia naujo pasaulinio karo pavojų, kuris gali visai žmonijai turėti baisių pasėkų".

Ekskursijos ir pareiškimai

Anuomet ekskursijos buvo plačiai išvystytos. Vienu metu sovietai buvo išleidę užsienin 108 "ukrainiečius mokslininkus".

1927 m. vasarą iš Amerikos Maskvon vyko "darbininkų ir tarnautojų delegacija", kurios dalį sudarė "Rusijos, Lietuvos, Lenkijos išeiviai". Iš Paryžiaus nuvykusi aplankyti gimtojo kraš to armėnų rašytoja I. Esajan, pc 4 mėn. viešnagės atgal grįžusi, pareiškė, jog "išnykę ginčai tarp atskirų Armėnijos tautybių", atseit, pripažino sovietų "tautybinės politikos" nuopelnus.

Vokiečių intelektualas Arthur Holitscher, penktą kartą lankydamasis, jo žodžiais, "senoj šventoj Maskvoj", tada rašė: "Rusiškoji idėja gyvuoja pasauly!... Rusiškoji idėja be atvangos plečiasi pasauly!". Skambiais pareiškimais lenktyniavo ir amerikiečiai. "General Electric Co." atstovas S. Trone, pabuvęs 3 mėn. SS-goje, skelbė: "Viskas, ką mačiau, toli viršija ne tik užsienio įsivaizdavimą, bet ir mano lūkesčius". Čikagos un-to prof. Douglas tvirtino: "Jokiam Europos krašte darbininkų medžiaginė padėtis po karo nepagerėjo tokia apimtim ir tokiu tempu, kaip SS-goj". Yale un-to sociologas Dawes buvo įsitikinęs, jog "nėra pasauly tokio krašto, kur gyventojai taip tvirtai dalyvautų valstybės valdyme, kaip sovietuose". Tuo tarpu Stanford un-to viceprez. prof. T. Holder skundėsi: "Mes žinome, kad Amerikoj apie SS-gą skleidžiama daug melagingų žinių, kurios gadina glaudesnį abiejų kraštų suartėjimą".

Lietuviškoji duoklė

Būtume neteisingi anuometinį naivumą tik svetimiesiems priskirti. Štai vienas mūsų praeities "kultūrinių ryšių su sovietais" pavyzdys, kaip jis išspauslintas vokiškam "Wochenbericht, 1928 m. nr. 38-39:

"Man teko garbė šioje vietoje kalbėti lietuviškojo universiteto, lietuvių rašytojų ir menininkų sąjungos ir humanitarinių mokslų, rusų mokslo, rusų literatūros r meno bičiulių draugijos varžiu ir pareikšti padėką jubilėjiniam komitetui už pakvietimą dalyvauti jo surengtoje šventėje. Man nepriklauso čia kalbėti apie Tolstojaus reikšmę, nes apie tai čia jau kalbėta. Aš tik norėčiau dar į tai nurodyti, jog Tolstojus mums lygiai brangus ir artimas, kaip rusams, nes mes išaugome ir buvome išauklėti netarpiškoje rusų kultūros, rusų mokslo, rusų literatūros ir meno įtakoj. Kultūrinis ir politinis ryšys tarp rusų ir lietuvių tautos turi didelę praeitį, ir man telieka tik viltį išreikšti, kad šis saitas, kuris iki šiandien buvo ir vis dar tebėra, ateityje nebūtų nutrauktas. Mes giliausiai tikime, kad jos gyvosios kūrybinės jėgos niekad neišseks ir mus rišantys siūlai niekad nebus nutraukti ir kad mes sunkiais laikais su pasitikėjimu galėsime Jumis pasikliauti, kaip tai dabar darome. Tegyvuoja rusų mokslas, rusų menas, rusų literatūra ir didžioji rusų tauta!

Prof Mickewicz".

Taip pareiškė tarptautinei pub likai Maskvoje per Tolstojaus minėjimą 1928. IX. 10. brangus mūsų rašytojas Krėvė, kuris prieš penkiolika metų drauge su dešimtim tūkstančių mūsų tautiečių nuo šitos "kultūros" pasitraukė į Vakarus ir užbaigė žemišką kelionę tremtiniu svečioje šalyje, toli nuo apdaiuotos gimtos Dzūkijos. Šito vieno didelio pavyzdžio pakaktų įsakmiam ispėjimui nekartoti praeities klaidų. Šia prasme būtų visdėlto naudinga, jeigu mūsų vyresniosios kartos atstovai perteiktų savo patyrimą jaunesniesiems, nebijodami pripažinti savo klaidų, kurios nūdien galėtų būti vertingas pamokymas.

Vienas klausimas

Anuometinių ir šiandieninių sovietų priemonių panašumas leidžia spėti, jog panašūs ir jų tikslai bei pasėkos. Šiandien visi mato anuometinių "kultūrinių ryšių" vaisius. Neva pakelta geležinė uždanga 1925-29 m. ištikrųjų tik užmaskavo SS-gos viduje vykusią kovą dėl valdžios. Per tą laiką iškilo ir įsitvirtino Stalino "asmens kultas" su visais, šiandien pačių sovietų dalinai pasmerktais, baisumais. Sovietinę "liberalizaciją" remianti Vakarų įtaka tik tiek pasireiškė, kiek ji prisidėjo sovietiniam prestižui savojoj pusėj pakelti. Kokių garantijų turi nūdieniai "kultūrinių ryšių" šalininkai, kad gėdinga istorija nepasikartotų?

Klaidos prieš 30 metų įspėja!

STUDENTAI

VYT. RIMKEVIČIUS

Tęsinys iš pereito Nr.

"Ką gi ,galiu atsisėst, bet kokia čia komedija?!" — sakė Laurinaičio išvaizda.

Dzūkas atsistojo kitame stalo gale, skubiu rankos mostu nusiėmė akinius ir aštrias, kaip reta, trumparegio akis įsmeigė Laurinaičiui į veidą.

— Mes kaltinam... — Dzūkas pradėjo tyliai. Jo balsas užsikirto, jis atsikosėjo ir garsiai, kapodamas žodžius, tęsė: — Mes kaltinam tave, Laurinaiti, šnipinėjimu. Jeigu tavo sąžinė švari, tu būtum tiesiog Vincui pasakęs apie knygas, o nelėkęs pas partorgą. Pagaliau nebūtum slėpęsis ir vaidinęs draugo: "Vincą, žinai, po tos istorijos reikia morališkai palaikyti..." — ironizavo Dzūkas. — Šnipas tikrąja to žodžio prasme! Supratai?

— Aš nieko nežinau ir nieko nesuprantu, — ramiai atsakė Laurinaitis. — Jeigu jūs, linksmi vyrai, norite komedijas vaidinti, pasirinkite tam kitą kondidatūrą, — jis pakilo ir norėjo eiti prie durų.

— Durys užrakintos, — įspėjo Antanas.

— Pasėdėk dar valandėlę, — perdėtai maloniu balsu paprašė Dzūkas ir papasakojo keletą smulkmenų, kurias Laurinaitis sakė partorgui.

— Dabar supratai? — paklausė. — Nėra ko terliotis! Ką siūlote? — kreipėsi į draugus.

— Mano pasiūlymas — nepedagogiškas, — atsistojo Antanas. — Penkiolika diržų.

— Jeigu pats nusimaus kelnes, — penkis, — pasiūlė Baltrėnas.

— Rinkis, — pratarė Dzūkas.

Laurinaitis, matydamas, kad nėra prasmės išsisukinėti, susidėjęs rankas ant krūtinės, šaltai atsakė:

— Jeigu jūs nors pirštu mane... Rytoj visi būsite pas partorgą.

— Pas partorgą?! — riktelėjo Dzūkas ir pats išsigando savo balso. — Aš tau vienas, meiluti, ikrėsiu. Paskui tik pamėgink šnipštelėti!... Prieš tave bendrabutį sukelsiu, fakultetą! Tu neturėsi ramios minutės ir pats bėgsi iš Instituto. Pas partorgą!... Rinkis!

Visi, išskyrus Baltrėną, kuris sėdėdamas čiupinėjo diržo sagtį, apsupo Laurinaitį. Šis žiūrėjo čia į vieną, čia į kitą. Jo veidas staiga subliuško.

Visi nustebo — Laurinaitis segiojosi kelnes.

Dzūkas paspyrė koja kėdę:

— Gulkis!

Laurinaitis atsigulė. Draugai susižvalgė. Antanas neiškentęs prunkštelėjo. Baltrėnas padavė diržą. Dzūkas nesigailėdamas atskaitė penkis. Paskui atrakino duris.

— Marš! Ir kad ne šnipšt!

Laurinaitis, segiodamas kelnes, dyrino iš kambario.

Jam išėjus, Antanas pastebėjo:

— Kvailys! Ir apatinukes nusimovė.

"Dešimtojo kambario istorijoje" atsirado naujas įrašas:

IV. 27. Dešimto kambario ainiams! Jeigu nuskriaus draugą, atsiminkite mūsų kambario taisyklę: akis už akį, dantis už dantį. Šiandien garbės teisme besąlygiškai kapituliavo Vinco įskundėjas (žiūr. I. 22 d. įrašą) Eustachijus Laurinaitis. Įsidėmėkite pavardę. Jis pats buvo priverstas apnuoginti tam tikrą vietą ir atsigulti ant kėdės. Šis asmuo tapo nubaustas fizine bausme, nors tai nepedagogiška.

Algis Baltrėnas, Garbės teismo bešališkas pirmininkas ir patarėjas. Vytautas Kalnėnas (Dzūkas), Prokuroras ir vyriausias egzekutorius.

XXI. KABINETAI IR ŽMONĖS. (Ištrauka)

Romano skyrius, kuriuose vystoma studento Jono Norkaičio ir studentės Stasės Vaiskytės meilė, praleidžiame. Kai Stasė pasijunta nėščia, Jonas jos neveda, nes mano, kad šeimos gyvenimo rūpesčiai sutrukdytų jo mokslinę karjerą. Jis prikalba Stasę išvykti laikinai provincijon ir dirbti, kol jis pasieks aspirantūros. Po to jie susituoksią. Stasė atsiduria tolimo užkampio vidurinėje mokykloje, kur dėsto lietuvių kalbą ir literatūrą. Ji pasirodo labai gera mokytoja, Jonas kartais ją aplanko, nors Vilniuje užmezga ryšius su kitomis mergaitėmis, ypač su studente Elena, kurios tuštoka motina imasi jį visaip globoti. Stasės gyvenamoje vietovėje ir mokykloje žmonės pastebi, kad Stasė nėščia. Viena mokytoja praneša tai rajono partijos organizacijai. Reikalo išaiškinti atvyksta pats raikomo sekretorius Gerdžiūnas. Jis pasikviečia Stasę pasikalbėti į direktoriaus kabinetą. (Red.).

Direktoriaus kabinete už stalo įsitaisė Gerdžiūnas. Jis pakreipė rašalinę, kalendorių taip, kaip tie daiktai stovėdavo jo kabinete. Kėdė, ant kurios turėjo atsisėsti Stasė, stovėjo priešais stalą. Gerdžiūnas pakilo ir pastatė ją šonu. Jis nemėgo, kai žmogus kalbėdamas žiūri tiesiai jam į akis. Patogiau iš užstalės stebėti, kaip pašnekovas nurausta, sujuda kėdėje. Žodžiu, šimtą kartų geriau, kai jis sėdi profiliu. Viskas atrodė paruošta, bet kažko dar trūko ant stalo. Taip, ant jo nebuvo grafino su vandeniu ir stiklinės. Visiškai ne vietoj kabojo ant sienos medžioklinis šautuvas. Ką padarysi — keistas žmogus tas direktorius!

Atsidarė durys, įėjo Stasė.

— Prašau. Sėskitės, — rankos mostu pakvietė Gerdžiūnas.

Stasės akys buvo dar didesnės negu visuomet.

"Graži ji, bet..." — Gerdžiūnas, sukinėdamas rankoje pieštuką, sekė Stasę.

Ji prie stalo priėjo pamažu, sėdosi atsargiai.

Ant stalo stiklo šokinėjo saulės kiškutis. Tai erzino Gerdžiūną. Jis uždengė kiškutį tuščiu bylos viršeliu.

— Jūs pamokų, rodos, neturite?... Aš jūsų netrukdau? — pasiteiravo.

— Taip, aš laisva, — atsakė Stasė.

Gerdžiūnas pasiteiravo, ar padeda direktorius ir komjaunimo organizacija, koks pažangumas Stasės auklėjamoje klasėje. Jis šiandien sėdėjo keliose Stasės pamokose, ir jam nepatiko du dalykai. Reikėjo nurodyti klaidas jaunai mokytojai.

— Kodėl jūs su mokiniais ant lentos rašote tokius dalykus? — Gerdžiūnas pavartė bloknotą, perskaitė: — "Parugėm gelsvom basa vasara prabėgs, mėnesienoje rasa ašara žibės"?

— Kaip tai kodėl? Rašom, nagrinėjam...

— Jūs įsigilinkit į dalyko esmę, — tęsė Gerdžiūnas. — Juk ir sakinius galima panaudoti kaip auklėjamąją priemonę. Vietoj tokių dekadentinių, demobilizuojančių eilučių galima paduktuoti, pavyzdžiui: "Pionieriai renka metalo laužą. Mes būsime aktyviais komunizmo statytojais". Suprantate mane? Reikia suaktualinti kiekvieną savo žodį.

Stasė žiūrėjo Gerdžiūnui tiesiai į veidą. Rankoje laikė kasą, lyg ji būtų tokia sunki, kad būtinai reikėtų prilaikyti.

— Salomėja Nėris — ne dekadentė, — atsakė ji.

— Minutėlę. Aš tuoj baigsiu. Galėsit atsakyti, — pertraukė Gerdžiūnas. — Be to, literatūros pamokos pradžioje skaitote eilėraščius, net apsakymėlius iš žurnalų ir juos komentuojate su mokiniais. Pavyzdžiui, šiandien pertraukos metu girdėjau, kaip mokiniai nepagarbiai atsiliepė apie vieno iš žymiausių mūsų poeto eilėraštį. Supraskite, prie ko veda toks auklėjimas?! Mokiniai pradės reikšti savo nuomones, išsidirbs savo įsitikinimus; pradės kritikuoti tai, kas spausdinama. Aš, kaip vyresnis draugas, turiu jus perspėti. Daugiau tokiu žaidimu neužsiiminėkit. Imkitės priemonių padėčiai ištaisyti.

Stasė dvejojo, o gal jam nieko neatsakyti?... Juk negalima dėstyti literatūros taip, kaip apie ją kalba toks Gerdžiūnas... Reikia, kad kiekvienas mokinys išsineštų iš mokyklos ne jos, Stasės, įkaltas tiesas, bet savo įsitikinimus, o ji gali tik padėti juos susidaryti.

Taip galvojo Stasė, sėdėdama priešais Gerdžiūną, tačiau ginčytis ji negalėjo ir nežinojo kaip.

— Aš niekados neatsisakysiu žurnalų. Ir jie, ir Salomėjos Nėries posmelis auklėja labiau negu sakinys apie metalo laužą,— tepasakė ji. — Kam jūs mane pašaukėte?

Mokytojai persiėmė direktoriaus pažiūromis, — nusprendė Gerdžiūnas. — Šitoj mokykloj viskas siūta ir paslėpta. Reikės brigadą atsiųsti, kad ištirtų, pasidomėtų socialine kilme".

— — — — —

XXIII. TYLA
(Ištrauka)

Bent keliuose skyriuose autorius prabėgomis prisimena studentų grupelę, susirenkančią pas nekokios reputacijos moterį Meri, Mykolo Bliūdžiaus seserį. Jie planuoja veikti prieš komunistinę santvarką ir režimą. Šiame skyriuje vaizduojami pasiruošimai 1956 m. Velinių demonstracijoms Kaune. Pasitarimas vyksta Elenos motinos bute Vilniuje. Čia minimi veikėjai yra visi studentai komjaunuoliai, Elena, įsimylėjusi studentą Joną Norkaitį, jau minėta prieraše prie skyriaus "Kabinetai ir žmonės". (Red.).

— — — — —

Elena nuėjo atidaryti durų. Virtuvėn įėjo Laurinaitis, pasisveikino su Elena ir apsidairė. Ant slenkščio stovėjo Liucijus ir Bliūdžius. Elena sumišusi stūmė Laurinaitį atgal.

— Kas yra?... — klausė šis.

— Svečias... pas mamą... — painiojosi Elena.

— Įeisim į tavo kambarį, niekas negirdės, — atsakė pusbalsiu Laurinaitis ir šeimininko žingsniu ėjo per virtuvę. Elena

(nukelta į 7 psl.)

Nesėkmingas bandymas atsikviesti gimines

PERSPĖJIMAS NORINTIEMS ATSIKVIESTI SAVO TAUTIEČIUS IŠ LIETUVOS

Noriu čia pasidalinti savo liūdnais patyrimais, o kartu įspėti ir visus geros valios tremtinius betkuriame laisvojo pasaulio krašte.

Beveik ištisus trejus metus stengiausi kelis savo žmones iš Lietuvos į Ameriką atsigabenti. Išnaudojau viską, ką tik vaizduotė ir "patarėjai" sugestionavo. Parašiau per šimtą visokiausių laiškų, prašymų, pareiškimų, paruošiau visokių dokumentų, įrodymų ir kitokių raštų lietuvių, rusų ir anglų kalbomis ir siuntinėjau bolševikinėms įstaigoms, konsulams ir visokioms ministerijoms į Lietuvą, Rusiją ir net Ameriką. Rašiau nuolankius prašymus, laiškus visokiems lietuviškiems "valdytojams", taip pat tariausi su vietiniais advokatais "ekspertais" ir prisidariau visai nelauktų išlaidų. Panašiais būdais Lietuvoj iš visų jėgų stengėsi ir mano kviečiamieji, nes juos aš raginau ir drąsinau. Per tą laiką bolševikinės kartotekos apie mane ir kviečiamuosius nepaprastai praturtėjo visokiausiomis informacijomis, net labai pavojingomis įtarimo atžvilgiu, ypač aniems Lietuvoj. Bolševikinės įstaigos mūsų pastangų neatmetė, net sudarė įspūdį, kad atkvietimas bus pasiektas, o tuo tarpu visus tuos trejus metus tiesiog čiulpė iš mūsų visokias žinias ir išpažintis iki nuogumo.

O štai visai neseniai artimieji su skausmu ir piktumu man pranešė, kad viskas jau baigta. Bolševikai atsakė, kad nepakankama giminystė, kažkokie neįmanomi baigti patikrinimai ir kitokie sukti sofizmai. Galėjo iš pat pradžios pasakyti, kad nėra jokių vilčių, bet to nesakė, o čiulpė gramdė žinias iki paskutiniausios siūlės, kartais net su pakartojimais tų pačių dalykų, kurie jau anksčiau buvo jiems nusiųsti. Mano žmonės Lietuvoj labai susirūpinę, nes skaitosi su galimybe kada nors ateity turėti sufabrikuotų nemalonumų iš okupanto pusės, nes galbūt perdaug atvirai ir dar raštu išsipasakojo. Teko girdėti, kad ir kiti tremtiniai turi panašių ir dar nemalonesnių patyrimų. Oficialiai bolševikinės įstaigos man tvirtino, kad atkvietimo reikalu reikią prašyti tiktai Lietuvos valdžią, tad ten kreipiausi, parašydamas eilę laiškų. Niekas iš ten man nieko neatsakė. Iš tikrųjų juk ką gi jie gali atsakyti, nes yra bejėgiai.

Po tokių patyrimų noriu viešai perspėti visokios rūšies optimistus, kad lietuviškieji bolševikai yra bejėgiai instrumentai daryti betkokius nutarimus, o ypač mūsų tautiečių atkvietimo reikalu. Viską sprendžia ir nutaria tiktai Maskva. Kad tai yra ne ginčijama tiesa, parodo jau tas faktas, kad tie keli lietuviai, kuriems pro visokius vargus ir kliū tis pasisekė atsirasti Amerikoj, pasiekė tai tik Chruščiovui sutikus, kuriam atitinkamus prašymus įteikė Stevenson, Rooseveltienė. K. T.

JAU PATS LAIKAS PARUOŠTI MAŠINAS TOLIMIEMS VASAROS IŠVAŽIAVIMAMS! Nedelsdami užsukite į:
WALLY'S GARAGE
5 ROBERT STREET, TORONTO
/prie Spadina-College/
Sav. VL. TARVYDAS
Sąžiningai atliks visus mašinos pataisymo darbus.
Naujų stabdžių įdėjimas tik $18.00
Garantuotas darbas. Lietuviams pigiau negu kitur.
TEL. NAMUOSE: RO. 3-2445. TEL. DARBE: WA. 1-9541

GRAŽIAME SIMCOE EŽERO KRANTE
MERCURY LODGE
109 Orchard Beach, Keswick, Ont., 40 mylių nuo Toronto, 1 mylia į šiaurę nuo Keswick.
IŠNUOMOJAMOS naujai atremontuotos kabinos—vasarnamiai — kambariai su maistu arba yra galimybė gamintis kabinose.
Taip pat išnuomojami laivelíai ir parduodamos žuvelės.
Telefonas Keswick GR6-4073. Savininkai L. P. Krilavičiai.

RESTORANAS "RŪTA"
Naujai atidarytas ir naujai įrengtas. Valgiai gaminami prityrusių virėjų.
Atidarytas nuo 6 val. ryto iki 9 val. vak. Visi maloniai kviečiami atsilankyti.
994 DUNDAS ST. W., TORONTO. Telefonas LE. 6-4393
Savininkai V. H. J. IVANAUSKAI.

Piano ir Grand-Piano specialistas
A. BRIČKUS
Atlieku visus pianinų remonto darbus. Perku ir parduodu naudotus pianinus. RO. 9-5866.

PADAROMI
minkšti baldai
pagal užsakymus ir aptraukiami seni labai pigia kaina. Darbas garantuotas.
Telefonas WA. 2-7981
Atostogose nuo birž. 15 iki liepos 23.

LIETUVIS STOGADENGYS
Dengia naujus ir taiso visų rūšių stogus, taip pat deda skardines rinas.
Abest Roofing & Tinsmithing Company
144 First Ave., Toronto 8.
Tel. HO. 6-8252.
C. SWANKAS

Siuntinių persiuntimo Lietuvių Įstaiga
Baltic Exporting Co.
Šių metų vasaros atostogoms uždaryta nuo liepos mėn. 19 d. iki rugpiūčio 3 d. imtinai.
Savininkas A. Kalūza

VI-ji Lietuvių Diena Hamiltone

Savo sveikinimus Lietuvių Dienos proga leidžiamam leidiniui atsiuntė imigracijos ir pilietybės min. Hon. E. Fairclough ir miesto burmistras L. D. Jackson, kartu pranešdami šventėje tikrai dalyvausią.

Visas metraštis jau atiduotas spausdinti. Apylinkių veiklos aprašymu jis yra rekordinis — prisiųsta iš 18 apyl. Jame tilps 85 vaizdai. Ir skelbimų taip pat bus gausu, nes surinkta jų už $1007.

Numatytas sekmadienio akte kalbėtojas PLB pirm. J. Matulionis šventėje dalyvauti negalės. Jo vieton pakviestas ALTo pirm. L. Šimutis. Inž. A. Rudis šventėje dalyvauti sutiko ir žodį tars anglų kalba.

Kun. Br. Jurkšui tuo laiku išvykstant iš Hamiltono, lietuviškų "Pabaigtuvių" pastatymas iš meninės programos dalies išbraukiamas. Šią vietą užpildys Hamiltono tautiniai šokiai ved. G. Breichmanienės ir gyvieji paveikslai. Taip pat pakviesti solistai iš JAV, kurių sutikimą pranešime artimiausiu laiku.

Sekmadienio pamaldų metu katalikams katedroje giedos Hamiltono choras ved. St. Gailevičiaus. Pamaldų laiką taip pat pranešime. Lietuviams evangelikams pamaldos bus laikomos kun. A. Trakio 1 val. p.p. Gore ir Hugson g-vių kampe esančioje šv. Povilo bažnyčioje.

LD informacija (K. Baronas).

Dėl Lietuvos konsulato Kanadoje

Kaip jau žinome, birželio 14 d. Toronte mirė Lietuvos Generalinis konsulas min. Vytautas Gylys. Kol kas jo vieta dar tebėra neužimta. Mūsų tautiečiams, ypač naujiems ateiviams, dažnai yra reikalingas konsularinis patarnavimas, patarimas ir reprezentacija. Pvz. latviai Kanadoje turi net du konsulus: Toronte ir Montrealyje.

Šiuose miestuose yra didžiausios lietuvių kolonijos, kurių kiekviena priskaito arti 7-8.000 lietuvių. Trečioje vietoje kol kas yra Hamiltonas, turintis apie 1.600 lietuvių su senais ir naujais ateiviais. Viso Kanadoje šiuo metu yra apie 25.000 lietuvių, kurie yra išsisklaidę šiame didžiuliame pasaulio krašte. (Kanada yra trečia savo didumu visame pasauly).

Kaip žinoma, naujo Lietuvos konsulo paskyrimas daugiausia priklauso nuo Lietuvos pasiuntinio Vašingtone. Bet jis to žygio nedarys, nepasitaręs su Dipl. Šefu min. St. Lozoraičiu, nes mūsų diplomatai ir konsulai pripažįsta jo autoritetą ir jo pritarimas yra būtinas. Šitą reikalą reikia suprasti kaip grynai formalinį reikalą.

Kas galėtų būti konsulu?

Kanadoje buvusių diplomatinės ir konsularinės tarnybos atstovų yra 5.

Dr. Martynas Anysas, ilgametis konsulas Berlyne ir Hamburge. Jis yra teisių daktaras ir istorikas, Baltų Federacijos aktyvus veikėjas, turįs apie 65 metus ir gyvenąs Toronte.

Kiti du diplomatai gyvena Montrealy: dr. Jonas Žmuidzinas ir dr. Stasys Daukša. Abu Sorbonos teisių daktarai. Tik Stasys Daukša yra žymiai jaunesnis, nes jis eina tik 51 metus. Yra pripažintas advokatas ir dirba savo profesijoje. Dr. Jonas Žmuidzinas yra kiek vyresnis ir turi daugiau ryšių su rašytojais ir poetais. Jo žmona H. Naruševičiūtė-Žmuidzinienė yra žinoma dailininkė.

Dr. Juozas Dovydėnas gyvena 12714—68 Street Edmonton, Alta., su šeima. Yra baigęs Liuveno katalikų universitetą Belgijoje, dirbo Užsienio reikalų ministerijos centre, Lietuvos konsulate Daugpily, ėjo konsulo pareigas Briuselyje ir kitur. Moka daugelį kalbų. Didelis patriotas ir entuziastas.

Kl. Prielgauskas, vienas seniausių diplomatinės tarnybos atstovų, pradėjęs savo karjerą 1918 m. rugsėjo 3 d. Tiflise antruoju sekretoriu; ėjęs konsulo pareigas Karaliaučiuje, Daugpily, Hamburge, Leningrade ir daugelyje kitų vietų. Jam spalio 14 d. sueina 65 metai. Yra kiek silpnesnės sveikatos, bet ir dabar dalyvauja lietuvių spaudoje kaip žurnalistas ir visuomenininkas. Nepataisomas optimistas ir idealistas. Velionis min. V. Gylys jį kviesdavo pasitarimams tam tikrais klausimais. Jis gyvena Hamiltone nuo 1949 m. pradžios.

V. V.

Red. — Lietuvos konsulato Kanadoje reikalas yra žymiai painesnis. Be straipsnyje suminėtų asmenų, dirbusių diplomatinėj Lietuvos tarnyboj, yra juk ir kitų, kad ir ne Kanadoj gyvenančių. Asmens ar asmenų parinkimas yra svarbus ralykas, ir todėl jis svarstytinas galimai plačiausioj plotmėj. Be skiriamojo iškyla skyrėjų klausimas ir kartu Kanados vyriausybės nusistatymas. Kaip žinome, nei Lietuvos nei kitų panašių valstybių konsulatai Kanadoje neturi vadinamos "exequatur" teisės ir jų vardai nefiguruoja konsulatų sąrašuose. Atstovauti Kanados lietuvius yra kam, bet mums svarbu, kad konsulatas atstovautų neprikl. Lietuvą.

LIETUVIŠKI APMĄSTYMAI

A. SALČIUS

Džiuginą reiškiniai

Jei Tėvynės lietuviai džiugina savo laimėjimais baruose veiklos, už kurią niekas negali apkaltinti kontrrevoliucija (sakysim, Birutė Kalėdienė Philadelphijoj sumušė amerikiečių moterų rekordą jieties metime), tai laisvajam pasauly visa eilė lietuvių veržiasi viešumon.

Štai, Juozas Pautienius kviečiamas parodai Omahoj ir Great Necke prie Niujorko. Eidamas Niujorke didžiąja gatve matai kioske intelektualų skaitomo "The Village Voice" antraštę, išvardinančią keturis pagrindinius laikraštininkus: Manville - Hentoff - Feiffer - Mekas. Toliau sutinki uniformuotą JAV kariuomenės leitenantą, kuris po ranka nešasi albumą "Vilnius" ir Vilniuj įdainuotą liaudies dainos plokštelę "Gaidys". Pasirodo, tai besąs Saulius Elisonas, istorijos magistras, besiruošiąs daktaratui. Jis siųsiąs tuos pirkinius į Kyoto, Japonijoj, to miesto dienraščio "Sankei Shimbun" redaktoriui. Mat, būdamas Japonijoj, arbatos ceremonijoj, japonams pasakojęs apie "bažnyčių, kultūros paminklų, parkų ir pilių, siaurų, kreivų gatvelių miestą, kur kiekvienas akmuo esąs persisunkęs istorija".

Supranta kultūrinio užnugario reikšmę

Neseniai teko lankytis Illinois miestely, kur gyvena vienintelė lietuvių gydytojų šeima. Joje kalbama tik lietuviškai. Pažymėtina, jog visa ši 8 narių šeima tik ką grįžo iš Tol. Rytų, kur šeimos galva buvo JAV aviacijos ligoninės vadovaujančiu karininku. Jis niekad nesislėpė esąs lietuvis. Jam aksioma yra tai, jog jie visi grįš Lietuvon.

Kaikurie lietuviai gydytojai patogumo dėlei yra pakeitę Vytauto vardą į Walter, o pavardę į "Gay" ar panašiai, neradę reikalo vaikų išmokyti lietuvių kalbos, dabar jau "grįžta" atgal geros įtakos dėka.

Hurok'as atmetė?

Niujorke gyvai svarstėme, kodėl sovietai neatvežė, kaip žadėję, lietuvių šokio ir meno ansamblio ir neparodė lietuviškosios dailės. Kolizėjaus parodoj betgi veik neliko lietuviškų knygų. Puikūs lietuviški audiniai buvo sumaišyti su gudų, latvių ir buvo bevardžiai, užkišti kampe. Sovietų pramonės ir mokslo atsiekimai betgi aiškiai imponavo. Užklausus, kodėl turizmo žemėlapyje nėra Lietuvos ir Estijos, sovietų vadovo veidas iškart persimainė ir lediniu žvilgsniu painformavo visą grupę, jog Lietuvon irgi jau galima vykti (Niujorke tebėjo gandas, jog šiomis dienomis "Laisvės" ekskursija būsianti įsileista Lietuvon).

Ginčai plėsis?

Mr. Lotas pareiškė nesuprantąs, kodėl Mr.Funke rašė ne taip, kaip jis jam sakė. O jis nurodė, jog veiksmas vyksta ne karo metu, bet 1951, ir autorius atidžiai visus įvykius išstudijavo. Ar NY Times tuo parodė suprantąs ką reiškia palietimas tokios jautrios temos, kada Amerikos vicepreziden tas vyksta Maskvon, o skandinavai drįsta Chruščiovui prikišti Pabaltijo užgrobimą 1940 m.? Landsbergio drama, bene inspiruota pokalby su šių eilučių autorium prieš kelis metus apie Daumanto ("Tiesa" sako, kad J. Lukšos tikrasis slapyvardis buvo "Skirmantas") "Partizanai anapus geležinės uždangos" likimą, labai galimas dalykas, sukels audrą. Ne tik lietuviškoj spaudoj, kur kaikas gal pradės aiškintis kas ir kur gavo honorarus už vertimus, kurie niekad nepasirodė, kas buvo tuo laiku atsakingas už tai, kad Lietuvos laisvės kovotojai buvo rekomenduoti agentais vakariečių žvalgyboms.

Šiuo atveju taipgi išryškėja amerikinės kultūros laisvė, kai šitokią dramą stato ne valstybinio teatro režisorius, kuriam gali betkas paskambinti ir įsakyti, bet privatus teatralas, kuriam terūpi meniškai atvaizduoti partizanų anapus geležinės uždangos tragediją.

Reikalauja dėmesio gyvenimui

Įdomiu sutapimu, tame pačiame NYTimes puslapyje, kuris rezervuojamas svarbiausiems Amerikos teatro įvykiams, yra kitas straipsnis apie amerikiečių dramą "Broken Circuit". Jo autorius nusiskundžia, kad dabartinė amerikiečių drama perdaug pabrėžianti ribotus jausminius efektus ir permažai kreipianti dėmesio į svarbiąsias visuomenines problemas. Tuo atžvilgiu lietuvio dramaturgo "Stulpai" — jų tematika ir struktūra—išsiskirs iš įpratinės šiandieninės amerikiečių dramos tėkmės.

MGB akomponuoja

Su didžiausiu pasitenkinimu Niujorke kaikas skaito MGB versiją apie Daumantą ir 1951 m. partizanų judėjimą, kurį rašytojai M. Chienas, K. Šmigelskis ir E. Uldukis (bene NKVDisto Guzevičiaus kolegos?) su neįtikėtinu vaizduotės lakumu įprašo "Tiesos" numeriuose. Ne dėlto, kad ši nuotykių istorija kaltina Lietuvos politikus, susirišusius su vakariečių žvalgyba ir tuo neišlaikiusius prideramo takto bei prestižo. Sovietinė versija sukels sensaciją, kai ji bus apskelbta anglų kalba kuriame nors amerikiniame laikrašty. Kodėl MGB sumanė šią istoriją paskelbti dabar? Manoma, kad Lietuvos ir partizanų legenda Lietuvoj yra tokia stipri, jog manyta imtis šios desperatiškos priemonės prieš pradedant leisti Lietuvon lankytojus.

Iš kitos pusės būtina, kad asmenys, kuriems visa ši istorija yra žinoma, paskelbtų savąją versiją.

Pasaulio politika pabėgėlio akimis

Prasidėjus "Tarptautiniams pabėgėlių metams", įtakingas prancūzų dienraštis Le Monde paskelbė rumuno T. Constantinesco laišką, kurio vertimą žemiau perteikiame. Manome, jog čia keliamas mintis ir klausimus ypač dera pasvarstyti lietuviškajai politinei emigracijai, kurios žymi dalis šiuo laiku mini penkioliktąsias pasitraukimo iš tėvynės metines. (ELI).

Kadangi daugely atvejų mes, pabėgėliai, savo tėvynes apleidome dėl politinių priežasčių, aš norėčiau jų vardu pateikti labai trumpą apybraižą pasaulinės politinės padėties, kaip ji mums atrodo:

Amerika ir SSR — štai dvi galybės, į kurias savo akis kreipia dvi pasaulio dalys sprendimui surasti.

Rusijoje vyksta pilnutinė ūkinė plėtotė, ir nėra neįmanomas dalykas, kad ji pasiektų JAV lygį. Ji nori taikos.

Jungtinės Valstybės savo ruožtu turi augščiausią pragyvenimo lygį pasaulyje, pirmąją vietą beveik visose srityse. Ar galima būtų manyti, jog šitas kraštas, kur gyvenimas paremtas medžiagine pažanga, keltų karą?

Šiuo metu tiek rusai, tiek amerikiečiai turi pakankamai gyvybinės erdvės ir jie žino, jog gali ramiai reikštis savo įtakos zonose, kuriomis jie pasidalijo dar prieš antrojo pasaulinio karo pabaigą.

Vis dėlto yra vienas dalykas, kuris neduoda ramybės tiek vieniems, tiek antriems — Vokietija.

Tokio dydžio kraštas negalima laikyti neribotą laiką okupuoto ir padalinto į dvi dalis. Taip galima tvarkytis su Vengrija, Lenkija, Rumunija ir t.t., tačiau ne su Vokietija. Jie labai norėtų, ir Nikita Chruščiovas nuoširdumo akimirką tai aiškiai pasakė, kad tiek vakariečiai, tiek sovietai neturi mažiausio noro matyti suvienytą Vokietiją. Betgi to reikia. O tada štai ir problema: kurion pusėn pakryps suvienytoji Vokietija? Kol toks klausimas tebekyla, nereikėtų galvoti apie galimą karą.

Garsiosios krizės, apie kurias tiek kalbėta nuo 1947 m. — Berlyno blokada, Suesas, Libanas, pono "CH" ultimatumai ir t.t. — tai tik incidentai, spygliai, kuriais buvo klojamas kelias koegzistencijon.

Tarp dviejų stovyklų yra tyli santarvė: amerikiečių vyriausybė nenori praplėsti "atominio klubo", leidžiant Prancūzijai turėti savo bombą dėl tos priežasties, kad rusai nebūtų moraliai priversti ją duoti kiniečiams, taip neapskaičiuojamu būdu pakeičiant dabartinę jėgų pusiausvyrą.

Esama kitų, mažiau svarbių, faktų, iš kurių taipgi darytinos išvados, kaip rusų vadovų mandagumo vizitai Anglijoje ir JAV bei atvirkščiai, lygiai kaip gausūs tarptautiniai organai (UNESCO, UNO, FAO ir t.t.), kur galima kiekvienu metu nosis nosin susitikti su įžymiais kraštų už geležinės uždangos atstovais.

Visa tai vyksta taipgi labai augštame lygyje. Išskaičiavimai yra nepaprastai subtilūs, beveik nesuprantami eiliniam žmogui.

Atsižvelgiant į visa tai, nenoromis tenka grįžti atgaliop, praeitin, į tą momentą, kai kiekvienas iš mūsų darė didelį sprendimą; ir tada mes negalim sukliudyti sau kelti baugiančio klausimo: koks yra mūsų pagrindas būti pabėgėliais ir kokia mūsų viltis? Šalia fakto, kad mes išgelbėjome savo kailį, kas gi belieka mums, kaip ateities perspektyva?

T. Constantinesco.

KAS DAUGIAU UŽDIRBA KOMUNISTINĖJE SANTVARKOJE?

Viešosios nuomonės tyrimo institutas, veikiąs prie Lenkijos radijo Varšuvoje, pravedė anketą, aiškinančią ir įvertinančią įvairių verslų žmonių padėtį pagal jų gaunamą materialinę naudą. Anketas atsakiusių dauguma tvirtina, kad geriausiai uždirba Lenkijoje ministeriai, toliau seka advokatai, pirkliai, gydytojai ir t.t. Tik 23-oje vietoje yra mokytojai, o paskutinėje — 30-oje yra skalbėjos.

Kita anketa buvo aiškinamasi, koks visuomenės sluogsnis pirmauja varšuvinėje visuomenėje. Vertinta buvo taip pat pagal jų materialinę padėtį. Pasirodo, kad Varšuvoje augščiausiai vertinami universiteto profesoriai, toliau seka gydytojai, inžinieriai, mechanikai, mokytojai, lakūnai, inžinieriai agrotechnikai, advokatai, ministeriai, liejikai, laikraštininkai, tekintojai, kunigai, gailestingos seserys, meistrai, knygvedžiai, šaltkalviai, siuvėjai, ūkininkai, skyrių viršininkai, karininkai ir pirkliai, konduktoriai, referentai, sekretorės, statybos darbininkai, skalbėjos ir paskutinėje vietoje valdinių dvarų (sovchozų) darbininkai.

Mirė garsusis mokslininkas Gemelli

Milano ligoninėj, arkivyskupo Montini akivazidoje, mirė Augustinas Gemelli, OFM — Milano katalikų universiteto rektorius, pontifikalinės mokslų akademijos pirmininkas ir daugybės mokslinių veikalų autorius.

Tai labai originali asmenybė. Iš mažens buvo auklėjamas prieštikybinėj dvasioj, nes tėvas buvo masonas ir Garibaldžio šalininkas. Studijuodamas Pavijos universitete mediciną nuo 1896 m., A. Gemelli dalyvavo antireliginiame sąjūdyje ir rašė karštus straipsnius prieš katalikybę, nevengdamas įžeisti nė vietos arkivyskupo. Už tai buvo suimtas ir nubaustas. Baigęs medicinos studijas ėjo atlikti karinės prievolės Milane, kur dirbo su pavyzdingu kataliku gydytoju L. Necchi, Kat. Akcijos veikėju, vienoj ligoninėj. Šio įtakos dėka Gemelli susidomėjo religiniu gyvenimu, ėmė sutdijuoti katalikybę, ir 1903 m. tapo kataliku. Negana to, įstojo į pranciškonų vienuoliją ir apie tai pranešė tėvui laiškų. Įsiutęs tevas apkaltino ir pranciškonus ir arkivyskupą pagrobus jo sūnų ir ėmėsi priemonių išimti jam iš vienuolyno, bet nieko nelaimėjo. Ištisus 20 metų tėvas neturėjo jokių ryšių su savo Augustinu, kuris 1908 m. buvo įšventintas kunigu. Savo taiklią plunksną A. Gemelli, medikas, psichologas ir teologas, nukreipė prieš klaidingas teorijas, nuolančias katalikybę. Jis parašė eilę moksilnių straipsnių, knygų, ginančių Liurdo stebuklus ir pan., įsteigė keletą žurnalų. Savo studijas jis dar gilino Bernoje, Frankfurte, Koelne, Paryžiuje, Liuvene ir Mannheime. I D. karo metu buvo kariniu kapelionu ir gydytoju. Popiežiaus Piiaus XI, — tada dar kardinolo Ratti, remiamas, A. Gemelli įsteigė Jėzaus Širdies universitetą Milane filosofiniams ir socialiniams mokslams. Jin Gemelli sudėjo visą savo sielą — kaip administratorius ir mokslininkas. Jis ypač garsėjo kaip eksperimentinės psichologijos prof. ir laboratorijos direktorius, pasireiškė originaliais tyrinėjimais. Jo vadovybėje yra studijavusių ir lietuvių, pvz. dr. Agota Šidlauskaitė, dabar profesoriaujanti Otavos universitete.

ŽYGIUOJANTI IŠEIVIJA

Gaudžiančių trimitų fone

AL. GIMANTAS

Jei dar taip neseniai išeivijoje buvo jaučiamas lietuviškųjų plokštelių tikras badas, jei kiekviena, kad ir labai sena, bet lietuviška plokštelė buvo gaudyte gaudoma ir saugoma lyg kokia brangenybė, tai paskiausiu metu lietuviškųjų plokštelių stoka tikrai jau nederėtų skųstis. Jų turime ir gauname vis daugiau ir vis įvairesnių, galinčių patenkinti beveik kiekvieno skonį ir pageidavimus. Džiugu ir tai, kad lietuviškosios plokštelės išleidžiamos skoningu albumuose, ilgojo grojimo ir hi-fi būdu įrašytos, pasižyminčios gera kokybe ir visiškai mielai klausomos savųjų, o neretais atvejais ir svetimųjų.

Pačiu laiku ir vietoje

Jau nekartą teko spaudoje kalbėti apie būtinybę turėti ir nuotaikingesnių bei lengvesnių muzikos dalykėlių. Išeivijos lietuviai, laikydami save kovojančios tautos dalimi, visados pasigedo žygio dainų, maršų. Jie visados reikalingi gana gausiose mūsų radijo programose, jie puikiai tinka įvairių parengimų pertraukų metu, jie tinka mūsų jaunimo stovyklose, paraduose, jie, pagaliau, tinka ir šeimyniniuose susibūrimuose, prie vaišių stalo, kada visados yra labai daug norinčių dainuoti ir kada, beveik visuomet gana greitai išsemiamos nuolatinės ir įprastos dainelės ir nejučiomis nukrypstama prie visiškai svetimos lietuviškai ausiai gaidos. Žodžiu, tautiečiai pageidavo ko nors naujo, grynai lietuviško ir uždegančio bei ryžtą keliančio. Ir čia, pačiu laiku, pasiekė mus Broniaus Jonušo lietuviškųjų maršų "Gaudžia trimitai" rinkinys. Nepretenzingas, bet įdomus albumo viršelis dail. A. Kurausko, iškart patraukia būsimo klausytojo dėmesį. Maršų pagrindu paimtos mūsų liaudies dainelės, tiesa, nėra naujos, bet "sumaršintos" visiškai kitaip skamba, lengvai pagaunamos ir klausytojo nesunkiai pakartojamos. O tai jau laiduoja tų maršų populiarumą ir visuotinį pamėgimą.

Primena vakar ir šią dieną

Pagaliau daug tų maršų sukelia itin mielus prisiminimus. Dalis ju nukelia klausytoją Tėvynėn, kita dalis jau leidžia prisiminti ir iškilesnius išeivijos gyvenimo momentus. Su vienais maršais prisimeni laisvąją Lietuvą, šaunius paradus, pučiamųjų koncertus, įvairias šventes, sporto įvykius (taut. olimpiadą, Europos krepšinio pirmenybes ir t.t.), kiti gi prisimena didingus momentus jau šiame kontinente. Prisiminkime tik Čikagoje buvusią taut. šokių šventę ...

Svetimųjų reakcijos belaukiant

Būtų be galo miela ir lietuviškajai reprezentacijai naudinga, jei "Gaudžia trimitai" plokštelę galima būtų paskleisti šio kontinento radijo ir televizijos stočių tarpe. Pasisekimas turėtų būti didelis. Atrodo, kad naujų tokio pobūdžio kūrinių pageidavimas yra nemažas, nors priėjimo būdai, patys gerai žinome, nėra lengvi. Kad ir sunkiai, nors ir labai pamažu, lietuviškieji dalykai skinasi sau kelią platesnėn viešumon—Landsbergio drama pasieks Broadway sceną, L. Welk jau parodė susidomėjimo lengvąja mūsų muzika, tikėkime, kad ir naujieji lietuviškieji maršai patrauks tinkamą dėmesį, nes tam jie turi visus duomenis. Tiesa, šio kontinento maršų pasaulyje dar vis nenugalimas ir neužmirštamas J. P. Sousa, bet ir naujovės, vertingos naujovės ir nauji vardai neretai gauna progą išnaudoti visas galimybes ir randa kelią į pripažinimą ir pasisekimą.

Ar pasieks Lietuvą?

Taipgi labai įdomu, kokiu įvertinimu ši maršų plokštelė bus su tikta sovietinamos Lietuvos tvarkytojų? Yra tautiečių, bandžiusių siųsti įvairias plokšteles Lietuvon. Vienos jų buvo grąžintos, t.y. neįsileistos, apie kitas buvo pranešta, kad sudužusios ir tik vos keletas Br. Budriūno kvarteto plokštelių laimingai pasiekė adresatus. Ar vien tik lietuviškais motyvais paruošti maršai, k.a. Gaudžia trimitai, Įžengimas į Vilnių, Tai ne miškas šlama, Sėriau žirgelį, Plaukia sau laivelis, Nedėlios rytelį, Kur bakūžė samanota ir kt. gali būti rasti pavojingi ir nepriimtini? Atrodo, labai artimu laiku į tai bus ir atsakymas, nes vienas tautietis kaip tik žadėjo siųsti tą plokštelę Lietuvon.

Svetimų kraštų kapitalai Kanadoje

(CSc) Laisvojo pasaulio ūkiniame gyvenime užsienio kapitalai yra kaip ta upės srovė: teka ten, kur randa patogesnes sąlygas ir didesnį pelną. Iš kapitalų plaukimo galima pasidaryti daug išvadų. Kapitalams į kurį kraštą plaukiant, yra pažymys, kad to krašto ekonominė padėtis yra stipri. Galima taip pat spėti apie to krašto ūkinę ateitį. Pagaliau yra įdomu stebėti, į kurias gyvenimo sritis užsienio kapitalas krypsta. Vadinasi, tos sritys yra gajesnės.

Kanados gyvenimo pradžioje, kai krašto ūkis daugiausia remėsi tik žemės ūkiu, o pramonė ir žemės turtų išnaudojimas buvo tik savo užuomazgoje, užsienio kapitalų investacijos siekė apie vieną ir ketvirtadalį bilijono. Šitoji suma, nors ir labai didelė aniems laikams, buvo investuota ne į Kanados pramonę, bet į įvairius tvirtus vertybės popierius, kaip valdžios įstaigų bonai ir panašiai. Anuo metu užsienio investuotojai daugiau pasitikėjo Kanados valdžios įstaigomis — federacine valdžia, provincijų ir miestų savivaldybėmis, skolindami joms pinigus, o tos savo ruožtu leido tuos pinigus į apyvartą, mokėdamos palūkanas investuotojams. Tiesioginis investavimas į Kanados ekonomiją buvo labai mažas.

Padėtis pasikeitė po I Pasaulinio karo. Tuo metu Kanados pramonė išaugo ir sustiprėjo iki tokio laipsnio, kad užsienio investuotojai pradėjo tiesiogines investicijas. Tuo būdu apie 1930 m. užsienio investicijos Kanadoje jau siekė apie septynis su puse biliiono dolerių ir nemažas tų pinigų kiekis buvo jau tiesioginiai investuotas į Kanados pramonę ir kasyklas.

Atėjo depresija. Kanada nebebuvo saugi vieta kapitalui investuoti. Antra vertus, asmenys ir korporacijos, turi pinigų, buvo reikalingi jų išsilaikymui savuose kraštuose, nes depresija buvo pasaulinė. Taigi kapitalų investavimus Kanadoje ne tik nepadidėjo, bet sumažėjo, savininkams juos atsiėmus ir grąžinus į savo kraštą. II Pasaulinis karas padėtį vėl pataisė. Pramonė vėl atsigavo ir išaugo, tačiau užsienio kapitalas taip greit atgal negrįžo, ir 1945 m. to kapitalo čia buvo mažiau, negu prieš penkioliką metų — tik septyni bilijonai dolerių.

Sekantieji keturiolika metų buvo Kanadoje didžiausio ekonominio pakilimo laikotarpis visoje jos istorijoje. Užsienio kapitalai pradėjo plaukti į Kanadą kituose kraštuose negirdėtu greičiu. Šiandien svetimo kapitalo Kanadoje yra apie 18 bilijonų dolerių. Apie 76% to kapitalo priklauso JAV, apie 17 Didžiosios Britanijos gyventojams, likusius 7% pasidalina keletas kraštų, kurių tarpe stambiausią vietą užima Šveicarija ir Vokiečių kapitalas.

Kanada oficialiai neima amerikiečių finansinės pašalpos. Negana to, Kanada pati duoda pinigus atsilikusiems kraštams pagal Maršalio planą. Tačiau amerikiečių pinigų investavimas yra toks didelis, kad netiesioginiai Kanada yra gavusi daugiau amerikeičių pinigų, negu kuris kitas kraštas, oficialiai gaunantis paramą. Bet pas mus ateinantieji pinigai nėra parama. Amerikiečiai investuoja čia tik todėl, kad apsimoka.

Didelis amerikiečių pinigų investavimas kaikada kelia susirūpinimą. Kaikada pasidaro nebemalonu, kai amerikiečių pinigais Kanadoje įkurtos pramonės įmonės ima daugiau skaitytis su JAV, negu su Kanada. Tai juodoji reikalo pusė, bet apskritai paėmus ir galvojant ilgesne distancija užsienio kapitalai Kanadoje pageidaujami, nes jie buvo ir tebėra didelis vekisnys mūsų ekonominiam pakilimui.

* *

Lhasa. — Kiniečiai atsiunčia gausius naujus karinius dalinius svarbiems strateginiams punktams saugoti.

Nauja Lietuviška Valykla

Lenard's Cleaners

985 College St. Tel. LE. 1-5166

Darbas atliekamas vietoje su moderniškomis mašinomis.

PRIIMAME IR PRISTATOME Į NAMUS.

Darbo valandos: 8 val. ryto — 7 val. vak.

šeštadieniais — 8 val. ryto — 6 val. vak.

Savininkas L. LEVECKIS

Dažai ir sienoms popieris!

Vaškas, šepečiai, terpentinas.

Sky's Paint & Wallpaper

891 DUNDAS ST. W.

Tel. EM. 4-2715, Toronto, Ont.

Elektros - Electronic Technikas

ANTANAS ČEPONIS

Visi elektros įrenginiai ir pataisymai atliekami greitai ir garantuotai.

Tel. LE. 3-1080

44 Gwynne Ave., Toronto

GERIAU PAŽINKITE KANADĄ IŠ TRAUKINIO

Važiuokite CNR DABAR

Sumokėsite vėliau

Pradedant $100.00. Įmokėti 10%, paliekant iki 24 menesių išsimokėjimui — priklausomai nuo balanso. Kombinuotos geležinkelio - vandenyno kelionės taip pat gali būti finansuojamos.

- Visokie patogumai dienos ir nakties kelionėms.
- CNR leidžia veltui vežtis 150 svarų bagažo.

DU TOLIMO SUSISIEKIMO TRAUKINIAI Į RYTUS IR VAKARUS.

SUPER Continental ir Continental

Informacijų ir užsakymų reikalais kreipkitės į Canadian National bilietų agentūras.

90

CANADIAN NATIONAL RAILWAYS

Pavergtoje tėvynėje

Mirė inž. K. Šakenis liepos 7 d. Neprikl. Lietuvos ilgametis švietimo min., Valstybės kontrolierius, "Pono Tado" vertėjas, gamtos vadovėlių autorius. Buvo išvežtas į Sibirą ir Lietuvon grįžo 1956 m. Palaidotas savo gimtajame Vabalninke. Paliko žmoną chirurgę, sūnų inžinierių ir dukterį. Velionis gimė 1881 m. lapkričio 27 d. Veleniškių k., Vabalninko valsč.

Pionierių stovyklų vaikai 1941 m. vasarą prasidėjus karui buvę Palangoje, Druskininkuose, Kulautuvoje ir Kačerginėje, kurie buvo išvežti į Rusiją, kaip rašo "Tiesa", karo metu buvę laikomi Gorkio srityje Ičelkuose ir Šimorskij-Zatone, Kirovo srityje, Mordavijos ir Udmurtijos Autonominėse ir TSR ir Uzbekijoj. Prie visų lietuvių namų buvę suorganizuotos lietuviškos mokyklos, kuriose dirbę: poetė V. Valsiūnienė, I. Laukaitytė, E. Tautkaitė, O. Zdanavičienė, Liepsnonis, A. Krastinaitė, Langevičienė ir kt.

"Karo metu vaikų namuose išaugo talentingas rašytojas Mykolas Sluckis, LTSR valst. akademinio dramos teatro aktorė M. Rasteikaitė, žurnalistai V. Miniotas ir J. Požėra, gydytojos Strelicaitė ir Ajauskienė, partinis darbuotojas M. Burokevičius, pokario metais nuo buržuazinių nacionalistų rankos žuvęs Bičiūnas ir kt."

Komjaunuolis Barzda, Pabradės žemės ūkio banko tarnautojas susituokęs bažnyčioje. Vos jam spėjus grįžti iš bažnyčios, komunistas Juška ir kolūkio pirm. Alfoninas atvykę į jo vestuves. Komjaunimas savo nario elgesį apsvarstęs ir jį "tinkamai" nubaudęs. Bet kodėl partinės organizacijos Juškos elgesio neapsvarstę, klausia "Tiesa"? Dalyvaudamas vestuvėse jis juk netiesioginiai parėmęs komjaunuolio netinkamą elgesį, nors žodžiais jį smerkiąs.

Istorijas su butais Rokiškyje pasakoja "Tiesa" Nr. 129. Esą, lygiai prieš dvejis metus siuvimo cecho siuvėjas Mečislovas Stalionis gavo orderį komunaliniam butui Kęstučio g. Nr. 10. Jis iš senojo išsiregistravo, ten įsikėlė naujas nuomininkas, bet Stalionis Kęstučio 10 Nr. butą rado užimtą. Ankstyvesnis nuomininkas Jasiūnas, kuris statęsis nuosavą namą, ir negalvojęs išsikelti. Dvejus metus Stalionis buvęs guodžiamas raštais, kad butas jam paskirtas Kęstučio g. Nr. 10. Tada Stalionis pasielgęs, kaip Rokišky įprasta — išgirdęs, kur yra laisvas butas ir į jį įsikraustęs — Pandėlio g. Nr. 1. Atsiradusi byla. Kaip ji baigsis, esą neaišku.

Esą dažnai vykstanti butų prekyba. Toks Rutkauskas, kurio žmona su vaikais išsikėlė į kitą rajoną, o jis dirbo partijos rajono komitete, suaugusių vaikų tėvas, pareiškęs, kad norįs vesti Lapauchovą. Juo patikėję ir partijos komiteto sekretorė Zalūbaitė ir vykdomojo komit. pirm. Navickas. "Nuotaka" buvus priregistruota Rutkausko bute, o jis po to išvykęs pas žmoną. Butas likęs Lapauchovai, nors ji niekur nedirbanti. Už tai ji sumokėjusi Rutkauskui keletą šimtų rublių.

Tūla Mažeikienė, išgavusi butą Vytauto g. Nr. 6, jį perleidusi niekur nedirbančiam A. Tamarevičiui už 200 rublių. Rajono grūdų paruošų punkto direktorius, išvykdamas į kitą rajoną, už pinigus perleidęs butą Kiaulėnui. Bet tą visdėlto iškraustę. O kodėl esą negalima iškraustyti anų? klausia "Tiesos" korespondentai. Taigi, kodėl?

N. Akmenės cemento gamyklos direktorius yra inž. A. Spudulis, čia dirbas nuo 1951 m. Jo pavaduotojas bendriesiems reikalams Vl. Staponavičius.

Už pieno centnerį valstybė sumoka iki birželio 1 d. 145 rubl.

Grinkiškio vidurinės mokyklos direktorius A. Kalnelis, "Tiesoje" apkaltino buvusį tos mokyklos mokinį Urboną Vincuką, kam jis parašęs feljetoną, kuriame neteisingai atvaizduoti direktorius, ūkio dalies vedėjas Lukošiūnas, paties Urbono tėvas mokyklos stalius vaizduojamas skriaudžiamu. Kalnelis prikiša, kad Vincukas buvęs nekoks mokinys, kurį motina auklėjus "priešingai, negu mokykla, tempė padėti spekuliuoti, nuodijo religiniais nuodais, kurstė prieš mokytojus . . ."

Bylą tyręs "Tiesos" korespondentas nusprendžia, kad Urbonas elgėsi nesuderinamai su spaudos etika, nors feljetone tikrų vardų ir nevartojęs. Jis suvedinėjęs asmenines sąskaitas.

Į pedagoginę mokyklą Marijampolėje, kuri ruošia I-IV kl. mokytojus, priimami asmenys baigę vidurinę mokyklą, ne vyresni 30 m., su partijos, įmonių vadovų, kolūkių valdybų ir pedagogų tarybų teigiamom rekomendacijom. Mokslas trunka 2 metus.

Gyd. R. Leonavičius, Klaipėdos rajono ligoninės vyr. gydytojas, atleistas ir kaltinamas nesąžiningumu. Jis priversdavęs ligonius mokėti už gydymą, spekuliacine kaina pardavinėjęs vaistus ,neteisingai elgęsis su ligoninės personalu. Jam esanti iškelta byla teisme.

Palangoje šiemet asfaltuojamos Kęstučio, Daukanto, Mickevičiaus ir Miško gatvės. Basanavičiaus ir Taikos alejose platinami takai pėstiesiems. Pastatytas "duonos kombinatas", kuris aprūpina duona.

Iš kinų kalbos yra išversti į lietuvių k. ir išleisti net trys Kinijos revoliucijonieriaus Mao-Tse-Thungo raštai: Apie liaudies demokratijos diktatūrą, Dėl praktikos ir Teisingumo prieštaravimų liaudyje išsprendimo klausimu.

Mažinant rajonų skaičių nuo š.m. sausio 23 d. panaikinti Dotnuvos, Obelių, Simno ir Tytuvėnų rajonai, jų sritys priskirtos prie kaimyninių rajonų. Dabar Lietuvoje yra 78 rajonai.

Gintaro muzėjų siūlo įkurti Palangoje geologas V. Gudelis. Esą prieš karą buvęs pasauly vienintėlis gintaro muzėjus Karaliaučiuje. Karo metu "dalis šio muzėjaus rinkinių greičiausia buvo kažkur išvežta. Likusioji dalis žuvo". Jame buvę apie 100.000 įvairiausių gintaro eksponatų. Naują tokį muzėjų geriausia tinką suorganizuoti Palangoje. Jis turėtų "pavaizduoti gintaro susidarymo geologines sąlygas, gintaro rūšis ir atmainas, gintaro papuošalus ir kitus jo dirbinius nuo priešistorinių iki šių laikų. Taigi muzėjų sudarytų du pagrindiniai skyriai: gintaro geologijos ir gintaro dirbinių". Muzėjaus įkūrimas esą ne tik prisidėtų prie gintaro propagavimo, bet ir papuoštų pačią Palangą, kurioje vasaroją dešimtys tūkstančių žmonių iš visos Sov. Sąj. ir aplanką šimtai ekskursijų.

Profesinės sąjungos laisvajame pasaulyje yra tam, kad gintų savonarių interesus, kad saugotų nuo išnaudojimo. Sovietinėje santvarkoje profesinių sąjungų uždavinys yra atitinkamą sluogsnį, darbininkus mobilizuoti partijos užsimojimams vykdyti. Štai Vilniaus "Tiesa" gegužės 7 d. rašo, kad gegužės 6 d. Vilniuje įvykęs Lietuvos respublikinės profsąjungų tarybos V plenumas, kuris apsvarstė "klausimą, kaip respublikos profsąjunginės organizacijos vykdo TSKP XXI suvažiavimo ir tarybinių profsąjungų XII suvažiavimo nutarimus dėl . . . kultūrinio-masinio ir politinio auklėjamojo darbo gerinimo . . ." Taigi, rūpinasi, kaip vykdomi partijos nutarimai . . . kalp daugiau pagaminti.

PIGIAUSI

siuntiniai

Į LIETUVĄ

Pramonės gaminiai — Maistas — Vaistai

Štai mūsų kainų pavyzdžiai:

22 svarai cukraus	$11.95
22 svarai ryžių	$14.75
22 svarai taukų	$23.20

Siuntiniai pristatomi per 3 - 4 savaites.

Janique Trading Co. Ltd.

835 Queen St. W., Toronto Tel. EM. 4-4025

Skyriai Hamiltone, St. Catharines, Edmonton, Buffalo ir kt.

A. LIŪDŽIUS, B.L.

VIEŠASIS NOTARAS

(Notary Public)

Advokatas iš Lietuvos.

Visi notariniai reikalai ir teisiniai patarnavimai, morgičiai.

20 KING ST. E., HAMILTON

Telefonai:

Įstaigos JA. 7-5575

Namų FU. 3-8928

Taupyk ir skolinkis bankelyje "Talka"

Išduodamos paskolos iki $3.000, morgičių paskolos iš 7% iki 50% turto vertės. Indėliai, paskolos ir nario gyvybė apdrausta.

DARBO DIENOS: antradieniais ir penktadieniais 6 - 8 val. vakaro, Minden Building, 20 King St. E., notaro A. Liudžiaus įstaigoje II augšte, tel. JA. 7-5575.

Sekmadieniais 12-2 val. p.p., parapijos bibliotekoje, 58 Dundurn St. N.

Susirašinėjimo adresas: 15 Homewood Ave., Hamilton, Ont.

Visi į Niagaros pusiasalio Lietuvių Parapijos

METINĖ ŠVENTĖ

rugpiūčio 1 dieną, šeštadienį, St. Stephens salėje prie Wellando.

Programoje: Koncertas – Ročesteris
Meno paroda
Pasilinksminimas
Lietuviški bufetai nuo 12 val.
Laimės šulinys ir kt.

Nuoširdžiai kviečiame visus šioje šventėje dalyvauti!

Pradžia 6 val. vak. punktualiai. **Parapijos Komitetas.**

HAMILTON, Ont.

Paskutinė gegužinė rengiama TF A-bės Hamiltono skyriaus valdybos įvyks š.m. rugpiūčio 3 d., pirmadienį, "Civic Day" proga, gražiausioje "Sky Club" aikštėje, kuri randasi prie "Brant Inn" Burlingtone, Ont., apie 10 mylių nuo Hamiltono, Toronto kryptimi, prie 2-jo kelio. Pradžia 7 val. vak.

Vietovė, visiems jau žinoma, tikrai žavėtinai romantiška, todėl tikimės, kad ir šį kartą š.m. paskutinį, susirinks nemažas būrys lietuvių.

Veiks įvairus gaivinantis bufetas, turtinga loterija laimei išmėginti, vertingos dovanas burtų keliu bus išdalintos atsilankiusiems.

Maloniai kviečiame visus Hamiltono, Toronto ir visų kitų plačiųjų vietovių lietuvius gausiai atsilankyti. Atsilankiusieji tikrai turės geriausią progą, gražioje gamtos aplinkumoje ir jaukioje nuotaikoje praleisti linksmai laiką ir gaivinančiai pailsėti. Visų laukiame.

Esant nepalankiam orui, viskas įvyks ten pat esančioje gražioje salėje.

Iki malonaus pasimatymo.

TF Hamiltono skyr. v-ba.

Lietuvių Namai naujos paramos susilaukė iš Oakville, Ont. Iš šios kolonijos pirmaisiais HLN nariais įstojo Marytė, Mykolas ir Romas Ramanauskai, įnešdami kiekvienas po $100. M. Ramanauskas, įteikdamas už save ir žmoną $200 čekį, pareiškė, kad vienintelis kelias išsaugoti ateinančias kartas savajai tautai — tai didelės ir stiprios lietuviškos ekonominės organizacijos. Apgailestavo negalįs šiuo metu daugiau prisidėti, nes jaunesnysis sūnus studijuojąs Toronte ir reikalingas stambesnės paramos, bet tikįsis savo įnašus padidinti.

Ramanauskų sūnus Romas, neseniai baigęs komercinį mokslą, turi savo specialybėje tarnybą ir dalį savo pirmųjų santaupų įjungė į lietuvišką darbą.

Pačiame Hamiltone LN antrą šimtinę gavo iš nuoširdaus gerumo Vyšniausko Simo. Jis ją pasiūlė pats. Įsidėmėtini jo žodžiai: "Esu vyresnio amžiaus ir Lietuvių Namai man vargu ar bus reikalingi. Betgi esu lietuvis, tad pasilikti nuo taip didelio, gražaus ir būtino tautinio reikalo negaliu. Ši antroji mano šimtinė, tikiuosi, dar nebus paskutinė".

Mielajam Utenos apylinkių augštaičiui S. Vyšniauskui LN v-bos vardu siunčiame gilią padėką.

Iš viso praėjusią savaitę LN gavo $400.

LN v-ba šią savaitę paskelbė savoj LN kino Delta lankymo savaite. Parinkti du puikūs spalvoti filmai, kurių vienas "Tempest" bus pats įdomiausias. Jis vaizduoja Rusijos gyvenimą carienės Kotrynos II laikais ir pastatytas pagal garsiąją Puškino apysaką "Kapitono duktė". Visus kviečiame šį filmą pamatyti.

VI Liet. Dienos sekmadienio koncertui, kaip patirta iš neoficialių šaltinių, išnuomota Westdale gimnazijos salė.

Sk. St.

Laisvojo pasaulio spauda, o taip pat įvarios telegramų agentūros, labai dažnai Sov. Sąjungos pavergtoms tautoms uždeda grynai rusų tautybę. Panašiai atsitiko ir su pasauline ietiės metimo meistere lietuvaite Birute Zalagaityte-Kalėdine, kurios nuotrauką du kartus patalpino vietos dienraštis "The Hamilton Spectator", pavadindamas ją ruse sportininke. Į tai griežtai reagavo Hamiltono LSK Kovas, parašydamas atvirą laišką redakcijai. Jo ištraukas dienraštis atspausdino š.m. liepos 20 d., pradėdamas šiais askiniais: "Kiek lengvatlečių, dalyvavusių pereitą savaitgalį rungtynėse Filadelfijoje už Rusiją, visiškai nėra rusai. Nemažas skaičius, nes pagal Kazį Stanaitį HLSK Kovas pirmininką, pvz. pasaulio ieties metimo meisterė Birutė Kalėdienė "is by any stretch of the imagination a Russian". Ji yra lietuvaitė; gimė ir užaugo Lietuvoje ir kalba skirtinga kalba. Kanados vyriausybė, lygiai kaip ir likusioji laisvojo pasaulio dalis, nepripažįsta jėga įvykdytos Lietuvos okupacijos. Kanados ir JAV laikraščiai, toliau rašo "Spectator", labai dažnai rašo apie rusų sportininkus, kurie visiškai nėra rusai, bet priklauso Pabaltijo valstybėms arba Ukrainai, sako p. Stanaitis. Melbourno olimpijadoje sportininkai iš Lietuvos, Latvijos ir Estijos laimėjo Rusijai 2 aukso, 3 sidabro ir 4 bronzos medalius. Savo straipsnį (pasinaudojant atviru laišku) dienraštis baigia šiais sakiniais: "Tarptautinėse žaidynėse Rusija priklauso nuo minėtų tautų, nes jos duoda Rusijai didelius laimėjimus. Bet vieną dieną, kai tos visos tautos bus vėl laisvos, rusai atrodys labai menkai tarptautiniuose susitikimuose".

Malonu, kad Hamiltono dienraštis (jo tiražas yra 200 tūkst. egz.) parašė tokius atvirus žodžius, o hamiltoniečiai sportininkai reagavo.

Saugokimės vagių iš nepilnamečių! Jie tamposi gatvėmis ar maudynėse, imdami kas pakliūva. Štai, neseniai maudynėse J. Mačiukui buvo pavogti drabužiai, P. Zabarauskui iš automobilio stovinčio prie namų, išimtas radijas. **K. B.**

Tautos Fondui aukojo

Tautos Fondo Atstovybė Kanadoje yra gavusi iš Hamiltono TF Ats. įgaliotinio J. Mikšio už šių metų pirmą pusmetį aukų $500. Hamiltono kolonijos lietuviai visais Bendruomenės reikalais visuomet buvo pirmaujantieji Kanadoje, o ypatingai yra duosnūs pavergtos tėvynės vadavimo reikalams.

Tautos Fondo ir savo vardu širdingai dėkoju J. Mikšiui, gražiai pasidarbavusiam organizuojant ir renkant aukas TF skyriui, o taip pat visiems geros valios Hamiltono lietuviams už gausias aukas.

V. Vaidotas,
TF Atst. Kanadoje pirm.

DĖL "TENDENCINGO KORESPONDENTO"

"TŽ" Nr. 28(496) Hamiltono skyriuje buvo atspausdintas straipsnis, smerkiąs korespondentą Sk. St. Aš tikiu, kad ne vienas hamiltonietis pasigedo objektyvesnių Hamiltono žinių ir, galbūt, ne vienas nustojo kreipti dėmesį į Hamiltono skyrių. Panašus straipsnis anksčiau ar vėliau turėjo pasirodyti. Tačiau reikia apgailestauti, kad be Sk. St. kritikos korespondentas J. J. visiškai nepasiūlė priemonių šią nenormalią padėtį ištaisyti. Iš kitos pusės neatrodo, kad J. J. rašo visiškai be tendencijos.

Kiekvienas asmuo, nenorėdamas merdėti, bando savo energiją išlieti. Vieni bando šią tuštybę užpilti alkoholiu, kiti gi dirba visuomeninį darbą. Kas gi pagaliau gali pasmerkti Sk. St., jeigu jis, pasiaukodamas dirba Lietuvių Namų akcinei bendrovei. Jam ši bendrovė suteikia tikslą. Ir kas gali tame įžiūrėti bloga? Aš pilnai sutinku, kad Sk. St. straipsniai monotoniški, nuobodoki. Tačiau be jo korespondencijų Hamitono skyriaus "TŽ" kartais ir visiškai nebūtų.

Hamiltone mes turim ne vieną ir ne du asmenius, sugebančius netgi labai gerai rašyti. Kur gi iie visi dingo? Pagaliau, ir pats J. J., atrodo, sugebąs neblogai valdyti plunksną. Neprisimenu, tačiau, matęs jo korespondencijų. Vienintelis būdas papildyti Sk.St. žinias, būtų aktyvus prisidėjimas ir kitų hamiltoniečių. Redaktorius, turėdamas straipsnių pasirinkimą, galės spausdinti korespondencijas vispusiškai apibūdinančias Hamiltono lietuvių koloniją.

Sk. St. yra mažiau smerktinas už rašymą perdaug, negu kiti už visišką nerašymą. Savaime suprantama, mes visi daugiau ar mažiau turim savo tendencijas: vieni prileisdami, kad tik HLN akc. b-vė egzistuoja, kiti gi, kaip ir korespondentas J. J., tvirtindami, kad AV parapija yra vienintelis leituvybės išlaikymo šaltinis Hamiltone. Ir AV parapija ir Lietuvių Namai Hamiltono lietuvių kolonijoje vaidina svarbų vaidmenį. Laikyti vieną ar kitą vieninteliu lietuvybės šaltiniu yra nteisinga.

Tikėkimės, kad mūsų korespondentai, pakankamai nusnaudę, vėl pradės aktyviai bendradarbiauti spaudoje. **M. B.**

Padėka

Didžioje skausmo valandoje, tragiškai mirus mano vyrui a.a. Broniui Šlepečiui, reiškiu nuoširdžią padėką už paskutinius patarnavimus bažnyčioje ir palydėjimą į amžinąją poilsio vietą Hamiltono VAV parapijos klebonui kun .dr. J. Tadorauskui ir kun. Br. Jurkšui; padėjusiems ir užjautusiems sunkiose dienose pp. Gureckų, Giedraičių, Tirilių, Kochankų šeimoms, N. Šadauskaitei, E. Ivanauskienei, J. Milaševičienei, K. Prunskiui, V. Navickui. Visiems hamiltoniečiams, padėjusiems man finansiškai, lygiai kaip Hamiltono KM D-jai, Krono-Valevičiaus įstaigai ir rinkėjams: A. Gureckui, J. Povilauskui, J. Petrūnui, D. Juškevičienei, D. Kochankai, M. Vikienei, A. Jankauskui, Pr. Kažemėkui, R. Tiriliui, Vl. Antanavičiui, J. Varnui. Už pareikštas užuojautas spaudoje The Steel Co. of Canada Cold Mill bendradarbiams, pp. O. A. Jusiams, A. A. Gureckams, K. Baronui, padėjusiam laidotuvių apeigose K. Mikšiui, karsto nešėjams p.p. Petrūnui, Jankui, Tiriliui, Antanaičiui, Bacevičiui, Kažemėkui ir visiems tiems, kurie su mano vyru atsisveikino paskutinį kart bažnyčioje ir kapinėse, reiškiu nuoširdžią padėką. Už Jūsų visų rūpestį manimi ir vaikais teatlygina Visagalis.

Stasė Šlepetienė ir sūnus.

REIKALINGAS ŠOFERIS Hamiltone su ilgu vairavimo patyrimu mieste. Reikia turėti šoferio leidimą. Kreiptis tarp 7-1 val. p.p. 5 Leeds St., Hamilton, Ont.

Telefonas LI. 4-6881.

Tillsonburg, Ont.

Tradicinė gegužinė. Tradicinė tabako ūkininkų gegužinė įvyksta šį sekmadienį, rugpiūčio 2 d., prie Tillsonburgo p. Augustinavičiaus ūkyje prie Highway 19. Graži muzika, Svarbus pranešimas Lietuvių Namų įsigijimo reikalu. Kviečiame visus dalyvauti. Laukiame svečių iš visur. Bus smagu ir naudinga

Namų statymo iniciatoriai

Vasario 16 gimnazijos rėmėjai

Simcoe, Delhi, Tillsonburgo, Woodstocko, Princetono, Burfordo ir apylinkių lietuviai sudaro vieną koloniją. Šios kolonijos lietuviai daugumoje yra tabako ūkininkai. Jie nuolat susivažiuoja tai į Delhi, tai į Tilsonburgą tautinių švenčių progomis ir šiaip rasdami įvairių progų pasimatyti ir pasidalinti prisiminimais iš gimtosios tėvynės Lietuvos ir kasdieniniais savo rūpesčiais — apie tabaką, orą ir kt.

Paskutinis šios kolonijos toks susivažiavimas - gegužinė buvo liepos 12 d. Prie Tillsonburgo į p. Augustinavičiaus ūkį suvažiavo per 200 lietuvių gražiomis masinomis. Vieni traukė lietuviškas dainas, kiti pagal muzikos taktą šoko, o dar kiti pasitiesę staltieses prie mašinų užkandžiavo, kalbėjosi, juokavo ir gyveno dienos įspūdžiais.

Iš šios aplinkos išsiskyrė Damutė Bartulienė ir Vanda Jakubickienė. Jos su knyga ir pieštuku rankose, kaip tos bitelės, nuolat triūsė prieidamos čia prie vieno, čia prie kito žmonių susibūrimo. Prieinu ir užkalbinu:

— Ką ponios rašinėjate, lankydamos kiekvieną šios pramogos dalyvį?

— Mes jieškome rėmėjų lietuvių Vasario 16 gimnazijai Vokietijoje remti ir tam tikslui renkame aukas, — maloniai paaiškino Damutė Bartulienė.

— Būtų įdomu išgirsti kaip sekasi šis darbas?

— Aukų irnkimo darbas kaip visur, taip ir čia nėra lengvas. Gimnazijos vadovybės yra nusta tyta, kad kiekvienas pasižadėjęs remti lietuvišką gimnaziją mokėtų į mėnesį po 1 dol. arba, kas išgali, iškarto apsimokėtų už visus metus 12 dol. Turime dalį rėmėjų, kurie yra iš anksto už metus apsimokėję, kiti moka dalimis, o yra ir tokių, kurie įmokėję po 1 dol. atsisako toliau būti rėmėjais. Reikia ieškoti naujų, o beieškant naujų rėmėjų pasitaiko visokių netikėtumų: vieni, suprasdami negalinčių emigruoti dėl ligos ar kitų priežasčių sunkumus, nuoširdžiai remia jų vaikus, einančius mokslą Vasario 16 gimnazijoje, kiti atsisako, išsikalba ir t.t. Tačiau greta šitokių nemalonumų pasitaiko ir šviesių reiškinių, pvz. Domas ir Ona Šurnai patys pasisiūlė būti lietuvių Vasario 16 gimn. rėmėjais. Būtų labai malonu, kad iš lietuvių ūkininkų tarpo atsirastų daugiau tokių Šurnų, tas palengvintų netik lietuvišką mokslą einančio netur tingo jaunimo sunkią būklę, bet ir būrelio vadovių darbą, — baigė malonų pasikalbėjimą D. Bartulienė.

— O kada įsteigtas jūsų būrelis ir kaip laikosi?

— Vasario 16 gimnazijos 19-tas būrelis buvo įsteigtas 1959 m. sausio mėn. 1 d. Per tą laiką būrelio rėmėjai yra įmokėję $180. Iš jų gimnazijai yra pasiųsta ir gauti pakvitavimai $142,05. Būrelio kasoje turime $37.95. Kai tik surinksime $60, vėl siųsime trijų mėnesių mums skirtą duoklę, — paaiškino Vanda Jakubickienė. **S. J.**

HUSQVARNA

Švediškos siuvamos mašinos — nuo 1689 m. —

10 DIENŲ VASAROS IŠPARDAVIMAS!

viso inventoriaus ir demonstruojamų modelių . . . Sutaupysite ⅓ reguliarios kainos!

KARTU PRIEDAI: Ziz-Zags, nešiojamos, kabinetai . . . pradedant nuo $59.50. Su pilna garsia HUSQVARNA'S "visam gyvenimui" garantija ir privačiom siuvimo pamokom.

Pirk dabar ir sutaupyk $$$$$$

HUSQVARNA CANADA CO. LTD.

1397 Yonge Street

WA. 3-8371 Toronto, Ont.

Lietuviai pasaulyje

JA VALSTYBĖS

JAV Lietuvių Bendruomenės atstovų suvažiavimas įvyks rugsėjo 5-7 d.d. Detroite. Dalyvaus apylinkių bei apygardų atstovai ir šiaip darbuotojai. Norima aptarti Bendruomenės dalyvavimo kovoje už tėvynės laisvę galimybes ir formas, išsiaiškinti organizacinės santvarkos atbaigimo ir išlyginimo, o taip pat ir padalinių glaudaus bendradarbiavimo klausimus, numatoma pasidalinti idėjomis švietimo ir kultūros puoselėjimo klausimais ir aptarti eilę kitų klausimų. Jų tarpe matosi ir tokie klausimai, kaip lietuvių spaudos, Kultūros Fondo, lituanistinio švietimo ir kt.

Gen. P. Plechavičius pasitraukė iš Lietuvių eteranų Sąjungos Ramovės pirm. pareigų, perduodamas jas gen. S. Dirmantui. Dabar jis turės laisvas rankas traukti į garbės teismą pulk. K. Žuką, kuris savo atsiminimuose parašęs, jog gen. P. Plechavičius nėra baigęs karo mokyklos.

VISI GEGUŽINĖN BE RIZIKOS!

Ji yra PASKUTINĖ šiais metais! Čia ne tik gegužinė, bet dar ir sportininkų pasitarimas ir savotiška SPORTO ŠVENTĖ mažiesiems ir suaugusiems. Visa tai įvyks RUGPIŪČIO 8 d., šeštadienį, DREAMLAND PARK vietovėje, trečdalis mylios į vakarus nuo Dorchesterio miestelio ir apie 300 metrų į pietus nuo papr. kelio Dorchester - London. Pradžia 6 val. vak. vasaros laiku. ĮVYKS IR LIETUI LYJANT, nes ten pat yra erdvi salė su puikiomis parketo grindimis.

VISI KVIEČIAMI DALYVAUTI!

KLB Londono apylinkės valdyba.

LONDON, Ont.

Gegužinė be rizikos ir sporto šventė be pretenzijų. Naujai išrinktoji Londono Bendruomenės apyl. valdyba rugpiūčio 8 d., šeštadienį, rengia įdomią gegužinę žinomojoj Dreamland vietovėje, apie trečdalį mylios į vakarus nuo Dorchesterio miestelio. Iš Londono važiuoti Hamilton Rd. ir jo tęsiniu — papr. keliu ne plentu, ir pervažiavus Nilestown bažnytkaimį netoli Dorhcesterio pasukti į pirmą didelį dešinėje esantį kelią prie upės ir buv. malūno. Keletą namų pravažiavus bus matoma ir pati gegužinė. Iš rytų ir kitų krypčių vykstantiems — pirmiausia pasiekti Dorchesterį, o iš jo važiuoti Dorchester - London papr. keliu iki pirmo posūkio į kairę. Pradžia 6 val. vak. vasaros laiku.

Kartu ten pat prieš šokius įvyks įvairi mažųjų pirma paruošiamoji **sporto šventė,** dalyvaujant ir suaugisiems. Vyrams — populiarusis virvės traukimas (Londono vyrai ir svečiai), atletika, tinklinis, meškeriojimo varžybos ir kt. Šioms varžyboms "žvejai" prašomi atsivežti priemones. Ponių sportinė programa bus laikoma paslaptyje ligi paskutinės minutės. Įvairiausia programa bus, reikia manyti, mažiesiems varžovams. Tėveliai prašomi nepagailėti atvežti savo jaunuosius sportininkus į šią pirmąją jų šventę, kurioje jie turės nemaža džiaugsmo. Jauniesiems laimėtojams skiriamos atitinkamos dovanos. Sporto šventę sutiko pravesti mūsų žinomi sportininkai J. Brazlauskas su žmona. Pas juos prašomi registruotis šventėn atvykę visų klasių sportininkai. Šventėje galės dalyvauti be išimties visi gegužinės dalyviai. Jei dažnai bijomasi, kad atlikus tolimą kelionę gali tekti palikti gegužinę lietui pradėjus lyti, tai šiuo kart neteks kęsti baimės, nes ši gegužinė — "apdrausta": ji įvyks ir lietui lyjant. Dreamlando vietovė tuo ypatinga, kad čia yra ne tik didelė ir graži pieva, bet kartu ir erdvi salė su puikiomis parketo grindimis. Čia bus proga susitikti pažįstamus, o ūkininkams — pamedžioti darbininkų tabakui skinti. Prašoma atvežti fantų loterijai. Viso to išvada: jei antrąjį rugpiūčio šeštadienį Tamstą bus prislėgęs blogas ūpas, tai ši gegužinė su savotiška sporto švente Tamstai bus tikroji vieta blogą nuotaiką pataisyti. Be to, ji yra paskutinė šiais metais! Pir mas pasilinksminimas — greičiausia įvyks tik spalių mėn. gale. Nepraleiskime paskutinės progos! Taigi visi į sporto šventę ir gegužinę be rizikos!

Sportininkų pasitarimas

Rugpiūčio 8 d. Dreamlande prie Dorchester po sporto šventės ir prieš gegužinės šokius. Visi sportininkai ir prijaučiantieji prašomi dalyvauti. **D. E.**

Lietuvių Prekybos Bendrovės Lithuanian Traiding Company Anglijoje

Atstovybė

(K. KUDUKIS)

LONDON, ONTARIO

1702 WHITEHALL DRIVE - - - Telefonas: GL. 1-0821

Įvairūs siuntiniai ir vaistai į Lietuvą ir kitus kraštus. Mūsų kainos žemesnės kaip pas kitus. Prašome įsitikinti. Priėmimo valandos: nuo pirmadienio iki penktadienio nuo 4 val. po pietų, šeštadieniais ir sekmadieniais nuo 9 val. ryto.

S. and G. TIRE SERVICE

459 RONCESVALLES AVE. (prie Dundas St. W.)

Telefonas LE. 4-6602

PARDUODAME VISŲ RŪŠIŲ MAŠINOMS PADANGAS (naujas ir vartotas) urmo kainomis.

ATLIEKAME visų rūšių gumų remonto darbus. Elektroniškas ratų balansavimas, gumų vulkanizavimas ir kiti darbai atliekami prityrusių specialistų žemomis kainomis.

Pas medžio skulptorių J. Vainauską

Kai užeinu į Toronto lietuvių šv. Jono Kr. parapijos bažnyčią ir sulenkiu kelius prieš Didįjį altorių, pirmiausia mano žvilgsnis nukrypsta į milžinišką — net 9 pėdų — prisikėlusio iš numirusių ir triumfuojančio Kristaus statulą. Arba, kai akys pakrypsta dešinėn, susitinka su medine Aušros Vartų Marijos skulptūra.

Ypatinga nuotaika apima žmogaus pausmus ypač stebint tą milžinišką žmogaus rankų darbo kūrinį — Triumfuojantį Kristų, nugalėjusį mirtį ir žengiantį į dangų. Lygiai meniškas kūrinys ir Aušros Vartų Marijos skulptūra, bet jau mažesnės apimties.

Mačiau, jog tose statulose įdėta daug kūrybinio darbo, daug sielos ir parodyta daug įgudimo medžio drožimo mene. Taip pat žinojau, jog tai darbas medžio skulptoriaus J. Vainausko, kuris jau daugelį metų tos srities kūrybą puoselėja ir kurio rankose nebylys medžio gabalas pasidaro "gyvas" ir prabyla į žmogų...

Nutariau J. Vainauską aplankyti. Laimingu sutapimu pasirodė, jog menininkas begyvenas visiškai netoli manęs — kaimynystėj, tame pačiame High Park rajone — 57 Glenwood Ave.

Pasitiko mane pats šeimininkas. Šenkamės, o mano akys klai džioja sienomis ir grindimis, kur apstu drožtinio meno kūrinių, kur medis padarytas "gyvu" ir "kalbančiu"...

Ant sienos didžiulis medinis "paveikslas" — Malkų kirtėjas. Žmogus skaldo malkas: kirvių užsimojęs kirsti pliauskę. Šalia guli medinė kūlė. Atseit, jeigu pliauskė neskyla nuo kirvio smū gio, ta kūle pasigelbėjama. Ten pat ir moteriškė, kraunanti malkas į rietinę. Nemaža jų jau prikrauta. Tikras vaizdas kaimiečio kiemo!

Nukrypsta akys į kitą skulptūrą — inž. Valiaus galvą; Kitoj pusėj durų, ant sienos — drožtinė skulptoriaus žomnos galva. Ten vėl — vienokios stilizacijos Lietuvos Vytis lėkštėje, kitur — kitokios. Dar kitoj vietoj — meniškas ornamentinis medžio drožinys ir t.t.

Gal patraukliausiai atrodantis kūrinys — tai moters biustas, darytas Anglijoje ir iš angliško ąžuolo. Tas ąžuolas ypatingai įdomus. Jis, atrodo, toks sukietėjęs ir toks sujuodijęs, tarytum tūkstantį metų gulėjęs kur nors giliai po žeme. Šviesai keičiantis tas ąžuolas keičia ir savo ypatumą. Moters biustas ąžuole, tarytum gyvas, keičia savo anatominį vaizdą. Kaip to pasiekta? J. Vainausko paaiškinimu, tas ąžuolo gabalas esąs "gerai išvirtas" ir smarkiai garuose iššutintas, todėl jis ir įgavęs specifines savybes...

Šis tas apie J. Vainauską

Jis gimęs 1906 m. ūkininko šeimoj, Šiaulių-Joniškio apylinkėj, kurioj vaikų buvę kaip apaštalų — dvylika. Mažasis Jonelis, dar piemenaudamas ir gyvendamas kaime mėgęs drožinėti, na, kartais, ir paišyti. Iš paugterėjusio Jono išdrožtą Vytį, esą, nupirkę "Marginiai" ir užmokėję net 120 litų. Tai buvęs jam didelis paskatas. Tas Vytis atsidūręs Klaipėdos muitinėj.

Jo rankos įgavusios dar daugiau praktikos ir įgudimo baigus trejų metų studijas Pritaikomojo Meno mokykloj, kuri buvo įsteigta Švietimo ministerijos Kaune. Tada J. Vainauskas metėsi į meniškų baldų (su inkrustavimais ir kit.) sritį. 1930 m. jau veikė jo dirbtuvė Kaune. 1935 m. parodoj jo darbai buvo apdovanoti sidabro, o 1936 m. — aukso medaliais. Dar už metų į jo baldų dirbtuves jau buvo pripirkta nau jų, patobulintų mašinų ir dirbo 70 darbininkų. Baldų pasisekimas rinkose buvęs milžiniškas. Eksportuota baldų į Paryžių, Rygą ir kitur.

Pirmajai raudonajai okupacijai Lietuvą užplūdus, jo dirbtuvėse dirbo 120 darbininkų. Dirbtuvės buvo nacionalizuotos.

Antrajai bolševikinei bangai ritantis Lietuvos link, J. Vainauskas, kaip ir kiti tūkstančiai lietuvių, atsidūrė ištrėmime, Austrijoj. Tenai, žinoma, dirbtuvių nebeturėjo ir baldų nebegamino. Ėmė į rankas peilį, kaltą ir ėmė drožti meninius drožinius: Vytis, ornamentuotas lėkštes, koplytėles, kryžius ir kit. Jo drožinių buvo išstatyta ir austrų parodose. Dienraštis "Kamer Illustrierte" ypatingai užgiria J. Vainausko darbus, kaip visiškai skirtingus savo originalumu nuo kitų medžio drožimo meninių darbų.

Iš Austrijos J. Vainauskas atsidūrė Anglijoje. Ir tenai drožė ir su drožiniais parodose dalyvavo. Didelis lietuvių draugas, dabar jau miręs, John F. Stewart, iš Škotijos rašytame laiške J. Vainauskui tarp kita ko 1949. I. 18. rašė: "Our Exhibition has been a very great success and I have had to keep it open another week". Laiške ypač giriamas J. Vainausko darbas — "carving" "Farm House".

Anglijoje J. Vainauskas jau buvo įsisteigęs savo vardu baldų dirbtuvę, bet, išvykstant į Kanadą, reikėjo ją parduoti, o čia — ir vėl reikia iš naujo kurtis. Kanadoj, Toronto Weston priemiestyje, J. Vainauskas, kartu su dar trimis dalyviais — dviem kanadiečiais ir vienu lietuviu yra pastatę puikiausias patalpas ir supirkę reikiamas mašinas moderniųjų baldų gamybai. Jų įmonė vadinsis "Quality Craft Show Case Ltd.". Taigi, anot jo paties — Vainauskas yra tarytum trečią kartą "begimstąs": kur gyvena, kur vyksta vis naujai kuriasi.

Šiuo metu J. Vainauskas, kartu su skulpt. J. Dagiu dirba tris didžiules medžio statulas po 6 pėdas, šv. Monikos R. Katalikų bažnyčiai Toronte (kanadiečių).

Pranys Alšėnas.

Dėl Apuoko pastabų

Kadangi p. Kralikausko "Atviras laiškas Bendruomenei" buvo per daug jau aiškus, teisus ir net tobulas, kad galėtų kelti abejones ir priešingas mintis, tai skaitant M. Apuoko straipsnį "Nevisiškai taip", "TŽ" nr. 21, įsitikini, kad visgi esama kreivo stiklo akinių pro kuriuos žiūrint matai viską kitaip. Keista, kad taip galima leistis į smulkmenas, ieškant išimčių ir net išskaityti tai, ko nebuvo rašoma, autoriaus gal būt net nepagalvota.

P. Kralikauskas nerašė, kad lietuvis mokytojas puoselėdamas vaikams lietuvybę privalėtų niekinti šį kraštą, ar vaiko gimtąjį miestą bei jo jausmus. Kai čia šokama Rock-and-Roll, tai dar nereiškia, kad turime užgirti, pamėgti.

Kad lietuvis mokytojas turėtų pasakoti vaikams apie Lietuvą lyginant ją su Kanada, ar kuriuo kitu kraštu, tai čia jau Apuokas bando įpiršti savo metodą, mano nuomone, visai nevykusį. Jei jau lyginti, tai lyginti su panašiais dalykais, bet ne Gedimino kalną su Bay Str. augščiausiais dangoraižiais.

Mokytojas ateidamas šeštadieninėn lietuviškon mokyklon, ateina pasakoti ne apie Kanadą, bet apie Lietuvą. Ne lietuvio mokytojo reikalas įskiepyti meilę vaiko gimtąjam kraštui ar miestui, o Lietuvai. Tuo pasirūpins kanadiečiai mokytojai, tam pasitarnaus pati aplinka. Mūsų mokytojai nei šio, nei kurio kito krašto neniekins — jie ne šovinistai. Lietuvis mokytojas, nors jo laikas labai ribotas, atras tinkamą progą papasakoti vaikams, kokie turėtų būti jo jausmai (palankūs, žinoma) ir pareigos savo antrąjai tėvynei. Suprantu antrą ją tėvynę, nes jei Lietuva yra mūsų tėvų žemė, tai ji yra ir mūsų, ir mūsų vaikų, nors ir ne ten gimusių! Taigi, p. Apuokai, katinas gimęs krosnyje dar nėra bandžiukė.

Kad tėvai ir mokytojai privalo mokėti gerai angliškai, kad išaiškintų savo vaikams lietuviškai, tai nesąmonė. "TŽ" redakcija atsakė, kad "ne vaikai, o tėvai moko vaikus kalbėti". Vaikai juk negimsta mokėdami, bet išmoksta. Taip, kad svetimtaučiui mokytojui geras anglų kalbos mokėjimas nėra būtinas, nebent jis ją dėstytų. Aš manau, kad visi mūsų mokytojai bent tiek susigaudo anglų kalboje, kad sugeba reikalui esant išaikinti vaikui tai, ko jis klausia lietuviškai nemokėdamas. Nestatykime mūsų mokytojams didesnių reikalavimų, kaip sau patiems. Kad mūsų vaikai eidami į šeštadienines mokyklas kalbėtų lietuviškai, yra galima — jei nuo pat pradžių su vaiku ir šeimoje kalbama tik lietuviškai. Ir kad tas mokyklas lankytų visi lietuviukai. Mokytojas pažįsta savo klasės vaikus. Jam nėra skaudžios išimtys vaikai kilę iš mišrių šeimų, bet skaudu, kad grynai lietuviškos šeimos, ir neretai inteligentų, neseniai atvykusių tėvų vaikai, vos ne vos apverčia liežuvį lietuviškai, tuo apsunkindami ir taip nelengvą mokytojo darbą. Bet ir tai, jis džiaugiasi, kad juos tėvai išleidžia, kad jie lanko mokyklą. Jam skaudžiausia yra dėl tuščių mokyklos suolų...

Greit užsimanysime, kad mūsų mokytojai pavirstų į viršžmogius, kad atliktų netik savo pareigas, bet dar ir tėvų ir kanadiečių mokytojų. O daug kieno akyse jie toki yra, turint galvoje šias nepalankias sąlygas ir aplinką tremties mokytojui bei tokį visuomenės abejingumą. Taip, abejingumą, jei nebūtumėm abejingi, tai ar turėtumėm tokį menką skaičių mokinių?

P. Kralikauskas matomai turėjo galvoje bendrą mokymo programą: vadovėlius, bet ne mentalitetą. Visiems aišku yra, kad sąlygos ir mentalitetas skiriasi kone kiekvienoje šalyje.

P. Kralikausko sakinį "Gobšumas veda išdavininkystėn, vaikus keičia maino ir svetimiems atiduoda", Apuokas norėjo suprasti pernelyg apčiuopiamai. Ačiū Dievui dar nepriėjom prie to, kad lietuvis tėvas, ar motina paimtų savo vaiką ir pasakytų: "Duodu jį tau mainais už automobilį, televiziją ar kailinius". Bet oi! kaip daug tokių yra, kad net jie patys to nesuvokia, nenujaučia, kurie to automobilio, televizijos aparato ir kailių — kitais atvejais ir alaus dėžės ar baliuko — neatsisakys, bet vaikui lietuviškos knygelės ar žurnalėlio, katalikiškos ir lietuviškos mokyklos — atsakys — taupumo, neišgalėjimo sumetimais. Tai toks yra p. Kralikausko minimas gobšumas ir mainai. Taip yra, deja!

Regina Kutka.

Niujorkas. — Prieš sovietų parodoj išstatytus Admiral firmos televizijos aparatus protestavo to paties vardo čikagiškė firma, reikalaudama išimti juos iš parodos.

Knygos pakeliui į skaitytoją

Kaip jau buvo spaudoj rašyta, lietuviškų knygų leidykla "Rūta", Hamiltone (Kandoje), vadovaujama Pr. Enskaičio, yra užsibrėžusi išleisti eilę knygų. Trys išleidžiamųjų knygų, galima sakyti, jau pakeliui pas skaitytoją. Jos visos išeis dar šiais metais. Jau dabar dvi jų renkamos: viena atiduota rinkti spaustuvei "Žiburiai" Toronto, o kita — "Rūtai".

Knygos bus iš lietuviško gyvenimo, originalios, kiekviena apie 200 psl. apimties, papuoštos originaliais lietuvių dailininkų spalvotais viršeliais, o jų kaina— kuo žemiausia. Užsisakantiems leidykloj — už visas tris tik trys doleriai. Knygų rinkoje jos bus žymiai brangesnės.

Stasius Būdavas, "Rūsti siena". Apysaka vaizduoja atkaklią kovą Prūsų pasienyje. Anų laikų knygnešiai su fanatišku veržlumu, drąsa ir gudrumu meta į caro okupuotąją Lietuvą šviesos ir laisvės sprogmenis — uždraustą lotynų raidėmis spaudą. Lietuviai ir žandarai čia grumiasi įnirše, prieidami vieni ir kiti net prie drastiškų priemonių. Apysaka įspūdingai užsklendžiama mūsų patrijotinės liaudies laimėjimu: sunaikinama pasienio pravoslavijos tvirtovė, ką tiktai įkurta ištremto lietuvio sodyboje. Autorius į knygnešių problemą pažiūrėjo iš naujo istorinio ir psichologinio taško, kuris skaitytoją iš karto užintriguoja ir pririša.

Pranas Enskaitis, "Audra ateina". — Knygos turinys apima 1939-1949 dešimtmetį. Paraštėje sakoma: "Atsiminimų pynė iš praslinkusių skaudžių, audros sūkuriuose praleistų, dienų". Gražioje literatūrinėje formoje paliečiama rusų ir vokiečių okupacijos, repatrijavimas ir gyvenimas repatrijantu Vokietijoje. stovyklinis gyvenimas ir emigravimas. Viskas vyksta vienoje lietuviškoje evangelikų šeimoje. Tai ne tik gražus pasiskaitymas, bet lyg ir istorinis dokumentas.

Pranys Alšėnas, "Maži žodžiai" — benamio minčių mozaika. Su prof. dr. A. Ramūno pratartimi.

Jos autorius yra sudėjęs į knygą visą eilę rašinių įvairiausiomis temomis. Vieni tų rašinių persunkti sutryptos tremtinio širdies aimana, priešui atėmus iš jo brangiausią turtą — tėvynę, kiti — kupini vilties, pasiryžimo ir šauksmo į pasaulį ir laisvąjį žmogų, trečiuose rašiniuose — rašoma apie Dievą, tėvynę, laisvę, šeimą, tautines tradicijas, lietuvių kalbą, tautos šventoves ir t.t. Taĩ tikrai — maži žodžiai apie dielius dalykus.

Leidyklos adresas: Rūta Printing Co., 89 Napier St., Hamilton, Ont., Canada. **P. Žiogas.**

---

60 METŲ "AMERIKA PIRTYJE"

Kaip jau iš spaudos yra žinoma, š.m. rugpiūčio 20 d. pagal senąjį rusų kalendorių sueina lygiai 60 metų nuo pirmojo lietuvių spektaklio, kuris buvo suvaidintas 1899 m. rugpiūčio 20 d. Palangoje pajūrio medinėje salėje, nes tuomet dar kurhauzo nebuvo. Buvo suvaidinta Keturakio-Vilkutaičio komedija "Amerika pirtyje". Spektaklis labai gerai pavyko. Buvo gauta gana daug pelno; jo dalis — 200 rublių per Povilą Višinską buvo perduota jau sunkiai sergančiam dr. Vincui Kudirkai.

Dabar yra pats laikas susirūpinti ir tinkamai paminėti tą istorinį vaidinimą, nes jis buvo pirmutinis vaidinimas Lietuvoje. Su juo buvo pradėta visai nauja lietuvių tautinio atgimimo era per sceną. Vėliau sekė masiniai Juozo Vaičkaus vaidinimai darži nėse, kluonuose ir po atviru dangumi. Tie vaidinimai buvo milžiniškas tautinio atgimimo skatinimas!

Kreipiuosi į JAV gyvenančius teatralus: Stasi Pilką, Arlauskaitę-Mikšienę, Henriką Kačinską, Ip. Tvirbutą, Vitalį Žukauską, Gustaičius, J. Kaributą, J. Blekaitį, G. Veličką ir kitus, kurių visų išvardinti neįmanoma, Kanadoje — į Birutę Pūkelevičiūtę, E. Dauguvietytę-Kudabienę, Veselką, Barauską ir kt. Pasirūpinkite tinkamai paminėti šį įvykį mūsų lietuvių teatro kelyje. Juk visi pirmojo vaidinimo asmens jau yra mirę ir jie nebegali patys čia kelti balso.

Šio spektaklio režisorė ir svarbiausios rolės vaidintoja St. Venclauskienė mirė 1958 m. sausio 16 d. Waterbury, Conn.

Kl. Prielgauskas.

Kanadiečių mokyklos Europoje

Kanados kariuomenės ir aviacijos daliniams tebesant Europoje, esant ten su šeimomis, suprantama, kilo reikalas įkurti ten ir savų mokyklų. Tokios mokyklos ir yra įkurtos, o jose mokosi apie 6.000 kanadiečių vaikų. Fontainebleu, kur yra sąjungininkų centro Europos aviacijos štab., taip pat Versaly, kur yra vyriausioji būstinė, kanadiečių bei jų vaikų nėra perdaug, tad ten yra mišrios mokyklos, kurioms Kanada tik duoda dalį mokytojų. Bet visur kitur, kur stovi kanadiškieji daliniai, veikia kanadiškos ir mokyklos, kurių programa sudaryta pagrindu paėmus Ontario pragramas su papildymais iš kitų provincijų programų, kad vaikas be jokių sutrukdymų kiekvienu momentu galėtų pereiti į betkurios Kanados provincijos mokyklą. Jas visas prižiūri specialus krašto apsaugos ministerijos mokyklų inspektorius. Mokytojų yra 286 ir jų netrūksta, nes savanorių visuomet yra ir mokyklos taip pat siūlo priimti jų mokytojus nors keliems metams, nes tai naudinga jų bendram išsilavinimui plėsti ir t.t. Mokinių tuo tarpu daugiausia pirmuosiuose ir mažiausia baigiamuosiuose. Pvz. I—785, V—606, VIII—263, gi XI tik 107, o XIII vos 33. Po keleto metų, žinoma, ir vyresnės klasės bus gausingesnės.

Mokyklų patalpos yra buvę visokios, pvz. Metze, kur yra oro divizijos būstinė, kurį laiką mokykla buvo bute virš restorano, bet dabar visur yra specialios mokykloms statytos patalpos. Jos prastesnės esą už Kanados miestų mokyklų patalpas, bet įrengimai bei baldai visiškai tokie pat. Pvz. Zweibrueckene yra pastatyti trys sujungti pastatai, kiekvienas skirtas kitos rūšies mokyklai: pradinei, vidurinei ir gimnazijai. Pedagogų nuomone, tų mokyklų mokinių mokslo lygis ne mažesnis už kanadiškių, o kaikuriais dalykais jie dar pranašesni — yra daug ką matę, ką kanadiečiai skaito tik knygose, jie moka bent vieną svetimą kalbą ir t.t.

KAS ATSTOVAUS JAV MASKVOJE?

Kongreso antiamerikinei veiklai tirti komisijos pirmininkas F. I. Walter, su pasipiktinimu konstatavo, jog "kažkokios jėgos" atstovauti JAV meną netrukus atidaromoje parodoje Maskvoje pasiuntę paveikslus, kurių autorių 50% yra žinomi komunistai arba jų šalininkai. Tokis yra pvz. Lewin, kurio ryšiai įrodyti net su 21 komunistine organizacija. Didžiojoje daugumoje tų paveikslų vaizduojami amerikoniški "buržujai" pagal sovietinį skonį ir visiškai diskredituoja amerikoniškąjį gyvenimą ir amerikiečius žmones. Papildomai buvo pasiųsta Maskvon visa eilė 19 amž. paveikslų.

Apie suaugusių auklėtoją

Ką tik išėjo iš spaudos knyga apie a.a. dr. Justiną Tumėną bei jo kūrybą. Velionis buvo plati ir šakota asmenybė: poetas, rašytojas, savotiškos filosofinės krypties kūrėjas, didelis moralistas, o dar didesnis idealistas. Nepalaužiamas lietuvis patriotas, kovotojas už Lietuvos laisvę ir jos nepriklausomybę nuo caro Rusijos. Šiems savo idealams jis liko ištikimas iki savo mirties. Niekas dr. J. Tumėnui negalėjo prikišti betkokio savanaudiškumo, karjeros ieškojimo arba betkam pataikavimo.

Velionis J. Tumėnas, dar būdamas studentu apkeliavo veik visą Lietuvą ir savo akimis pamatė ir įsitikino, kad baisus tam sumas viešpatauja Lietuvoje. Vysk. M. Valančiaus sukurtasis švietimas jau buvo sunaikintas ir dingęs. Kaimiečiai užsidarė savo kambariuose mokėsi maldų ir giesmių ir visus savo vargus skandino ir paguodos ieškojo tik danguje. Rytais buvo giedamos "Aušrinės maldos" (Sveika aušra, žvaigždė šviesi), o vakarais Karunkos ir kitos maldos. Knyga bei laikraštis lietuvių namuose buvo retenybė: vienos buvo labai jau senos, o kitos draudžia mos, nuo ruskių slepiamos. Tokią savo kelionėse stud. Justinas Tumėnas matė savo brangią tėvynę. Ir nuo tada jo sielo je gimė didžiausias noras kovoti už tautos švietimą ir jos šviesesnę ateitį. Padėti kiekvienam, kas siekia mokslo ir nori lavintis. Jis to savo pažado nepamiršo visą savo gyvenimą. Ypač jis tai vykdė neprikl. Lietuvos laikais savo vardu suorganizavęs specialią mokyklą, t.v. brandos kursus ir kalbų mokyklą.

Rašančiam šias eilutes teko du metu lankyti dr. Tumėno prancūzų kalbos kursus, nes užimamoje vietoje reikėjo laikyti egzaminus iš prancūzų kalbos raštu ir žodžiu. Turiu pažymėti, kad tie kursai man suteikė tiek daug praktiškų ir teoretinių žinių, kad vėliau galėjau avansuoti į augštesnį rangą savo karjeroje. Dr. Tumėnas buvo puikus pedagogas ir savo mokinių tikras tėvas.

Velionis dr J. Tumėnas prašė savo žmonos, kad ji išleistų nors dalį jo kūrybos. Pildydama jo norą prof. dr. V. Tumėnienė, nors pati gana skurdžiai versdamasi Čikagoje, savo vyro prašymą ištesėjo. Ji savo lėšomis išleido nors trumputę jo eilėraščių knygą su biografinėmis žiniomis, gražiai iliustruotą paveikslais iš velionio gyvenimo bei mokslo vietovių. Knyga turi 176 pusl. Labai daug gražios medžiagos apie lietuvių kovas už laisvę. Ypač ta knyga yra svarbi jaunimui, skautams, ateitininkams, studentams ir kitiems moksleiviams, kurie nori susipažinti su Lietuvos praeitimi ir kovomis dėl laisvės.

Bendrai paėmus visa Tumėno kūryba dvelkia dideliu originalumu, pilna filosofinių aspektų, duodančių skaitytojui plačiau susimąstyti apie gyvenimo prasmę ir savo paskirtį. Tumėnas yra sukūręs net savotišką filosofinę doktriną, kaikuriais atvejais panašią į Vydūno ir kit. lietuviškų mąstytojų. Bendrai paėmus visa dr. T. kūryba yra ištisinis idealaus gyvenimo ieškojimas ir tiesos skelbimas. Apie tai plačiai kalba jo gražus veikalas "Tiesa — valdovė". Rekomenduotina ypač jaunimui su šia knyga susipažinti. **Kl. G.**

Kultūros ir knygų pasauly

"The Emergency of Modern Lithuania" — "Naujosios Lietuvos atradimas" — tokiu vardu pasirodė leidinys, išleistas Columbia universiteto JAV ir parašytas dr. Alfredo Ericho Senno. Tai jo disertacija apie Lietuvos atkūrimą 1917-20 m. Joje surankiota daug medžiagos iš buv. Lietuvos atstovo Jurgio Šaulio bibliotekos, Pensylvanijos un-te, Hooverio instituto, Stanford universitete Kalifornijoj ir kt. Disertacijos autorius vra sūnus šveicaro kalbininko Senno, dėsčiusio Vyt. D. universitete Kaune. Kalbininko žmona yra gimusi Lietuvoje, taip gi dvi jų dukros, o Alfredas, disertacijos autorius, gimęs JAV.

Dail. V. K. Jonynas dėsto menа Fordham un-te ir kuria vis naujus darbus, su kuriais dalyvauja įvairiose parodose. Pastaruoju metu jis gavo tris premijas. California Society of Etchers parodai buvo atsiųsta 4.227 darbai, o atrinkta tik 100. Jų tarpe buvo ir V. K. Jonyno kūrinys, laimėjęs net premiją. V. K. Jonynas yra eilės amerikiečių menо draugijų narys. Neseniai jis užbaigė 16 vitražinių kūrinių ir 14 Kryžiaus kelių stočių Narangasett, R.I., vienuolynui ir bažnyčiai.

A. Landsbergio drama "Penki stulpai turgaus aikštėje" anglu kalba numatoma pastatyti Broadway ar kt. teatre. Režisoriu sutiko būti Boris Tumarin.

Dail. Alb. Elskus sukūrė vitražą "Šv. Dvasios atsiuntimas apaš talams" Baltimorės katalikų katedrai.

Suomiai mini Gylį, Vaičiūną.

"Helsingin Sanomat" liepos 5 d. laidoje įsidėjo plačius nekrologinius straipsnius apie Lietuvoje mirusi rašytoją Petrą Vaišiūną ir Kanadoje mirusi buv. Lietuvos pasiuntini Skandinavijoje Vytautą Gylį. Pastarojo įdėtas ir atvaizdas. Prisimenama jo veikla Suomijoje karo ir pokario metais.

Baltijos žemėlapius išleisdino Latvijos ig. min. dr. A. Spekke atskira knyga "Baltijas jūra senajas kartes". Ji spausdinta Švedijoj 850 egz. tiražu, turi 48 psl. ir 22 didelio formato žemėlapius. Pasak autoriaus, R. Europoje esą du kultūros centrai — Helsinkis šiaurėje ir Vilnius pietuose. Juose autorius rado svarbios kartografinės medžiagos, taipgi Skandinavijos ir Vašingtono archyvuose. Vienas seniausiu Baltijos žemėlapiu yra iš 10 šimtmečio. 1459 m. Mauro žemėlapyje pažymėta ir Lietuva. 1516 m. jūrininkų žemėlapyje, Kopenhagoje, Lietuva pažymėta su Vilniumi, t. p. 1532 m. Ciglerio žemėlapyje. 1539 m. Olavo Didžiojo žemėlapy Lietuva pažymėta su savo herbu Vyčiu. Leidinys gaunamas Latvijos pasiuntinybėje Vašingtone.

Lituanistiniai kursai Fordhamo un-te vyksta gerose sąlygose: duoti trys erdvūs kambariai, suvežta gausi lituanistinė biblioteka — žodynai, enciklopedijos ir pan. Paskaitas skaito dr. A. Vasys, dr. A. Šlepetytė, L. Dimbriūnas, S. Sužiedėlis, St. Barzdukas, dr. K. Ostrauskas. Studentų — 25.

Gudų istorikų tendencingumas Lietuvos atžvilgiu. Jau ne pirmą kartą tenka susidurti su tam tikru gudų tendencingumu nušviečiant Lietuvos ir Gudijos praeitį ir abiejų kraštų etnografines problemas. Sovietų Sąjungos Tyrinėjimo Instituto Miunchene lei dinyje "Belorussian Review", 7 Nr. 1959 m., Paviel Urban pateikė trumpą "Baltarusijos Sovietų Socialistinės Respublikos" istoriją, kurioje Vilniaus, Gardino, Augustavo, Lydos, Ašmenos ir kitos apylinkės yra ženklinamos kaip gudų sritys. Leidinio redaktorius: dr. St. Stankievič, baigęs Vilniaus universitetą 1936 m.

Archeologinė bibliografija. Sovietų Sąjungos Tyrinėjimo Institutas Miunchene, be kitų leidinių, pastaruoju metu išleido rusų kalba leidinio "Vestnik" šių metų 1(29) knygą. Jame yra straipsnių apie sovietinės armijos išsivystymą po Stalino mirties, apie liaudies komūnas Kinijoje, apie Sov. Sąjungos grūdų ūkį ir kt. Tame leidinyje vra atspausdinta ir plati dr. Marijos Gimbutienės paruošta bibliografija apie 1957 m. leidinius Sovietų Sąjungos europinės dalies archeologinėmis temomis. E.

Sofija Lukauskaitė - Jasaitienė ieško Lietuvoje išleistų H. Lukauskaitės eilėraščių rinkiniu: "Brangiausis pėdas" ir "Eilėraščių kraitis". Abi knygutės mažo formato. Rašyti: Tampa 3, Fla. P.O. Box 15031.

Redakcijai prisiųsta

Justinas Tumėnas. Redagavo ir išleido dr. Vanda Tumėnienė - Mingilaitė, VD universiteto profesorius. Jubilėjinis leidinys. Spaudė M. Morkūno spaustuvė, 1950 m., Chicago, 176 pls. Kaina nepažymėta.

Vardinėms atvirutės su lietuviškais tekstais.

Kaina 10 centų.
Užsakymus su apmokėjimais siųsti:

Sp. B-vė "Žiburiai"
941 Dundas St. W.,
Toronto 3, Ont.

SIUNTINYS UŽ PUSĘ KAINOS!

Specialiai papigintos kainos vasaros sezonui.

BALTIC STORES visada pasiunčia geriausios rūšies prekes už žemiausią kainą, bet dabar siūlo siuntinį, kurio vertė normaliai būtų dviguba.

3¼ yd. vilnonės medžiagos vyriškam kostiumui, 3 yd. vilnonės medžiagos moteriškam kostiumui, 3 yd. vilnonės medžiagos paltui (vyriškam arba moteriškam), 4 yd. šilkinės medžiagos suknelei, 3 yd. poplino medžiagos vyriškiems marškiniams, 1 p. vyriškų pusbačių ir viena pora moteriškų batelių. Tokio siuntinio kaina įskaičius muitą ir visas persiuntimo išlaidas, siunčiant per BALTIC STORES kainuoja tik $90.00.

Klijentui pageidaujant galima daryti pakeitimus. Siuntinyje bus tik angliškos vilnonės medžiagos.

Kadangi neįmanoma išvardinti daug prekių ir parodyti, kad siunčiant per BALTIC STORES yra pigiau, duodame tik keletą pavyzdžių:

Geriausia vokiška įpylams medžiaga 1 yd. $3; Populiariausia kostiumams medžiaga Lietuvoje (Double plain) geriausios vilnos 1 yd. $8.50; Vyriški pusbačiai oxford $6.30; Vaistų kainos pas mus yra mažesnės kaip vaistinėse. Pvz. 250 tab. Aspirino, 30 gr. Streptomycin, 500 tab. P.A.S. ir 500 tab. Rimifon jau su muitu ir visomis persiuntimo išlaidomis $22.00. 19 sv. cukraus $13.00. 16 sv. sviesto $27.00. 16 sv. taukų $21.00.

Siunčiant per BALTIC STORES siuntėjas nieko nerizikuoja, nes už kiekvieno siuntinio pristatymą atsako BALTIC STORES.

Visais reikalais prašome rašyti:

BALTIC STORES LTD.
(Z. JURAS)
421 HACKNEY RD., LONDON, E. 2, ENGLAND.

TIK PER BALTIC STORES YRA GERIAUSIAS IR PIGIAUSIAS SIUNTINIŲ KELIAS Į LIETUVĄ!

VEDYBOS

Jei norite vesti, rašykite /vokiečių ar lenkų k./, telefonuokite ar atvykite asmeniškai į
VEDYBŲ BIURĄ "WALDI"
859 COLLEGE ST., Toronto, Ont.
Telefonas LE. 2-5461.
Informacijos kasdien nuo 6-9 val. v. Atsakymams raštu pridėti $1. Moterims iki 35 m. amž., tarpininkavimas VELTUI.

Baby Point Paint & Wallpaper

C.I.L., B. MOORE, CR. DIAMOND, SELECTONE, O.P.W. firmų dažai, sienoms popieris, įvairios tailės ir kiti reikmenys. DAŽAMS NUOLAIDA 15%—25%.
Kviečiame atsilankyti arba skambinti tel. RO. 2-4931.
Sav. A. F. GALDIKAI 351 JANE ST. (prie Annette).

Siuvėjo Beresnevičiaus siuvykla atostogauja nuo rugpjūčio 1 iki 17 d. Malonūs klijentai prašomi kreiptis po atostogų.

Jau turime naujausių modelių 1959 metų baldų

Mohawk Furniture

LIMITED

2448 DANFORTH AVE. Tel. OX. 9-4444 ir OX. 9-4224
TORONTO.

Dar yra ribotas kiekis 1958 m. modelio elektrinių ir gazinių pečių ir šaldytuvų

LABAI NUPIGINTOMIS KAINOMIS.

Norėdami pasinaudoti šia paskutine proga, nedelsdami užeikite į mūsų krautuvę ir išsirinkite, kol dar yra didesnis pasirinkimas.

Mann & Martel LTD.

REALTORS

1199 Bloor St. W. Telef. LE. 4-8481

Perkant ar parduodant nekilnojamą turtą visada kreipkitės į šią didelę pardavimo įstaigą, kuri turi 10 atskirų biurų įvairiose miesto dalyse. Greitas ir sąžiningas patarnavimas. Didelis pasirinkimas. Paskolų sudarymas ir finansinė parama trūkstant įmokėjimo. Čia rasite viską kas Jus interesuoja nekilnojamo turto reikaluose.

Bloor - Lansdowne
$2.500 įmokėti, 6 kambarių atskiras mūrinis namas su garažu, 2 moderniškos virtuvės, nepereinami kambariai. Visai arti Bloor g-ves, tuojau galima užimti.

Bloor - Dufferin
$3.000 įmokėti, 6 kambarių pusiau atskiras mūrinis namas su garažu, graži didelė moderniška virtuvė, alyva apšildomas.

St. Clair - Oakwood
$3.500 įmokėti, 6 kambarių mūrinis namas, 2 virtuvės, vandeniu alyva šildomas, garažas ir privatus įvažiavimas.

Annette - High Park Ave.
$5.000 įmokėti, atskiras mūrinis 10 kambarių namas su vieta 2 garažams, 3 virtuvės, alyva apšildomas, gražūs dideli kambariai. Tuojau galima užimti.

Bloor - Quebec
$5.500 įmokėti, 12 kambarių atskiras, gražių plytų mūronamas su 2 garažais ir privačiu įvažiavimu, 3 virtuvės, 2 vonios, vandeniu apšildomas, naujas pečius, geros pajamos.

Bathurst - Davenport Rd.
$6.000 įmokėti, tik kelių metų senumo mūrinis 9 kambarių namas su garažu ir privačiu įvažiavimu, 3 moderniškos virtuvės, 2 vonios, alyva apšildomas. Tuojau galima užimti.

St. Clair - Oakwood
$6.000 įmokėti, 6 kambarių atskiras namas su privačiu įvažiavimu, vandeniu alyva apšildomas. Visai arti St. Clair.

Marion - Roncesvalles
$7.000 įmokėti, 9 kambarių atskiras mūrinis namas su 2 garažais, 2 virtuvės, vandeniu alyva šildomas, dideli gražūs kambariai. Tuojau galima užimti.

Jane - Bloor
$22.900 pilna kaina, 7 kambarių gražus mūrinis namas su garažu ir privačiu įvažiavimu, 2 vonios, vandeniu alyva šildomas. 1 kambarys rūsyje. Visai arti Bloor.

Oakwood - Davenport Rd.
$15.000 įmokėti, visai naujas 18 kambarių moderniškos tripleksas. Visai gražūs dideli kambariai, 3 garažai, privatus įvažiavimas. Visi trys butai virš rūsio. Tuojau galima užimti. Gera vieta nuomavimui. Arti susisiekimo.

Rusholme Rd. - College - Sylvan Ave.
$3.900 įmokėti, mūrinis, 6 gražūs kambariai per 2 augštus, moderniška virtuvė, garažas, šoninis įvažiavimas, vandeniu alyva šildomas. Arti prie parko ir susisiekimo.

St. Clair - Oakwood
9 kambariai — 2 augštai
$6.500 įmokėti, mūrinis, atskiras, 2 moderniškos virtuvės, dvigubas garažas, privatus įvažiavimas, vandeniu alyva šildomas. Priedo dar 3 kambariai rūsyje. Kaina $21.000. Tikrai puikus pirkinys. Pirmą kartą paduotas pardavimui.

Bloor - Oakmount Rd. - High Park
$4.000 įmokėti, mūrinis, 9 kambariai, 3 virtuvės. Alyva šildomas, geros išsimokėjimo sąlygos. Prašo $17.500. Kiemas 25 iš 150.

Bloor - Mountview - High Park
$5.000 įmokėti, mūrinis, atskiras, 8 kambariai, garažas, šoninis įvažiavimas, 2 virtuvės. 1 atvira skola balansui 10 metų.

Rusholme Rd. - Bloor
12 didelių kambarių
17.900 pilna kaina, mūrinis, vieta 2 garažams, puikus didelis kiemas 25 iš 200. Pardavimui pirmą kartą. Reikalingas truputį pataisymo. Gera proga įsigyti gerą namą pigiai. Savininkas išvyko iš Toronto. Tuoj pat galima užimti.

Bloor - Indian Rd. - Howard Park
1 atvira 10 metų skola
$7.000 įmokėti, mūrinis, atskiras, 13 kambarių, privatus įvažiavimas, 2 garažai, 3 virtuvės. Vandeniu alyva šildomas. Viskas išnuomota už $180 mėnesiui, priedo 5 kambariai savininkui pirmame augšte.

Pacific - Humberside
3.500 įmokėti, mūrinis, 8 kambariai, atskiras, kvadratinis planas, garažas, iš kiemo įvažiavimas, vandeniu alyva šildomas. Kaina $19.500.

Indian Rd. - Humberside
2-ju butų
1 atvira skola 10 metų
$6.000 įmokėti, mūrinis, atskiras, 2 atskiri butai 5 ir 6 kambarių, 2 virtuvės, 2 vonios. Kaina $21.500. Savininkas išvažiuoja į Europą. Geras pirkinys didesnei šeimai.

Bloor - Beresford
7 kambariai — 2 augštai
4 kambariai I-me augšte
$3.000 įmokėti, mūrinis, atskiras, kvadratinis planas, garažas, šoninis įvažiavimas, kiemas 25 iš 159. Prašo $19.500.

B. SAKALAS
- SAKALAUSKAS

Darbo telef. LE. 4-8481
Namų tel. LE. 6-1410

T. STANULIS
1159 ST. CLAIR AVE.
LE. 7-2611. Namų RO. 2-5543.

P.S. Jeigu kartais nerastumėte šiame skelbime sau tinkamo namo ar biznio, tuojau skambinkite mums pasiteiraudami ką mes turime naujo, nes mes gauname kas dieną naujų nuosavybių.

PERKAM ir PARDUODAM MORGIČIUS, garantuojamas tvarkingas morgičių mokėjimas.

DUODAM VELTUI PATARIMUS investacijų reikalu.

INDUSTRINĖS, KOMERCINĖS ir REZIDENCINĖS žemės didelis pasirinkimas, investacinės nuosavybės.

KREIPTIS ASMENIŠKAI

B. Sergautis

EXTRA Realty Limited

Telefonas LE. 4-9211

Ken WILES

REALTOR LTD.

1190 Bloor St. W. (prie Brock Ave.)
Telefonas LE. 7-3173

Didžiausias pasirinkimas namų - biznių visame Toronte. Nuoširdus ir sąžiningas patarnavimas. Rūpestingas morgičių sutvarkymas.

Duric St. - Annette
$2.500 įmok., atsk. mūr. 6 kamb., naujas šild., dvig. gar., arti susisiek. Galima tuojau užimti.

Jane St. - St. John
$3.000 įmok., 6 kamb.; 2 virt., šoninis įvaž., alyva šild., lengvas išmok.

Jane - Baby Point
$3.000 įmok., 6 kamb. bungalow, šoninis įvaž., alyva šild., didelis kiemas, prašo tik $16.000.

Gladstone - Dufferin Plaza
$3.500 įmok., 6 kamb. gražių pl. labai švarus, mod. virt., vand. alyva šild., garažas, 10-čiai metu išmok.

Evelyn Ave. - Annette
$3.500 įmok., 10 gražių kamb., atsk. mūr. šoninis įvaž., 3 virt., 3 vonios, vand. alyva šild., vienos morgičius.

Annette - Clendenan
$4.000 įmok., 9 kamb. mūr. atsk., vand. alyva šild. namas gražioj vietoj, did. kiemas, garažas, namas be skolų.

Jane - Humber Trail
$6.000 įmok., 7 gražių kamb. per 2 augšt. atsk., vand. alyva šild. šoninis įvaž. garažas. Arti susisiekimo.

Bloor - Willard
$8.000 įmok., atsk. mūr. 7 kamb. per du augšt., 2 mod. virt., šoninis įvaž.

S. Jokubaitis
Parūpina morgičius
Telefonai:
Įst. LE. 7-3173 namų LE. 4-0773

Yonge - Eglinton
$7.500 įmokėti, 7 kamb. atskiras mūro namas, 2 garažai, atskiras įvažiavimas.

St. Clair - Ossington
$7.000 įmokėti, 8 kamb., 2 augštai, atskiras, gražių plytų, garažas ir 2 virtuvės. Alyva vandeniu apšildomas. Kambariai dideli.

St. Clair - Alberta
$6.000 įmokėti, 7 kambariai, du augštai, atskiras, rusvų plytų, alyva vandeniu šildomas, garažas, atskiras įvažiavimas, geras susisiekimas. Namas išmokėtas. Kaina $19.000. Labai geras ir skubus pirkinys.

Roncesvalles - Garden Ave.
$6.000 įmokėti, 9 kamb., atskiras mūro namas, 2 virtuvės, alyva šiltu vand. apšildomas. Skolos neturi.

Roncesvalles - Park Ave.
$5.000 įmokėti, 12 kambarių, gerų plytų, atskiras, garažas, 3 virtuvės, 2 vonios, alyva vand. šildomas, geras ir pelningas, skubiai parduodamas dėl išvykimo.

Rytuose
$2.300 įmokėti, 6 kambarių atskiras, garažas. Kaina $13.500.

J. Kudaba
Parūpinamos paskolos
Telefonai:
įst. LE. 7-3176 namų RU. 3-2105

SPORTAS

VYČIO ŽINIOS

Vytiečių stovykla Springhurst vasarvietėje vyks nuo rugpiūčio 1 iki 8 d. Stovyklai pakviestas vadovauti kun. B. Pacevičius. Stovyklautojai su savimi pasiima pataylnę, indus, sportinę aprangą ir maudymosi drabužius. Maistas stovyklautojams tekainuos $7-10.

Stovyklos metu vaakrais bus kuriami laužai, į kuriuos atsilankyti kviečiami visi vasarotojai. Dar yra laisvų vietų stovyklautojams.

Futbolininkai pralaimėjo Consols Cup peržaidimo rungtynes prieš East York 3:1, bet pirmenybių rungtynėse įveikė Rain - Donau 3:0. Įvarčiai: Thomasos, Preikšaitis, Veltin.

Lauko tenisininkai Rautinš ir Gvildys sėkmingai dalyvauja miesto pirmenybėse. Gvildys tik jo sunkios kovos 3-čiame rate pralaimėjo, o Rautinš antrame rate. Abu pirmuose ratuose įveikė pasižymėjusius tenisininkus. Dvejetai bus žaidžiami šią savaitę.

Lengv. atletikos treniruotės šią savaitę vyks pirmadieniais ir trečiadieniais. Sekančią savaitę treniruočių nebus. Treniruotės bus tęsiamos grįžus iš stovyklos.

Vasarotojų žaidynės Springhurst vasarvietėje numatoma pravesti ilgojo savaitgalio metu. Į žaidynes yra pakviesti Detroito, Rochesterio ir Hamiltono sportininkai, nors atsakymai dar nėra gauti. Ta proga sekmadienio vakare vytiečiai ruošia šokius.

A. S.

Lietuvių krepšininkų rinktinė iš JAV, išvykusi žaisti P. Amerikon su geriausiomis komandomis, labai sėkmingai sužaidė rungtynes su Kolumbijos komanda Croydon Medeline rezutatu 70:39, o su universiteto komanda Antiochija 66:37. Mūsų krepšininkų gastroles plačiai aprašinėja P. Amerikos spauda.

NIAGARA PUSIASALIS

Parapijos šventė

Šį šeštadienį, rugpiūčio 1 d., St. Stephens salėje, Welande, įvyksta Niagaros pusiasalio lietuvių parapijos metinė šventė, į kurią maloniai kviečiame mielus lietuvius atsilankyti ir linksmai praleisti laiką. Meninės programos pradžia punktualiai 6 v. v.

Kiekvienais metais į turėjome didelį pasisekimą, visada suvažiuodavo daug svečių iš Amerikos ir Kanados, tikimės ir šiais metais nemažiau svečių, taip gražiai paremiančių lietuviškos parapijos išlaikymą Niagaros pusiasalyje. Iš anksto nuoširdus ačiū ir iki pasimatymo šventėje.

Parapijos komitetas.

Reta meno paroda. Niagaros pusiasalio metinės parapijos šventės proga rugpiūčio 1 d. šv. Stepono salėje prie Wellando atidaroma lietuvių dailininkų paroda nuo 12 val. Bus išstatyta kelios dešimtys mūsų geriausių dailininkų kūrinių.

Būdami toliau nuo lietuviškų centrų, mes, šio pusiasalio lietuviai, neturime daug progų šios rūšies parodas pamatyti, juo labiau mūsų jaunoji karta. Todėl nėra abejonės, kad daugelis mūsų suras laiko parodą apžiūrėti prieš koncertą. Paveikslai bus įvairūs, jų stilius, technika, koloritas vienus sužavės, kitus ne, bet taip juk yra visame pasaulyje, ir menas kyla ne nuo pagyrų.

Rūta.

Bendruomenės susirinkimas buvo menkas — vos keletas žmonių pasiliko salėje po pamaldų. Žmonės nesiteikė pasilikti nežinia kodėl. Visi supranta bendruomenės reikšmę. Būtų be galo liūdna, jei bendruomenė sugriūtų, nes kaip susirinkime paaiškėjo, artimiausioje ateityje b-nės valdyba atsistatydins, kaip baigianti savo kadenciją. Kaip susirinkimas parodė, žmonės šiuo svarbiu reikalu nerodo tvirtos linijos. Neretas dar nėra netik valdyboje buvęs, bet jokiose pareigose. Save skaito b-nės nariais ir laukia, kad kiti už juos atidirbtų.

Neturėtumėm džiuginti šios rūšies reiškiniais tų, kurie laukia jau eilė metų mūtų tautinio judėjimo sulėtėjimo. Svarbu mūsų pačių gera nuotaika gražiai veikiančioje bendruomenėje. Tai mūsų pačių naudai. Be jos mes kaip laivas be vairo.

Varsa.

Atsakymas p. Pilypaičiui

Esu nustebintas p Pilypaičio atsiliepimu į Berželio korespondenciją apie laivo nuotykį. Ten juk niekas kitas nebuvo norima iškelti, kaip įdomus ir labai gražus, Berželio nuomone, nuotykis stovyklavimo metu. P. Pilypaitis iš to padarė "nusižengimą su tikrais faktais", "pūškinimąsi vonioję", "mes nenorim likti melagiais" ir pan. Pateikęs savo faktus p. Pilypaitis korespondencijos esmės ne tik nepakeičia, bet dar ją patvirtina pataisydamas neesmines smulkmenas. Visos eilės nelegantiškų žodžių pabėrimas be jokio reikalo.

Berželis net nebando ginčyti, kad nebuvo preciziškai taip, kaip aiškina p. Pilypaitis, tuo aiškinimu perimdamas sesių žygį brolių naudai. Šis korespondentas vistiek lieka sužavėtas tų sesių žygiu, kaip ir visi stovyklos laužo svečiai, ploję ir šaukę, kad tos sesės drąsuolės pasirodytų visiems. Šis sesių žygis nesumažina ir brolių jūreivių žygio: jie gi toli nuplaukė, naktį surado stovyklą, laimingai grįžo atgal. Tas labai gražu; apie tą grožį korespondentas ir paraše, neturėdamas jokios intencijos ką nors kitaip nušviesti.

Tiesa, kad spaudos korespondentai nevisada šimtu procentu dalyvių aprašo ar jį supranta.

Kitą sykį, žiūrėk, prie geriausių norų plunksna ima ir paslysta, bet pyktis už tai nereikėtų. O žodžius reikėtų naudoti elegantiškus, žmonių santykiuose tinkančius. Tas ypač tiktų visiems, kurie šalia savo pavardės deda dailius titulus.

Berželis.

Cvirkos memorialinis muzėjus įrengtas Kaune Donelaičio gatvėje, kur jis gyveno rašydamas "Frank Kruk". Gegužės 1 d. atidengtas prie to namo Cvirkos bronzinis biustas ant postamento.

Mokslas dabar sutraukia hemoroidus be skausmo ar nepatogumo

Surastas vaistas, kuris palengvina skausmus bei niežėjimą ir sutraukia hemoroidus.

Toronto, Ont. (Specialiai) — Pirmą kartą mokslas atrado naują gydomąją priemonę sutraukti hemoroidus ir palengvinti skausmą bei niežėjimą. Tūkstančiams pagelbėjo ši nebrangi priemonė, privačiai savo namuose be jokio vargo ar nepatogumo.

Daugeliu atvejų buvo švelniai palengvinti skausmai ir ištikrųjų atslūgimas (sutraukimas) įvyko.

Nuostabiausia—kad rezultatai buvo tokie, kad išgiję pareikšdavo: "Hemoroidai iš vis jau ne problema!"

Paslaptis šios naujos gydymo priemonės (Bio-Dyne) — atrasta garsaus mokslinio instituto.

Dabar ši nauja gydymo priemonė yra pasiūloma žvakučių (suppository) arba tepalo (ointment) pavidale vadinamu PREPARATION H.

Klauskite šio vardo vaistų visose vaistinėse — pinigų grąžinimo garantija.

JOINT REALTY LTD.
899 BLOOR ST. W. - TEL. LE. 4-6381

Turime daug įvairiose vietose namų pasirinkimui tik kreipkitės ir gausite pilnas informacijas.
Tvarkome visus morgičių reikalus.

MORKIS Antanas

Real Estate and Business Broker

1077 BLOOR ST. W., prie Dufferin St., Toronto.

LE. 4-8459 LE. 4-8450 BE. 3-5996 (namų)

Tamstos rasite pas mus didelį pasirinkimą:

NAMŲ, ĮVAIRIŲ BIZNIŲ, ŽEMĖS ŪKIŲ - FARMŲ, SKLYPŲ.

Mes ypatingai gerai sutvarkome morgičius ir skoliname įmokėjimui pinigus.

Keli lietuviai ir kitų tautybių agentai visuomet tamstoms mielai patarnaus ir patars geriausiai įsigyti nuosavybes. Patartiną nepirkti ir neparduoti nuosavybių pirma nepasitarus su mumis.

CHRUŠČIOVAS RŪSTAUJA...

(Atkelta iš 1 pusl.)

Pagarba kovojantiems

Pavergtųjų savaitės proga sen. K. B. Keating savo laiške PEV seimui pareiškė:

"Mūsų, kurie turime laimę gyventi laisvame pasaulyje, yra šventa pareiga atiduoti specialią duoklę -tiems didiems patrijotams, kurie tebetęsia pasipriešinimą komunistams anapus geležinės uždangos. Jų pasišventimas laisvei ir nepriklausomybei nuolat ir nuolat turi būti psimenamas laisvajam pasauliui, kuris turi juos užtikrinti, kad jie nėra pamiršti. Žmogus yra gimęs būti laisvas ir linkti veidu į laisvės saulę. Kol narsiosios tautos ir drąsiosios valstybės tebėra po komunistinės tironijos batu, tol joks tikras laisvės ir demokratijos šauklys negalės nurimti".

Atitinkamos pamaldos buvo atlaikytos įvairių tikybų dievnamiuose visoj Amerikoj. Niujorko katalikų katedroj iškilmingas pamaldas atlaikė pats kardinolas Spellman, o pamokslą pasakė vysk. Griffith. Prez. Eisenhoweris dalyvavo Gettysburg, Pa., presbiterininkų specialiose pamaldose.

Paieškojimai

Vytautas Grikis, s. Jurgio, gimęs 1924 m. vaasrio 2 d. Kaune, prašomas atsiliepti šiuo adresu: Lithuania USSR, Kaunas, Molėtų g. 8-2, Jadvyga Širvinskienė.

Antanas Šukaitis, gim. 1925 m. rugsėjo 19 d. Noreikiškių k., Kauno rajone, ieškomas sesers, gyv. Lietuvoje. Atsiliepti šiuo adresu: Emmy Dirsė, R.R. 2, Scotland, Ont., Canada.

R. CHOLKAN REAL ESTATE LIMITED

527 Bloor St. W. Telef. LE. 2-4404

Perkant ar parduodant bet kokią nekilnojamą nuosavybę, kreipkitės į šią gerai žinomą firmą. Turime didelį pasirinkimą įvairių namų, biznių, sklypų, farmų, apartmentų ir kitokių nuosavybių. Sudarom paskolas. Sąžiningas patarnavimas.

Ossington - Dundas
$500 įmokėti, 6 kambarių namas, arti viršo, vieta garažui, pilna kaina $7.500 ir viena atvira skola 10 metų.

Jane - Annette
$2.000 įmokėti, 5 kamb., mūr., atsk. bungalow, ir 4 kamb. apt. rūsyje, alyva šild., garaž., didelis gražus kiemas. Pilna kaina $15.300.

Indian Rd. - Bloor
2.800 įmokėti, 8 kamb. mūr. namas, 2 virt., mod. vonia, garažas, didžiulis kiemas, arti visko, viena skola 10 m.

Rusholme Rd.
$4.000 įmokėti, 12 kamb. mūr. namas, 2 vonios, 2 mod. virt., vand. alyva šild., žaidimų kamb. rūsy, dvigubas garažas, didžiulis gražus kiemas. Šeimininkas išvyksta iš Kanados.

Clendenan - Bloor
$6.000 įmokėti, 7 kamb. atsk. mūr. namas, kvadrat. planas, 2 mod. virt., vand. alyva šild., garažas, viena skola 10-čiai metų.

Wright Ave. - Roncesvalles
$6.000 įmokėti, 13 kamb. atsk. mūr. namas, kvadrat. planas, 3 virt., vand. alyva šild., gražus kiemas, arti apsipirkimo bei susisiek., geras nuomav.

Baby Point
$6.000 įmokėti, 10 kamb. atsk. mūr. namas, kvadrat. planas, 2 virt., vand. alyva šild., garažas, žema kaina.

Havelock - College
$6.500 įmokėti, 9 kamb. atsk. mūr. namas, 2 mod. virt., kvadrat. planas, vand. alyva šild., gražus kiemas, lengvos ir ilgos išsimokėjimo sąlygos.

Jane - Bloor
$7.000 įmokėti, 5 kamb. mūr. puikus bungalow, tiktai 6 m. senumo. Centr. planas, alyva šildom., modernus viduje, garažas su privačiu įvaž., kilimai etc. 20 metų atvira skola.

Jane - Baby Point
$7.000 įmokėti, 8 kamb. per 2 augštus, atsk. mūr. namas, centr. planas, vand. alyva šild., žaidimų kamb. rūsy, gražus kiemas, garažas su priv. įvažiavimu, žema kaina.

Doevrcourt - College
$7.000 įmokėti; 4 atskirų butų, mūr. namas — 4-pleksas, modernus viduje, vand. alyva šild., plius didelis k. rūsyje, 2 garažai, 10 m. skola, labai geras investavimas.

Indian Rd. - Bloor
$9.900 įmokėti, 11 kamb. atsk. mūr. namas, 3 mod. virtuvės, 3 vonios, vand. šildymas, gerąžas su priv. įvaž. Geras nuomavimui, visai arti Bloor.

P. KERBERIS
TEL. DARBO LE. 2-4404 - - - NAMŲ LE. 5-1584

Federacinė ir provincinės valdžios

(CSc) — Kanados ateivius dažnai sumaišo, supainioja Kanados federacinės sistemos valdymo forma. Atsitinka ir su senais šio krašto gyventojais. Kai kuriuos įstatymus leidžia federacijos parlamentas, kitus dešimts skirtingų provincijų parlamentų. Provincijos parlamente viena partija turi daugumą ir sudaro vyriausybę, gi per federacijos rinkimus tos pačios provincijos piliečių didelė dauguma balsuoja už tos partijos kandidatus, kurie provincijos parlamente yra opozicijoje. Provincija iškelia bylą federacijos valdžiai už padarytus nuostolius. Vėl kur kita provincija, atrodo, kad renka tokius pačius mokesčius, kaip ir federacijos valdžia. Ir karts nuo karto federacijos kabineto nariai turi susitikti su atitinkamais provincijų kabinetų nariais, kad išlygintų susidariusius skirtumus. Visa tai atrodo labai supainiota ir nerangi forma.

Tikrumoje, ši sistema veikė nuostabiai gerai per paskutiniuo sius 92 metus, nuo to laiko, kai 1867 m. sudarius konfederaciją, Kanada tapo suvienyta.

Reikia atsiminti, kad tokio dydžio kraštui kaip Kanada, kurios plotas yra didesnis nei Europos žemynas, federacinė vyriausybės forma buvo būtinybė. Šiandien moderniųjų susisiekimo priemonių pagalba gal ir būtų įmanoma visą kraštą valdyti iš Otavos, tik vargu ar taip efektyviai. Konfederacijos sudarymo metu tai buvo visiškai neįmanoma. Kad nuvyktų iš Quebeco miesto į Halifaksą, keleivis turėjo plaukti garlaiviu ligi Pictou, iš ten arkliais važiuoti ligi Truro, nuo kur jau ėjo traukinys į Halifaksą.

Žiemą, šv. Lauryno upei užšalus, tekdavo vykti traukiniu per Montrealį į Portlandą, Maine valstybėje, gerą kelio dalį per JAV teritoriją. Likusią kelio dalį reikėdvo plaukti laivu. Jėi dėl kurių nors priežasčių nebuvo galima vykti per Amerikos teritoriją (o tais laikais ji nebuvo toks dragiškas kaimynas kaip dabar), tai padėtis tapdavo tiesiog beviltiška, reikdavo organizuoti ekspediciją (žiemos metu visai neįmanoma) per laukines, neištirtas Quebeco ir Naujojo Braunšveigo girias.

Rytinės Kanados sunkumai buvo tik juokai palyginus su vakarine Kanados dalimi. Kai 1869 m. Britų Kolumbijos atstovai vyko į Otavą aptarti prisijungimo prie naujosios dominijos sąlygų, jie kelionėje išbuvo nuo gegužės 10 ligi birželio 4, keliaudami laivu į San Franciską ir iš ten traukiniu skersai visą Ameriką. Norėdami išvengti sve timų valstybių, jie būtų turėję plaukti aplink visą Amerikos kontinentą.

Tokioms sąlygoms esant, buvo neišvengiamai visus vietinės administracijos reikalus palikti provincijų žiniai. Iš kitos pusės, atrodė, lygiai reikalinga išlaikyti stiprią centrinę vyriausybę, nes tuo metu vos pasibaigęs pilietinis JAV karas buvo parodęs, kad per didelės valstijų teisės veda į nesantaiką. To išvadoje, vyrai sukūrę Dominiją, dar vadinami "Konfederacijos Tėvai", parinko tokią federacinės organizacijos formą, kuri buvo griežtai priešinga Amerikos sistemai. Ten valstijos turi visas teises, kurios specialiai nėra perduotos federacinei vyriausybei. Kanadoje priešingai — federacija turi visas teises, kurios nėra pavestos specialiai provincijoms.

1867 m. Britų-Šiaurės Amerikos Akto, kuris yra ir Kanados konstitucija, 92 skyrius išvardina šešioliką sričių, kuriose provincijos turi išimtinas teises leisti įstatymus. Prie šių dar yra pridėta auklėjimas ir dalis imigracijos reguliavimo (kartu su federacijos vyriausybe). Tarp svarbiųjų provincijos teisių yra nuosavybės ir civilinės teisės, sveikata ir gerbūvis, teisingumo administracija ir viešieji keliai. Tiesioginio mokesčių rinkimo teisė vėliau provincijų buvo užleista federacijos valdžiai, kuri, savo ruožtu, prisiėmė tam tikras atsakomybes, kurios būtų priklausę provincijoms, ir kuri dalį surinktų mokesčių grąžina provincijoms.

Šie, taip vadinami, "mokesčių pasidalinimo susitarimai" ir būna didžiausi nesutarimo obuoliai tarp dominijos ir provincijų. Jie vėl bus aptariami sekančioje konferencijoje tarp federacijos ir provincijų ministerių birželio 6 d. Kad provincijų teisių klausimas yra svarbesnis nei partijos ištikimybė, rodo faktas, kad Ontario konservatorių vyriausybė tiek pat kietai spaudė konservatorių valdžią Otavoje, kaip ir CCF Saskatchevano vyriausybę, arba Britų Kolumbijos Socialinio Kredito valdžią.

Dominijos vyriausybė, ir taip jau apkrauta gynybos, valstybinės skolos ir socialinio gerbūvio (kuris buvo tikrumoje perimtas iš provincijų) sunkiomis naštomis, aišku, nenori nustoti per didelės dalies savo gyvybinių pajamų, gaunamų iš tiesioginio mokesčių rinkimo. Tačiau ir provincijoms reikalingi pinigai padengti jų dalį socialinio draudimo, viešųjų darbų bei švietimo išlaidų. Todėl atrodytų, kad gal pasikeitusių aplinkybių šviesoje reikėtų pertvarkyti dominijos bei provincijų teises, nusakytas Britų-Šiaurės Amerikos Akte.

Tai irgi nėra taip lengva. Britų-Šiaurės Amreikos Aktas buvo priimtas Britų parlamento, kuris, jei Kanada nebūtų nepriklausomas kraštas, galėtų jį ir pakeisti. Faktiškai, dominijos parlamentas formaliai prisiėmė teisę konstituciją pataisyti, aišku, tiktai reikaluose, kurie yra federacinės jurisdikcijos ribose. Bet kas turėtų daryti pakeitimus, liečiančius tiek dominiją, tiek ir provincijas?

Praktikoje, susidariusius skirtumus išsprendžia derybos, kaip tai buvo daroma jau virš 90 metų. Keičiantis socialinėms bei ekonominėms sąlygoms jų bus daugiau. Tačiau, kaip jau mes sakėme pradžioje, Konfederacijos Tėvų įvesta organizacija, labai sėkmingai pergyveno visas audras, jau vien dėl to, kad savo pagrinduose tai yra sveika organizacija, ir ji, tur būt, yra vienintelė, tinkama šio krašto sąlygoms.

"Literatūros ir meno metraštis". — Tokiu titulu Valstybinė grožinės literatūros leidykla Vilniuje neseniai išleido knygą, kurioje pateikiama 1958 m. Lietuvos kultūrinio, literatūrinio ir meno gyvenimo įvykių apžvalga, žinoma, su tam tikra komunistine tendencija. Be apžvalginių straipsnių, atspausdinta ir kaikurių rašytojų kūrybos ištraukos. Knyga esanti išleista 6.000 egz. tiražu. Ateityje tokie metraščiai pasirodysią kasmet. **E.**

"Revizionizmas — svarbiausias pavojus". — Valstybinė politinės ir mokslinės literatūros leidykla išleido 308 pusl. straipsnių rinkinį "Revizionizmas — svarbiausias pavojus". Tai esąs pirmasis "tokio pobūdžio straipsnių rinkinys lietuvių kalba", pastebi Vilniaus radijas birželio 5 d. Leidinys padėsiąs "ryžtingai kovoti prieš atskirus revizionistinius pasireiškimus". Bet pažymėtina, kad straipsniu autoriai — rusai.

Joseph A. PETERS Ltd.

REALTORS
Narys Toronto Real Estate Board.

1362 ST. CLAIR AVE. WEST TELEFONAS LE. 2-3321

Bloor - Ossington
$2.500 įmokėti, 7 didelių kambarių, mūrinis atskiras namas. 2 virtuvės, vandeniu šildomas, dvigubas garažas. Labai arti Bloor.

St. Clair - Bathrust
$5.000 įmokėti, 7 dideli kambariai atskiame labai gerų plytų name. 2 virtuvės, vandens ir alyvos šildymas. Platus įvažiavimas. 10-čiai metų vienas atviras morgičius.

Jane - Lawrence
$2.500 įmokėti, 14.500 pilna kaina. 6 kambarių bungalow. Privatus įvažiavimas. Labai lengvos išsimokėjimo sąlygos. Arti mokyklos.

Dundas - High Park
$1.500 įmokėti, 6 gražūs kambariai, 2 virtuvės, vandens ir alyvos šildymas, vienas atviras morgičius 10-čiai metų. Vieta garažui.

Delaware - College
$6.000 įmokėti, 8 kambariai, 2 virtuvės, vandens šildymas. Dvigubas garažas. Vienas atviras morgičius 10 metų.

Bloor - Jane
7 labaididėli ir gražūs kambariai kilimais iškloti. Atskiras puikus namas, Privatus įvažiavimas.

Pirkdami ar parduodami kreipkitės:

B. MARIJOŠIUS

Įstaigos tel. LE. 2-3321 **Namų tel RO. 2-5543**

V. VASIS
REAL ESTATE
872 Bloor St. W. Telefonas LE. 1-4605
Didelis pasirinkimas gyvenamų namų, biznių, žemės statyboms.
Jūsų patarnavimui skambinti:
J. GUDAS — LE. 1-4605, namų LE. 6-7109.

PRANO BARAUSKO
Draudimų agentūra
Visų rūšių draudimai.
TELEFONAS
RO. 6-0811
arba RO. 6-0832
49 Cameo Cres., Toronto 9, Ont.

Baltica
Lietuviška Rūbų Valykla ir Skalbykla
966 Dundas St. W. - - Tel. LE. 1-5688
Valome, džiovame, įaudžiame ir taisome.
PAIMAME IR PRISTATOME Į NAMUS.
Jūsų patogumui patarnaujame nuo 8 val. ryto iki 7 val. vakaro.
Darbas atliekamas greitai ir sąžiningai.
Sav. V. BLOCKIS

ŽUKLAVIMO
ir įvairius kitus SPORTO REIKMENIS su atitinkamomis nuolaidomis gausite tik:

J. Beržinskas
1212 DUNDAS ST. W. - TORONTO - TEL. LE. 2-9547
Čia pat galite užsisakyti laivams motorus bei įvairius medžioklinius šautuvus.

Kvalifikuotas technikas taiso
televizijos ir radio aparatus
TAPE REKORDERIUS, Hi-Fi, PATEFONUS.
J. STANIONIS
19 GLEN BELLE CRESC. Telefonas RU. 1-7861

NAUJAME MODERNIŠKAI ĮRENGTAME
MOUNT ROYAL MOTORS
garaže jūs galite savo automobilio pataisymo reikalus išsiaiškinti lietuviškai. Daugiau kaip 20 m. patyrimo praktika mes garantuojame darbo sąžiningumą.
Darome visų rūšių automobilių ir sunkvežimių mechaniškus pataisymus, sulankstymų ištaisymus, dažymą, priekinių ratų sureguliavimą ir balansavimą su geriausiomis BEAR mašinomis, automatiškas ir standartines greičių dėžes, stabdžių juostų pakeitimus — nuo $18.00.
Taip pat turime padangų, baterijų ir kitų auto reikmenų.
Vilkiko patarnavimas veikia 24 valandas. Lietuviams duodama nuolaida.
3 Aukland Rd. — Tel. BE. 2-2131
Nakties metu tel. RO. 7-0086
(Aukland gatvė prasideda prie 5249 Dundas St. W., į vakarus nuo Six Point).

Skubus TELEVIZIJOS pataisymas
Dalys garantuotos 3 mėn. Dirbam iki 11 val. vak.
RO. 6-9367 — V. Semaška

Lietuvių moterų KIRPYKLA
Doma Hairstyling
1618 BLOOR ST. W.
(netoli Dundas)
Telefonas LE. 3-2904
Sav. D. KAUNAITĖ

LIQUIFLAME
OILS LTD.
Atstovas
H. ROŽAITIS
Greitas kuro-alyvos pristatymas ir patarnavimas.
Telefonas LE. 3-4908.

TAUPYK ir SKOLINKIS
Kredito Kooperatyve "PARAMA"
Paskola 1 asm. iki $3.000. Paskolos, indėliai ir gyvybė apdrausta.
DARBO VALANDOS:
Pirmadieniais ir Penktadieniais nuo 10-12 v. ryto ir 5.30-9 val. vak.
Antradieniais — nuo 10-12 val. ryto ir 7 - 9 val. vak.
Trečiadieniais ir Ketvirtadieniais nuo 10-12 val. ryto uždaryta.
Būstinė: Lietuvių Namai, 1129 Dundas St. W., Toronto, Ont.
Telefonas LE. 2-8723

DĖMESIO! DĖMESIO!
Taisau visų rūšių Televizijas, namų ir auto radijas
Darbas sąžiningas ir garantuotas. AL. ČIŽIKAS
18 SKYLARK RD., Toronto. Telefonas RO. 6-4063

Krosnys — Gazai — Alyva — Anglys
CONVERSION BURNERS — gazo ir alyvos. VANDENS TANKAI — gazo ir alyvos. VĖSINTUVAI (air conditioners) vasarai ir žiemai. KROSNYS "Gurney" — gazo ir elektros. ŠALDYTUVAI — gazo ar elektros. Visų rūšių remonto darbai.
ROSE HEATING - TINSMITH CO.
844 Broadview Ave. Krautuvė: 723 Gerrard St. E.
SAVININKAI ZALECKIAI
Telefonas HO. 6-1623.
Pas mus pigesnės kainos ir didelis pasirinkimas.

ŠILDYMO KONTRAKTORIUS
Visų rūšių šildymas ir įvairios pompos.
999 College St., Toronto. Telef. LE. 4-6123
ANT. JUOZAPAITIS

— STUDENTAI —

(Atkelta iš 2 psl.)

jį aplenkė ir paprašė motinos:

— Pas mane draugai... pasitarti dėl koncerto... Netrukdyk Jono, nieko nesakyk. Jie tuojau išeis...

Motina piktai pasižiūrėjo į dukterį, oriai linktelėjo svečiams ir dingo koridoriuje, iš kurio vedė durys į svetainę.

Atėjusių veidai buvo rimti: Laurinaitis nesišypsojo, Bliūdžius nenustygo vietoje ir trynė rankas, tik Liucijus ramiai įsižiūrėjo į "Alionušką".

— Kas atsitiko? — nustėrusi klausė Elena.

— Nieko, — trumpai atsakė Laurinaitis. — Pas Mykolo seserį rašytojas sėdi, baigia jam perspausdinti kažkokią apysaką. Todėl mes pas tave. Reikia pasitartis.

Elena atsiduso, patikrino ar sandariai uždarytos durys, ir atsisėdo.

— Kodėl nebuvai dviejuose pasitarimuose? — griežtai kreipėsi į ją Laurinaitis. — Mes niekam neprisiekėme. Ne vaikai. Bet ryšiai... ryšiai, kuriais susijungėm, veda arba į pergalę, arba... Svarstyti jau per vėlu!

— Tu pamiršai pareigą, — patvirtino Bliūdžius. — Tėvynė reikalauja!

— Baikit plepalus! Apie reikalą... — atsigręžė nuo "Alionuškos" Liucijus.

— Pasakyk mums — kodėl?— neatelido Laurinaitis.

Elena vedžiojo pirštu per pianino dangtį ir stebėjo, kaip jame atsispindi ranka. Ką atsakyti? Kad, grįžus Jonui, ji pamiršo tą "kenčiančią liaudį", kurios nepažino? Be to, ėmė blaiviau galvoti, ir ją apėmė baimė, kad gali suimti. Kalėjimas vietoj Jono, vietoj atlasinės motinos suknelės ir Filharmonijos parterio...

— Man nubodo jūsų šnekos apie kolūkius, Gediminą... — atsakė Elena. — Kam ta mūsų organizacija, pasitarimai, jeigu mes nieko nedarome?

— Bravo! Nors viena protinga galva atsirado! — garsiai nusijuokė Liucijus.

Jį nutildė pikti balsai:

— Tyliau! Tyliau!...

— Ir susirinkome apie tai pakalbėti, — pradėjo Laurinaitis, matyt, patenkintas Elenos pasiteisinimu. — Reikia veikti. Laisvas pasaulis žiūri į mus. Laisvas pasaulis sujudėjo. Girdėti vis garsesni balsai prieš komunizmo tironiją. Ir mes prisijungsime.

— Trumpiau, — paprašė Liucijus.

— Mūsų kursas išvažiuoja Kaunan į pedagoginę praktiką. Aš kalbėjausi Kaune su patikimu studentu... Ruošiama grandiozinė protesto demonstracija! —Eustachijus įsikarščiavo, sprendžiais. — Vėlinių naktį. Aptarkime šiandien, kuo mes prisidėsime.

— Daužyti reikia viską! — Bliūdžius pašokęs mosavo ore mažučiu kumščiu, net suspindo jo akys. — Langus daužyti! Milicija — akmenimis! Gera būtų ginklų...

— Kad tu, Mikai, šaudyti nemoki, — pastebėjo Liucijus. — Kas dalyvaus demonstracijoj?

— Plačiosios masės — darbininkai, studentai! Užtvindys gatves! — Laurinaičio veidas buvo žiaurus, lūpos susispaudė, išsoko žandikauliai.

Po neilgų ginčų nusprendė: vienam reikia sakyti kalbą, kitiems rinkti pinigus žvakėms (iš studentų nerinkti, tik iš organizacijos narių), pasistengti, kad visa atvažiavusių praktikon studentų grupė nueitų prie kapinių.

— Kas kalbės? — apsidairė Bliūdžius. — Burtais?...

— Ne, — atsiliepė jau aprimęs Laurinaitis. — Aš pagalvojau. Tai susiję su rizika. Mes kol kas neturime rizikuoti savo nariais. Raskime ką nors kitą.

Elena klausėsi tylėdama. Ją vis labiau ir labiau kaustė baimė. Jai rodės, kad štai, šią akimirką, gali paskambinti, ji atidarys duris — ant slenksčio stovi milicininkas!

— Niekas nesutiks,—tarė Liucijus. — Kiekvienas dreba dėl savo kailio.

— Liucijau pašnekėk su Norkaičiu, — matyt, iš anksto apgalvojęs kandidatūrą, siūlė Laurinaitis.

— Nereikia, — įsiterpė Elena. — Jūs nesuprantate, kad nereikia!..., — Ji nežinojo, ką daugiau sakyti.

— Jonas?... — nusišaipė Liucijus. — Jis man trumpai atsakys: "Eik po velnių! Dirbti reikia!".

Visi nutilo.

— Mes turime rasti žmogų... —tyliai užvedė Laurinaitis. — Žmogų, kurį galima priversti, jeigu nesutiks.

— Kuo gi priversi? — burbtelėjo Liucijus.

— Pagalvokim... Ar nežinote tokio, kuris kažką padarė?... Jūs žinote, o kiti nežino... Galima pagąsdinti... pagrasinti. Galima...

— Oho!... — švilptelėjo Liucijus. — Čia Norkaičio kandidatūra kaip tik.

Kai tik kuris ištardavo Jono pavardę, Elena krūpteldavo. Kad neišsiduotų, suspaudė tarp kelių rankas.

— Kodėl tinka? — greitai paklausė Laurinaitis.

— Tinka... — lyg dvejodamas — sakyti ar ne, — tvirtino Liucijus.

— Na, tu aiškiau, — reikalavo Bliūdžius.

— Nepatogu prie damų, — atsakė Liucijus, pažvelgęs į Eleną.

— Sakyk..., Pasakyk! — prašė ji, pagauta smalsumo, pamiršusi gresiantį Jonui pavojų.

— Damų pas mus nėra. Yra lygiateisiai organizacijos nariai, kurie privalo viską žinoti, — pareiškė Laurinaitis.

— Tu — tikra Žana d'Ark! — kreipėsi Liucijus į Eleną. — Kodėl tinka? Gi niekas nežino, kad jis išsiuntė iš Instituto nėščią Vaiskytę. Sakėte, kad damų nėra, — suprantate, Vaiskytė ne šventa dvasia pradėjo. Norkaitis turėtų jai būti lyg ir vyras, bet vesti nesiteikė.

Valerijonu kvepėjo kambario tyla, netrikdoma nė vino žodžio. Elena susitraukė už pianino kampo, baimingai žvelgdama į visus.

— Labai gerai, kad nėščia, — po minutės džiaugėsi Laurinaitis. — Mes jį vėliau į organizaciją...

(Bus daugiau)

Bažnyčios būklė Lenkijoje sunkėja

Šiandieninė Lenkija yra beveik 100% katalikų gyvenamas kraštas. Kitokių religijų gyventojų skaičius labai sumažėjo, palyginus su prieškariniais laikais. Po nacių vykdytų žudynių žydų beliko labai mažai, Ukrainą prijungus prie Sovietų Sąjungos nebedaug beliko pravoslavų, o protestantų mažai beliko, kai repatriavo vokiečiai. Šiandieninėje Lenkijoje neabejotinai populiariausia ir augščiausiai vertinama asmenybė yra kardinolas Wyszynskis, Lenkijos primas. No rėdamas sustiprinti savo padėtį į jį kreipėsi net Gomulka, pažadėdamas tam tikras laisves Bažnyčiai.

Tačiau juo labiau Gomulka tvirtėja tuo labiau jis tolsta nuo savo pažadų ir pradeda vis labiau ir labiau spausti Bažnyčią. Kaip ir anksčiau, komunistinė valdžia santykiuose su Bažnyčia stengiasi remtis vad. lojalių katalikų "Pax" organizacija ir jos vadu Piaseckiu.

Neseniai buvo pranešta, kad Gomulka buvo pasikvietęs ir ilgai kalbėjosi su Piaseckiu. Aišku, kad Gomulka stengiasi rasti katalikų tarpe nuolankesnių vei kėjų, kuriais galėtų prisidengti prieš primą ir visą katalikišką visuomenę, kai valdžia ėmėsi naujų žygių, kurių tikslas sunaikinti visuomeninę ir karitatyvinę Bažnyčios veiklą. Jau kai bama, kad visokios bažnytinės rinkliavos, skirtos šalpai bei kul tūriniams reikalams, bus apdėtos mokesčiais ir tai net iki 60%. Vadinasi nuo parapijinių rinkliavų Bažnyčios veiklai teliks 40 %. Paliečiami ir dvasininkai. Štai pagal š.m. sausio 30 d. potvarkį niekas neturėjo teisės naudotis didesnio gyvenamo ploto butu, kaip nustatyta. Visi kiti butai bei kambariai yra valdžios dispozicijoje. Išimtis numatyta tik valstybės pripažintų religijų kulto patalpoms. Vykdant šį potvarkį praktikoje, buvo daroma išimtis vyskupų buveinėms. Dabar ir vyskupų butams pritaikoma tas pats. Už patalpas didesnes kaip 8x9 metrų teks mokėti nuomą.

Iki šiol kunigų seminarijų klierikai būdavo atleidžiami nuo karinės prievolės, o dabar pradėta juos imti. Jie siunčiami į pulkus atlikti karinę prievolę lygiai su visais.

Lenkijos tikinčiųjų masės dėl Bažnyčios suvaržymų labai jaudinasi ir kartais dėl to prieina net prie sąmišių. Štai netoli Liublino esančiame Krasnike dideli neramumai įvyko birželio 25 d. Tame naujai išaugusiame metalo pramonės centre nėra nei bažnyčios, nei koplyčios. Katalikai gyventojai sukūrė komitetą surinkti pinigų koplyčiai pastatyti ir pradėjo rinkti statybinę medžiagą. Kol nėra koplyčios pamaldos būdavo suorganizuojamos atvirame ore aikštėje, kur buvo pastatytas kryžius ir Dievo Motinos stovyla. Bet staiga pasklido žinia, kad valdžia leidimo koplyčiai statyti neduoda. Susidariusi minia pirmiausiai nuėjusi išdaužė rotušę ir apmėtė akmenimis milicijos būstinę. Ji buvo numalšinta tik iškvietus daugiau milicijos pajėgų iš Liublino.

Suprantama, kad tuojaus po to prasidėjo areštai, tačiau visuomenės nuotaikos pasirodė aiškiai. Nors valdžia aiškina, kad leidimas koplyčiai pastatyti buvęs neduotas tik dėl to, kad negera esanti vieta, kad ji nesiderinanti su numatytu miesto plėtimo planu, kad kitoje vietoje leidimas būsiąs duotas, tačiau gyventojai nerimsta. Valdžiai tai, žinoma, sudaro nepatogumų ir šiokių tokių nemalonumų.

Kaip toliau Bažnyčios reikalai vystysis, žinoma, priklausys nuo daugelio politinių ir ūkinių tendencijų.

Kaip praneša Reuterio atstovas iš Varšuvos, Krasniko sąmyšis buvo tikrai nemažo masto. Demonstracijoj, kuri iš valdžios organų reikalavo patvirtinti koplyčios statybos planą, dalyvavo per 2.000 asmenų. Minia susirinkusi pasklidus gandams, kad valdžia norinti naktį pašalinti koplyčiai numatytoj vietoj pastatytą kryžių ir Dievo Motinos stovylą, prie kurių būdavo laikomos pamaldos.

Pasak Reuterio korespondento suimta buvę per 100 asmenų, kurių pusė buvusi paleista, o kiti nugabenti į Liubliną. Varšuvoje valdžios atstovai užsienio korespondentams aiškinę, jog sąmišį sukėlę fanatikai.

.. ŠYPSENOS ..

Mama nesutiks

Anglijos būsimasis karalius Edvardas VII vaikystėje tikybos pamokos metu išklausė kapeliono aiškinimą, kad Dievo akyse visi žmonės lygūs, ir sako:

— Taip, aš tuo tikiu, bet mama tai tikrai nesutiks...

Nekaltas klausimas

Maskvoje per raudonąją aikštę eina iš provincijos atvykęs pilietis su sūneliu. Šis ir klausia:

— O kas ten, tėveli?

— Tai Kremlius, vaikuti, kur dirba didieji Sovietų Sąjungos vadai.

— O kam tokia augšta siena?

— Kad neperkoptų banditai, vaikeli.

— Iš vidaus ar į vidų? — pasiteiravo vaikas.

Gera šeima

— Sveikinu, sveikinu, girdėjau paėmei žmoną iš labai geros šeimos! — sveikina bičiulis sutikęs neseniai vedusį.

— Kaip tai paėmei iš šeimos? Ji visą šeimą su savim atsivedė!

Optimistas

Kompanijoje, pradėjus kalbėti apie optimizmą ir pesimizmą, vienas iš dalyvių paaiškino, kas yra optimistas.

— Optimistas yra 85 metų vyras, kuris veda 50 metų moterį ir buto ieško netoli mokyklos...

Nekalbus

— Man rodos, kad Juozas labai nekalbus vyras.

— Kodėl?

— Nagi prieš metus paskolinau jam šimtą dolerių ir iki šiandien jis inekad to neprisiminė nei žodžiu...

Parinkti vardą nelengva

— Aš nusprendžiau mūsų dukrelę pakrikštyti Saulutės vardu, — sako žmona.

— Puiku, — atsliepė vyras, — pirmoji mergaitė, kurią aš mylėjau taip pat vadinosi Saulutė.

— Žinai, — valandėlę pagalvojusi sako žmona, — gal geriau pakrikštykime Elzbietos, mano motinos vardu...

Dailininkų pokalbis

Susitikę du dailės akademijos studentai kalbasi:

— Aš, — sako vienas, — nutapiau vaisius taip natūraliai, kad kai atidariau savo kambario langą, atskrido du paukštukai ir bandė lesti.

— O aš, — sako antrasis,—nutapiau pernai šveicarišką sūrį taip natūraliai, kad šiemet jame jau atsirado kirminų...

Idealus vyras

Vienas prancūzų moterų savaitraštis paskelbė anketą, ieškodamas tiksliausio gero vyro aptarimo. Iš tūkstančių atsakymų geriausiais buvo pripažinti šie:

1. Tobulas vyras viską daro iš meilės, ką galėtų padaryti iš mandagumo.
2. Manasis.
3. Idealus vyras, kuriam patinka ir kuris džiaugiasi duodamas žmonai pinigų.
4. Tas, kuris visą gyvenimą sugeba sukurti iliuzija, kad ji yra ideali žmona.
5. Kuris tau dovanos ir tave su pras, nors ir visas pasaulis bus prieš tave.
6. Idealus vyras tas, kuris sugeba išsižadėti visko, kas reikalinga, o pats yra nepakeičiamas.

Kas keliatės į kitą butą ir norite pigia kaina pervežti savo baldus, kreipkitės telefonu
LE. 3-1435
BR. STONČIUS

VALAU FOTELIUS
ir įvairius kilimus, taip pat išimu rašalo dėmes. Sutaisau išdirusius galus ir pradegintus kilimus.
Skambinti LE. 3-4912
P. KARALIŪNAS

Vyriškų ir moteriškų rūbų siuvėjas
K. ARDAVIČIUS
High Park rajone
2102 DUNDAS ST. W. Tel. LE. 3-2220
(tarp Howard Pk. ir Roncesvalles)

DĖMESIO VISIEMS KLIJENTAMS DĖMESIO!
WESTERN TEXTILES
PERSIKĖLĖ iš 766 Dundas St. W. į naujas, gražiai atremontuotas patalpas 876 B DUNDAS ST. W. Telefonas EM. 3-0984.
Dabar turime didelį pasirinkimą vilnonių angliškų medžiagų kostiumams, paltams ir visokių kitų siuntiniams į tėvynę ŽEMIAUSIOMIS KAINOMIS.

Taisau RADIO ir TELEVIZIJOS aparatus
Darbą ir dalis garantuoju 90 dienų.
A. STANČIKAS **Tel. LE. 1-5982**

Dr. E. Zubrienė
Dantų gydytoja
1577 BLOOR ST. WEST
(prie Dundas)
Telefonas LE. 2-4108
Priėmimo valandos:
nuo 9-12 ir 3-8 val. v.
Šeštadieniais pagal susitarimą

George BEN, B.A.
ADVOKATAS-NOTARAS
praneša, kad
persikėlė
į naujas patalpas
1134 DUNDAS ST. W.
Toronto 3, Ont.
Telefonas LE. 4-8431

W. A. LENCKI,
B.A., L.L.B.
TEISININKAS — ADVOKATAS - NOTARAS
100 ADELAIDE ST. W.
Room 107
Telefonas EM. 6-4182
Toronto

Lietuvio advokato įstaiga
Victor D. ALKSNIS
ADVOKATAS - NOTARAS
62 RICHMOND ST. WEST
/kampas Bay & Richmond/
Room 901
Telefonas EM. 2-2585

LIETUVIO ADVOKATO ĮSTAIGA
NEIMAN, BISSETT & SEGUIN
Advokatai — Notarai
35 HAYDEN ST., Toronto,
(arti Bloor ir Yong gatvių)
Telef. įstaigos: WA. 4-9501. Telef. namų: BE. 3-0978

A. P. GARAŽAS
1539 DUNDAS ST. W.
/prie Dufferin/
Visų rūšių mechaninis automobilių remontas. Spec. Fordomatic - Hydromatic transmisijos.
Sav. ANTANAS PAŠKEVIČIUS
Telefonas LE. 5-9130

Visi elektros darbai atliekami greitai ir prieinamomis kainomis.
VICTOR ELECTRIC CONTRACTING CO.
V. JUSKEVIČIUS,
Licenced master electrician.
Telef. HI. 7-1601
Toronto

Dr. V. Sadauskienė
DANTŲ GYDYTOJA
129 GRENADIER RD.
(2-ras namas nuo Roncesvalles), Toronto.
Telefonas LE. 1-4250
Priėmimo valandos: nuo 9-12 ir 3-8 val. vak. (pagal susitarimą).

Kabinetas: LE. 4-4451
Dr. P. MORKIS
DANTŲ GYDYTOJAS
Vakarais ir šeštadieniais pagal susitarimą.
1082 BLOOR W., Toronto 4.
(į rytus nuo Dufferin St.)

Dr. N. Novošickis
DANTŲ GYDYTOJAS
459 BLOOR ST. W.,
Toronto, Ont.
(Starkman vaistin. namuose)
Darbo valandos susitarus telefonu.
TEL. WA. 3-2003

OKULISTĖS
Br. Bukowska-BEJNAR, R.O.
Wiktoria BUKOWSKA, R.O.
274 RONCESVALLES AVE.
(prie Geoffrey St.)
TEL. LE. 2-5493
Darbo valandos: kasdien 10 v. ryto iki 9 val. vak.; šeštadieniais nuo 10 val. ryto iki 6 v.v.

Akių specialistas L. LUNSKY, R.O.

Pritaiko akinius visiems akių defektams. Ištiria akių nervus, kurie dažnai sukelia galvos skaudėjimą ir nervingumą. Kalba slavų kalbomis.
470 COLLEGE ST., Toronto
Telef. WA. 1-3924

Įstaiga veikia
168 val. savaitėje
DRAUDIMAS
RO. 9-4612
GENERAL INSURANCE
Turto draudimas (namai, auto ir pan.) visoj Ontario provincijoj.
AL DUDA

TORONTO, Ont.

VISI Į KANKINIŲ ŠVENTOVĘ MIDLANDE!

Rugp. 2 d. kviečiame visus Toronto ir kitų vietovių lietuvius vykti į Midlandą — garsiąją pirmųjų kankinių šventovę, kur stovi ir Lietuvos kankiniams pagerbti kryžius su užrašu: "Lietuvos Kankiniams — Kanados Lietuviai".

Šv. Mišios bažnyčioje įvyks 12 val. Giedos visi dalyviai, palydint vargonams. Visi prašomi giedoti žinomąsias giesmes.

2 val. p.p. — Kryžiaus Keliai. Prie lietuviškojo kryžiaus — pamokslas.

Liet. kryžius naujai nudažytas, sutvirtinti pamatai, parūpintas įrašas. Išlaidų susidarė $364. Išlaidoms padengti ten pat prie kryžiaus daroma rinkliava.

Autobusai į Midlandą nuo šv. Jono Krikštytojo bažnyčios išeina sekmadienio rytą 8.30 val. Užsirašyit abiejų parapijų klebonijose iki ketvirtadienio.

Vykstantieji savo automobiliais važiuoja 400 keliu iki Barrie. Nuo čia imti 27 kelią ir važiuoti iki Midlando. Midlande pasukti dešinėn į Kankinių šventovę — augštam, gražiam kalne. Iki pasimatymo Midlande.

Kanados Liet. Kat. Federacijos Toronto sk. valdyba.

Šv. Jono Kr. parapijos žinios

— Metinė Kanados lietuvių maldininkų kelionė į kankinių šventovę Midlande įvyksta šį sekmadienį, rugp. 2 d. Visi lietuviai maloniai kviečiami ir skatinami gausiai dalyvauti ir prie Lietuvos kankiniams pastatyto kryžiaus pareikšti meilę ir ištikimybę tiems, kurie aukojosi Dievo ir Tėvynės idealams.

— Gili padėka Gerojo Ganytojo stovyklos vadovams kun. kap. B. Pacevičiui, stud. klierikui J. Staškevičiu, stud. R. Galiauskui, visoms šeimininkėms ir ypač jų vadovei O. Jonaitienei.

Taip pat dėkojame dr. A. Pacevičiui.

— Šią savaitę Springhurste atostogauja kun. P. Ažubalis ir kun. dr. J. Gutauskas. Šiokiadieniais pamaldos vasarvietėje 8.30 ir 9 val. rytą, sekmadieniais — 9, 10 ir 11 val.

— Už a.a. Albino Sideravičiaus vėlę pamaldos rugpiūčio 2 d., sekmadienį, 11 val. par. bažnyčioje.

— Dėkojame kanadiečiams katalikams, kurie lankosi Springhurste liet. vasarvietės koplyčioje ir praėjusį sekmadienį koplyčiai paaukojo vertingų naujų bažnytinių reikmenų zakristijai ir altoriui.

— Sutuokta: Petras Juodvalkis ir Elena Rinkevičiūtė; Jonas Cibas ir Olga Krivanek.

— Pakrikštyta: Algirdas Jonas Žilinskas, Audrea Lynne Ališauskas, Vida Loreta Jasinevičiūtė, Ronnie David Hiel, Irena Ruth Stepanauskas, Algis Tomas Gineitis ir Rimantas Stasys Jakubauskas.

Prisikėlimo parapijos žinios

— Dar kartą visus kviečiame gausiai dalyvauti maldininkų kelionėje į Midlandą, kuri rengiama šį sekmadienį. Galį savo automobiliais paimti keleivių prašomi paskambinti klebonijon. Kurie nori vykti autobusais, prašomi skubiai registruotis abiejose klebonijose. Autobusai išeis nuo šv. Jono Kr. bažnyčios 8.30 val. ryto. Mišios Midlande prasidės 12 val. Kryžiaus keliai ir pamokslas prie liet. kryžiaus — 2 val. p.p. Mūsų bažnyčioje važiuojančių išpažintys bus klausomos šeštadienio vakare 6-8 val. ir sekmadienio ryte 7.30-9 val.

— Šį sekmadienį mūsų parapijoje yra Porciunkulės atlaidai. Kadangi jie supuola su maldininkų kelione, bažnyčioje didesnių iškilmių nebus. Tačiau pasilieką Toronte kviečiami pasinaudoti gausiomis atlaidų malonėmis. Pradedant šio šeštadienio dienos 12 val. ir baigiantis sekmadienio nakties 12 val. kiekvienas gali laimėti visuotinius atlaidus tiek kartų, kiek kartų jis aplankys bažnyčią ir sukalbės 6 Tėve mūsų, 6 Sveika Marija ir 6 Garbė Dievui Tėvui. Suprantama, norint tuos atlaidus gauti, reikia būti malonės stovyje, vad. atlikti išpažintį ir priimti Komuniją. Šeštadienio ir sekmadienio vakare bažnyčia bus atdara iki 8 val. vak. Išpažintys bus klausomos šeštad. 6-8 val. vak. ir sekmadienio ryte per visas Mišias, pradedant 7:30 val.

— Nežiūrint kelionės į Midlandą, šį sekmadienį mūsų bažnyčioje Mišios bus laikomos įprasta tvarka: 8, 9, 10 ir 11 val.

— Naktį iš ketvirtadienio į penktadienį nežinomi piktadariai vėl buvo įsilaužę į mūsų bažnyčią. Neskaitant sugadintų užraktų ir išdaužytų langų, didesnių nuostolių nepadaryta. Švenčiausias nebuvo paliestas.

— Vyriausioji pranciškonų vadovybė, praėjusią savaitę susirinkusi posėdžio, paskelbė sekančius potvarkius: provincijolas D. Gerb. T. Viktoras Gidžiūnas iškviečiamas į Romą mokslinim darbui; jo vieton trimečiui baigti (dar yra likę apie pusantrų metų) Romos paskirtas anksčiau provincijolu buvęs D. Gerb. T. Jurgis Gailiušis. Toronte dirbančių pranciškonų sąstatas pakeičiamas vienu kunigu: T. Steponas paimamas į Kennebunkportą provincijos ekonomo pareigoms, o Toronto vienuolyno ir Prisikėlimo parapijos ekonomo pareigoms atkeliamas iš to paties vieuuolyno T. Klemensas Žalalis. Tėvai pareigomis pasikeis greičiausia ateinančią savaitę.

— Laikinai pakeisti atostogų išvykstančio salės prižiūrėtojo Prisikėlimo parapijos salei reikalingas laikinis jos prižiūrėtojas. Pageidautina vyras ir žmona, nors tai ir nebūtina. Dirbti reikėtų vieną savaitę, pradedant rugpiūčio 1 d., bet su pareigomis susipažinti reikalinga jau šią savaitę. Geras atlyginimas. Suinteresuoti prašom teirautis klebonijoje.

— Kviečiame visus ruoštis dalyvauti tėvų pranciškonų stovyklavietės krikštynose - piknike. Šios iškilmės bus vaikučių stovyklos metu, rugpiūčio 9 d. Tai bus gera proga aplankyti savo vaikučius, apžiūrėti praplatintos ir patobulintos stovyklos, pailsėti, pasimaudyti ir pasilinksminti.

— Moterystės ryšiais sujungti Jonas Grubevičius su Anne May MacDonald. Jaunąją porą nuoširdžiai sveikiname ir linkime gražaus vedybinio gyvenimo.

— Tretininkų mėnesinė konferencija dėl išvykos į Midlandą nukeliama iš rugp. 2 d. į sekantį sekmadienį — rugp. 9 d.

"Aušros" jaunučių stovykla prasidės šį šeštadienį, rugp. 1 d., T. Pranciškonų stovyklavietėje, New Wasaga, ir truks dvi savaites. Stovyklaus apie 150 Toronto, Hamiltono, Sudburio, Paryžiaus, Clevelando, Bufalo, Čikagos ir kitų vietovių jaunimo. Stovyklautojai prašomi pasiimti su savim: pagalvę, 2 paklodes, 3 antklodes, arba miegojimo maišą, baltinių (bent 5 poras), ilgas ir trumpas kelnaites, šiltą megztuką, rankčluosčių, maudymosi kostiumą, sportinius batukus, kojines, dantų valymo priemones, nedūžtamą lėkštę, puoduką, peilį, šakutes, šaukštą; taipgi — maldaknygę, rožančių, turimus sporto bei žaidimų įrankius; kas turi, atsivežti akordeoną ar kitą muzikos instrumentą.

Vykstą privačiais automobiliais daiktus atsiveža su savim. Reikalingi nugabenimo visus daiktus su aiškiai užrašyta pavarde pristato į Prisikėlimo parapijos kleboniją iki šio trečiadienio vakaro. Mašinos į stovyklą išvyks šeštadienį apie 8 val. ryto.

Stovykloj sekmadieniais pamaldos bus 8.40 ir 11 val.

Rugp. 9 d., sekmadienį, įvyks stovyklavietės "krikštynos" - piknikas. Visi maloniai kviečiami ir laukiami. Stovyklautojai parengs programą, kurion bus įtraukti ir svečiai. Prisikėlimo parapijos komitetas ir katalikės moterys visus svečius pavaišins šiltais ir šaltais užkandžiais.

Viešėjo Springhurste vasarvietėje kun. dr. J. Tadarauskas, kuris buvo apsistojęs pas inž. Kšivicką, kun. S. Kulbis iš Montrealio ir kun. F. Gureckas iš Čikagos. Pastarasis lietuvių koplyčioje sekmadienį atlaikė pamaldas.

Pagerbtos Onos. Praėjusį sekmadienį, šv. Onos dieną, Springhurste, lietuvių vasarvietėje, šauniai atšvęsta Oninės pas p. Banelienę, o šventės išvakarėse, šeštadienį, pas p. Jonaitienę. Šventė tą dieną ir visa eilė kitų Onų — p. Vasienė, p. Jakimavičienė ir kt.

Automobilių - cadillacų loterijoj liepos 19 d. laimėjo asmenys JAV: Viola McDonald, C. J. Bauer, Pat Haggerty, Marion Tiel, V. F. Vandercker, D. L. Killigrew, M. Mollet, M. F. Litzeman, J. Wadas, B. Nazy, A. W. Sweenei, J. Thompson. Taipgi 12-kai bilietų pardavėjų teko po automobilį. Jų tarpe yra viena liet. pavardė J. Wadas iš Marsapequa, N. J.

Š.m. rugpiūčio 3 d. "Sivic Day" proga, PIRMADIENĮ, rengiama

didelė ir linksma GEGUŽINĖ,

kuri įvyks "SKY CLUB" aikštėje, prie "Brant Inn", Burlington, Ont. (10 mylių nuo Hamiltono).

VEIKS ĮVAIRUS BUFETAS,
TURTINGA LOTERIJA,
VERTINGOS ĮĖJIMO PREMIJOS,
ŠOKIAMS GROS BENNI FERRI ORKESTRAS.
PRADŽIA 7 VAL. VAKARO.

Esant nepalankiam orui viskas įvyks ten pat salėje.

Maloniai kviečiame visus Hamiltono, Toronto ir visų kitų vietovių lietuvius gausiai atsilankyti.

TF A-bės Hamiltono skyriaus valdyba.

Sekmadienį, rugpjūčio 9 d., visi kviečiami į T.T. Pranciškonų naujosios stovyklavietės

"Krikštynas" - piknika

11 val. šv. Mišios, po jų trumpa oficialioji dalis, užkandžiai, linksmoji dalis, maudymasis, sportas, žaidimai ir šokiai.

Telegrama JAV prezidentui

Ryšium su paskelbimu pavergtųjų tautų savaitės JAV, Kanados Liet. Bendruomenės Toronto apyl. valdyba pasiuntė padėkos telegramas JAV prezidentui Eisenhoweriui ir Kongreso pirmininkui.

Sudiev ateitininkų stovyklai!

Naujai įrengton Tėvų Pranciškonų stovyklavietėn šįmet suvažiavo 73 jaunuoliai. Tėvo Pauliaus rūpesčiu ir savanorių pasišventimu stovyklautojai čia rado visai pakitusį vaizdą. Naujos didžiulės patalpos su erdvia virtuve, miegamais kambariais ir valgykla gali sutalpinti porą šimtų stovyklautojų. Šiltas ir šaltas vanduo, puikus apšvietimas ir atskiri barakai berniukams ir mergaitėms.

Nežiūrint didelio lietaus prie atskirų barakų išsirikiavo eilės palapinių. Suskambėjo dainos ir gyvenimas užvirė žaliuojančiam miške. Programa tuoj pat buvo pradėta vykdyti nustatytu punktualumu ir visi stovyklautojai greit prisitaikė vietos sąlygoms. Nors iš pirmos dienos lietus gerokai krikštijo stovyklautojus, tačiau tas nekiek nenumušė jų nuotaikos. Sportas, įvairūs konkursai, paskaitos ir maudymasis užėmė kiekvieną dienos valandą ir net sunku buvo rasti laiko artistams pasiruošti laužų meninėms programoms. Penktadienio vakare buvo speciali programa paminėti mūsų partizanams. Pušų kvape ir ošiančio ežero ūžime skambėjo giesmės ir dainos, o joms nutilus po visą apylinkę buvo girdėti lietuviškų plokštelių muzika. Stovyklą aplankė daug svečių iš įvairių vietovių, jų tarpe ir ateitininkų sendraugių valdybos pirm. Kleiva iš Čikagos. Dienos bėgo nepastebimai ir nepamatėm kaip atėjo sekmadienis ir po šv. Mišių stovyklautojai su svečiais susirinko stovyklos uždarymui. Po premijų įteikimo ir meninės dalies jaunimas su savo tėveliais ir svečiais kartu papietavo ir pradėjo skirstytis į namus. Stovyklos metu įvyko 3 konkursai: bendro išsilavinimo, dailiojo skaitymo ir deklamavimo. Bendro išsilavinimo konkurse gimnazistų grupėje pirmas vietas laimėjo Kęstutis Raudys ir Virginija Sakalauskaitė. Jaunesniųjų grupėje — Eugenijus Sičiūnas, Benediktas Čeponkus ir Aldona Bušinskaitė. Dailiojo skaitymo konkurse geriausiai pasirodė Arvydas Vindašius ir Romas Juknevičius. Deklamavimo laurus nuskynė Aldona Bušinskaitė ir Kęstutis Dilkus. Taipgi buvo premijuotos tvarkingiausios ir gražiausiai papuoštos palapinės: mergaičių — "Silkės", "Katės" ir "Skunkės". Berniukų — "Žaibas" ir "Liūtai".

Stovyklos dvasios vadu buvo T. Rafaelis Šakalys, OFM. Stovyklai vadovavo B. Sakalas, A. Ankudavičius ir S. Sakalauskienė. Jiems talkino S. Balsevičienė, B. Birietienė ir E. Latauskaitė. Stovyklautojus skaniai ir sočiai valgydino ponios Stirbienė ir Dilkuvienė. **A.**

ŠOKIŲ VAKARĄ Springhurst vasarvietėje rugpiūčio 1 d. 8 val. vak. lietuvių salėje rengia šv. Jono Kr. parapijos L. Katalikių Moterų Draugija. Visi vasarotojai maloniai kviečiami atsilankyti.

Lietuvių Vaikų Namų Statybos Fondui

aukojo po $10: J. Aleknavičius, A. Virkutis; po $5: Bigauskai, Gataveckas, P. Čeponkus, Prielgauskas, Dambrauskienė, B. Sriubiškis, P. Imbrasas, A. Stasiulis, V. Vaičiūnas, D. Kaunaitė, J. V. Margis, L. Medelis, V. Plačiakis, S. Gajdelis, A. V. Balnis, E. A. Bubelis, J. M. Petravičius; $4: V. Kazlauskas, Kaminskas, B. Norkus, A. M. Basalykas; $3: M. A. Vaišvila; po $2: Bukšaitis, Puodžiūnas, P. Senkus, Ambakas, I. Beržinskienė, J. Tunaitis, P. Bakšys, O. Jakimavičienė, Miuleris, Masaitis, Žemaitis, R. Kazlauskas, M. Laužeckas, J. B. Mačkinis, I. Venckus, Kazlauskis, G. Dubininkienė, S. P. Valiukas, L. G. Bilkšys, E. Gailevičiūtė, J. Ažubalis, B. Urbelis, V. Paškauskas, B. Krūminienė, J. Beržinskas, S. K. Juknevičius; po $1: A. J. Valeška, M. Gudelis, A. J. Vacikevičius, J. Sabaliauskas, J. Jurkevičius, P. Gulbinskas, A. Usvaltas, S. Gailevičius, S. R. Slapšiai, Biliūnai, V. Juozapavičius, J. P. Austinskas, S. Dūda, E. Bartkus, Mažulaitienė, J. Lasys, V. Gylys, J. Senkus, A. Čepaitis, V. Ramanauskas, M. Zaliauskienė, T. Galinienė, Traginienė, O. Valiukienė, M. Žymantas, A. Urban, Matulevičius, Štuikys.

Visiems aukotojams nuoširdus ačiū. **Nek. Pr. Marijos seserys.**

T. dr. Kl. Žalalis, OFM

lietuvių pranciškonų provincijos vadovybės paskirtas dirbti Toronto Prisikėlimo parapijoj vietoj T. Stepono. Pastarasis išvyksta į Kennebunkport, JAV, kur perims iš T. Kl. Žalalio provincijolo ekonomo pareigas. T. Žalalis yra gyvenęs Montrealy ir aktyviai dirbęs visuomeninėj srity. Kurį laiką jis yra studijavęs Romoje, gilindamasis į bibliną teologiją. Jis yra teologijos daktaras ir šv. Rašto licenciatas. Lietuvių spaudoj yra rašęs socialiniais ir teologiniais klausimais.

T. dr. Vikt. Gidžiūnas, OFM, gerai pažįstamas torontiečiams, yra iškviestas Romon dirbti istorinėj pranciškonų ordino sekcijoj. Jo vieton paskirtas T. Jurgis Gailiušis, OFM, o Kennebunkport vienuolijos gvardijonu paskirtas T. Dyburys, OFM. T. J. Vaškys perkeltas gvardijonu į Green, Me., vienuolyną.

Gerojo Ganytojo stovykla

Naujai pastatytame ir stovyklavimui įrengtame šv. Jono Kr. par. Gerojo Ganytojo stovyklos pastate praėjusią savaitę stovyklavo parapijos altoriaus berniukai. Visas išlaikymas buvo padengtos iš parapijos kasos. Stovyklai sumaniai vadovavo kun. B. Pacevičius, stud. klierikas J. Staškevičius ir moksleivis R. Galiauskas. Kiekvieną dieną berniukams buvo sudaroma nauja programa: žaidimų, dainavimo, sporto ir laužai. Į nuotaikingus vakaro laužus susirinkdavo iki pusantro šimto svečių, atostogaujančių vasarvietėje. Stovyklos uždarymo lauže pavyzdingi berniukai buvo apdovanojami pa žymėjimais. Pirmąją premiją laimėjo E.Rovas. Stovykloj buvo gera tvarka. Stovyklautojai gyveno patogiai po du atskiruose kambariuose.

Ilgąjį savaitgalį prasideda Toronto sporto klubo "Vytis" stovykla, o nuo rugp. 9 iki 15 d. — mrgaičių stovykla, kuriai vadovaus mergaičių Marijos sodalicija.

Su Gerojo Ganytojo stovyklos atidarymu įrašomas naujas gražus lapas į šv. Jono Kr. liet. parapijos veiklą, o kartu ir į kolonijos lietuvių kultūrinį gyvenimą.

Dr. J. URBAITIS
Gydytojas ir Chirurgas
Nuo rugpiūčio 7 dienos
perkelia
savo kabinetą į naujas patalpas 1796 BLOOR ST. W., į vakarus nuo Keele prie Oakmount Rd.
Darbo valandos: 1 val.-3.30 v. p.p. ir 6-8 val. v., ir susitarus. Šeštadieniais: 11-3.30 val. p.p.
Telefonas: RO. 6-6791.

Dr. Aleksas Valadka
1081 BLOOR ST. W.
LIEPOS
ir
RUGPIŪČIO MĖN.
ketvirtadieniais ir šeštadieniais
KABINETAS UŽDARYTAS.
Telefonas LE. 1-2933.

AR ŽINOTE, kad
vaistus, maistą, medžiagas ir kt., laikrodžiai 17 akmenų tik už $24 su muitu. Didelis pasirinkimas medžiagų iš pavyzdžių. Pigiausios kainos ir greičiausias būdas siųsti į Lietuvą ir kt. per
ST. PRAKAPĄ
geriausia paskambinti iki 10 val. ryto telefonu RO. 7-9088
ir tą pačią dieną jūsų užsakymas tiesiog iš jūsų namų bus išpildytas.
Pamėginkite, ką jau daug įsitikino ir sutaupė.

Važiavimo mokykla WALDI
859 COLLEGE ST. LE. 2-5461
Lietuvis instruktorius
Kaina $1.50
Automatinės ir standartinės mašinos.

ELENĄ RINKEVIČIŪTĘ ir PETRĄ JUODVALKĮ,
sukūrusius šeimą,
sveikina ir linki saulėto ir laimingo gyvenimo
Irma ir Ignas Urbonai.

MONTREAL, Que.

Penktadienį šv. Ignaco, Jėzuitų ordino steigėjo šventės proga, mūsų bažnyčioje bus šv. Mišios rytą 8 val. ir iškilmingos šv. Mišios vakare 8 val. Ta proga nuo ketvirtadienio vidurdienio iki penktadienio vidurnakčio kiekvienas gali laimėti AV bažnyčioje visuotinius atlaidus tiek kartų, kiek kartų aplankys šią bažnyčią ir joje sukalbės šešis poterius šv. Tėvo intencija. Sąlygos laimėti šiuos atlaidus: atlikti išpažintį savaitę prieš ar po šios šventės ir priimti šv. Komuniją.

Mirė a.a. Leonas Benetis. Palaidotas pirmadienį, liepos 27 d., iš šv. Pijaus X parapijos bažnyčios. Laidotuvių pamaldoms vadovavo ir šv. Mišias atlaikė AV parapijos klebonas T. J. Borevičius, SJ.

T. St. Kulbis, SJ, išvyko Ont. provincijon lietuvių skautų stovyklos kapeliono pareigoms.

A.a. solisto Kosto Orento paminklinis antkapis, pastatytas visuomenės aukomis. Projektas Tel. Valiaus. Nuotr. J. Dvilaičio.

Dantų gydytoja

E. Zubrienė atostogauja nuo liepos 25 d. iki rugpjūčio 15 d. Pacientus pradės priiminėti po šios datos.

Petras Dirda su šeima iš Čikagos atostogauja pas savo gimines p. Zubrius ir Springhursto vasarvietėje. Ta proga jis aplankė "T. Žiburius" ir spaustuvę.

R. Jukrevičių namuose College gt. buvo kilęs gaisras nesant savininkams namuose. Pastebėję kaimynai pašaukė gaisrininkus, kurie greitai gaisrą likvidavo. Didesnių nuostolių nepadaryta.

Rhapsody televizijos programoj praėjusio sekmadienio vakarą buvo ir lietuviškų dalykų. Joje dalyvavo keletas liet. vaikų ir sol. V. Verikaitis.

Trivandrum. — Komunistinėje Indijos valstijoje per liepos pabaigoj įvykusias riaušes žuvo 23 asmenys. Gyventojai protestuoja prieš komunistinius potvarkius.

Padėka

Prieš ketvertą metų mirusio mano vyro a.a. Kosto Orento atminimui pagerbti susidaręs komitetas suorganizavo vajų pastatyti paminklą. Už tą didelį ir gražų darbą nuoširdi padėka: kun. P. Ažubaliui, dail. T.Valiui, J. Januškai, solistams: Pr. Radzevičiūtei, A. Ščepavičienei, B. Marijošiui, muz. St. Gailevičiui, smuik. Stp. Kairiui ir visiems visiems geros valios velionies bičiuliams, kurie užuojautą ar auką prisidėjo prie šio dailaus antkapio pastatymo. **Z. Orentienė.**

Padėka

Už man suruoštą priešvestuvinį pobūvį ir prabangią dovaną nuoširdžiai dėkoju iniciatorems ponioms — Juškevičienei, Kleizienei, Bruno Šimkevičienei, Šeperienei, Ukelienei, Varneckienei, Šileikienei, Žalnieriūnienei, Algis-Ropienei, Juodviršienei, Vižauskienei, Pivoriūnienei, Vladas-Mildažienei, Daugelienei, Antanas Dobrovolskienei, Bulzgienei ir mano sesutems Birutei ir Rimai.

Mano nuoširdi padėka taip pat visoms pobūvio dalyvems už atsilankymą, gausias ir vertingas dovanas, pareikštus linkėjimus ir parodytą nuoširdumą.

Visoms gilici dekinga

Arija Marija Danieliūtė.

Mirė Alfensas Simutis liepos 14 d. Buenos Aires mieste. Į Argentiną atvyko 18 m., dirbo sunkiai ir pastaraisiais metais buvo tvirčiau įsikūręs. Liko žmona Anita, sūnus Alfonsas, brolis Anicetas. Lietuvos konsulas Niujorke ir motina Leokadija taipgi Niujorke.

Belleville. — Lenkijos žydas Tichmayer, nuo 1951 m. gyvenąs Kanadoj, karo metu vokiečių buvo naudojamas JAV ir britų pinigams spausdinti. Jis su kitais specialistais buvo apgyvendintas Oranienburgo konc. stovykloje.

BALTIC MOVERS
Baldų pervežimas Toronte ir tolimomis distancijomis. Visas vežamas turtas apdraustas. Važiuojam kas savaitę į Montrealį, Londoną, Windsorą, Hamiltoną, North Bay, Sudbury ir kitur.
30 DEWSON ST. TEL. LE.4-1403
TORONTO

TAUPYK, SKOLINKIS savo kredito kooperatyve "LITAS"
Santaupos pilnai apdraustos. Paskolos lengvai ir greitai duodamos bet kokiam geram tikslui.
"LITAS" veikia sekmadieniais 11-1 val. p. p. Aušros Vartų parapijos salėje. Banko kambaryje.
Pirm. A. Norkeliūnas, RA. 7-3120. Ved. D. Jurkus, PO. 7-4280

AR ŽINOTE, kad
vaistus, maistą, medžiagas ir kt., laikrodžiai 17 akmenų tik už $24 su muitu. Didelis pasirinkimas medžiagų iš pavyzdžių. Pigiausios kainos ir greičiausias būdas siųsti į Lietuvą ir kt. per
ST. PRAKAPĄ
geriausia paskambinti iki 10 val. ryto telefonu RO. 7-9088
ir tą pačią dieną jūsų užsakymas tiesiog iš jūsų namų bus išpildytas.
Pamėginkite, ką jau daug įsitikino ir sutaupė.

Išnuomojami du kambariai ir virtuvė su baldais rūsyje. Vienam asmeniui. Atskiras įėjimas. $10 savaitei. Eglinton W. ir Winnett rajone. Tel. RU. 7-7098.

Išnuomojami II-me augšte 2 kambariai ir virtuvė, be baldų. High Park rajone. Skambinti tel. LE. 5-5697, po 4 val. pp.

Išnuomojami 5 ar 4 švarūs kambariai II augšte, vandeniu-alyva šildomi. Yra garažas. Savininką galima matyti kasdien iki 2 val. p.p. arba savaitgalyje. Tel. LE. 2-2418.

PARDUODAMAS mažai vartotas Marconi firmos 21 colio televizijos aparatas. Kaina $150. LE. 4-5150 ar LE. 4-8624.

SPRINGHURST vasarvietėje parduodamas sklypas prie lietuvių bažnyčios, 105 iš 142 pėdų. Tel. BA. 5-2969, skambinti po 7 v. v.

MILNES FUEL OIL CO.
atstovas
VYTAUTAS AUŠROTAS
sudaro alyvos sutartis, priima užsakymus alyvos krosnims įstatyti ir visų rūšių anglių pristatymui.
Skambinkite: LE. 5-0527

STATAU MŪRINIUS GARAŽUS, priestatus IR ATLIEKU KITUS MŪRO DARBUS.
S. ANDRIEKUS. Skambinti tel. RO. 6-5420.

AL GARBENS
REAL ESTATE
Kanados, Ontario ir Toronto Real Estate Boards narys
1611 Bloor St. W. - - Toronto, Ont.
TELEFONAI: LE. 6-2738, LE. 6-2664. Vakarais — HU. 9-1543

Krautuvė ir 3 butai. $10.000 įmokėti, vienas morgičius balansui. Randasi ant College gatvės prie Rusholme Rd. Kaina $30.000.

Glenlake - dupleksas. $10.000 imokėti, 11 kambarių, atskiras plytų namas. Pilnai išnuomotas Kaina $25.000.

Indian Rd. $5.000 įmokėti, 8 nepereinamų kambarių, 2 moderniškos vonios ir virtuvės. Vandeniu alyva apšildomas. Garažas. Kaina $19.500.

Alhambra Ave. $3.500 imokėti. 6 nepereinami kambariai, 2 garažai. 5½%, morgičius. Kaina $14.900.

Bloor - Lansdowne, $2.500 įmokėti, balansui vienas atviras morgičius 10 metų. 6 kambariai, gražus plytų namas. Garažui vieta. Kaina $15.500.

REIKALINGI NAMAI PARDAVIMUI.